

Datum: 2024-05-14

Tid: kl. 09:00-14:00

Plats: Sammanträdesrum Mälaren, Regionhuset, Västerås

Ledamöter

Mikael Andersson Elfgren (M), ordförande

Malin Gabrielsson (KD), Förste vice ordförande

Lina Eriksson (L)

Ingvar Jonsson (SD)

Kenneth Östberg (S)

Heidi-Maria Wallinder (V)

Barbro Larsson (C)

Ersättare

Jenny Landernäs (M)

Elin Granqvist (KD)

Joakim Öryd (SD)

Ulrika Spårebo (S)

Karolina Myllergård (S)

Övriga

Maria Linder, regiondirektör

Agnetha Jonsson, förvaltningsdirektör Fastighet och service

Christina Ersson, sekreterare

Fredrik Alm, administrativ chef

Katarina Simert, ekonomidirektör

Therese Deutsch, hr-direktör

1 Fastställande av föredragningslista**Förslag till beslut**

Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Föregående protokoll**Förslag till beslut**

Anmäls att protokoll från sammanträdet 2024-04-16 justerats i föreskriven ordning.

3 Justering**Förslag till beslut**

Kenneth Östberg (S) utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

4 Nästa sammanträde**Förslag till beslut**

Nästa ordinarie sammanträde ska äga rum tisdagen den 28 maj 2024.

5 Redovisning av delegeringsbeslut**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

Delegeringsbeslut

- FSF240009-1 Godkännande av attestlistor 2024 - Fastighet- och serviceförvaltningen

6 Anmälningar för kännedom**Förslag till beslut**

Informationen noteras.

Anmälningar

- RV240029-3 Finansrapport Region Västmanland mars 2024
- RV240001-9 Cirkulär 24:03: Huvudöverenskommelse om lön m.m. - HÖK 24 med OFR:s förbundsområde Lärare
- RV240001-10 Cirkulär 24:06: Huvudöverenskommelse, HÖK 24, med Svenska Kommunalarbetareförbundet
- FSF240014-1 Minnesanteckningar Fastighet 2024-02-20
- FSF240014-2 Minnesanteckningar Fastighet 2024-03-26

- FSF240014-3 Minnesanteckningar Fastighet 2024-04-16
- RV240001-13 Cirkulär 24:09: Överenskommelse om Lön och anställningsvillkor för personlig assistent och anhörigvårdare

Ärenden till arbetsutskottet

7 Lägesrapport medarbetarperspektivet

Ärendet i korthet

- Region Västmanlands anställningsstopp
- Konflikt med Vårdförbundet

Förslag till beslut

Informationen noteras.

8 Finansiering av lokaliseringsutredning om Nobelbanan (RUF230346)

Sammanfattning

Information om eventuellt behov av beslut om utökad finansiering.

Förslag till beslut

Informationen noteras.

Ärenden till regionstyrelsen

9 Muntlig information på styrelsen

Ärendet i korthet

- Delårsrapport 1 Förvaltning för digitaliseringsstöd
- Delårsrapport 1 Fastighets- och serviceförvaltningen
- Delårsrapport 1 Regionkontoret
- Delårsrapport 1 Program Nytt Akutsjukhus Västerås
- Delårsrapport 1 Närvården Västmanland
- Delårsrapport 1 Region Västmanland
- Ekonomisk lägesrapport Hälso- och sjukvårdsnämnden
- Ekonomisk lägesrapport Kollektivtrafiknämnden
- Uppföljning av anställningsstopp
- Planerat driftstopp 2024-05-31

Förslag till beslut

Informationen noteras.

10 Delårsrapport 1 2024 - Förvaltning för digitaliseringsstöd (FDS240010)**11 Delårsrapport 1 2024 - Förvaltning för fastighet och service (FSF240002)****12 Delårsrapport 1 2024 - Regionkontoret (RV240122)****13 Delårsrapport 1 2024 - Program Nytt Akutsjukhus (NAV) (RV240123)****Sammanfattning**

Periodens resultat är 0 miljoner kronor.

Verksamheten har i huvudsak utvecklats i enlighet med uppdrag och upprättade planer.

Förslag till beslut

Delårsrapport 1 2024 för Program Nytt Akutsjukhus läggs till handlingarna.

Beslutsunderlag

- Delårsrapport 1 2024 Program Nytt Akutsjukhus Västerås

14 Modernisering av nytt vårdplan Västmanlands sjukhus Fagersta (FSF240015)**Sammanfattning**

Inom Region Västmanland fortsätter moderniseringen av slutenvårdsplatser och nya moderna vårdplatser ersätter sjukhusens gamla omoderna vårdavdelningar. I Fagersta är det ett akut behov av att ersätta de gamla och uttjänta vårdplatserna. För att uppfylla dagens krav på vårdhygien och arbetsmiljö behöver nuvarande vårdavdelning byggas om, bland annat tillskapas enpatientrum.

Förslag till beslut

1. Rumsfunktionsprogram (RFP) och projektering godkänns.
2. Finansiellt igångsättningstillstånd för modernisering av nytt vårdplan Västmanlands sjukhus Fagersta beviljas om totalt 20 miljoner kronor, där byggnadsinventarier ingår i totalbeloppet. Beloppet är upptaget i regionens byggnadsinvesteringsplan.

Expedieras till

Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF):

Lars Almroth, förvaltningsdirektör
Jonas Ekström, områdeschef
Johan Saaw, verksamhetschef
Beate Kärrdahl Bedics, bitr verksamhetschef
Ulrike Väisänen, enhetschef
Roger Ärleskog, ekonomichef

Inom förvaltningen för fastigheter- och service (FSF):

Agnetha Johnsson, förvaltningsdirektör
Stefan Rindetoft, fastighetschef
Berndt Sörensen, enhetschef projektenheten
Christian Wattle, projektledare
Eva Carlin, enhetschef fastighetsförvaltning
Jan Björklund, ansvarig förvaltare
Claes Becker, ekonomichef
Malena Timling, handläggare

Inom centrum för ekonomi (CE):

Katarina Simert, ekonomidirektör
Jonas Essman, budgetchef
Per Hellström, investeringsstrateg

15 **Avstyckning och försäljning av mark inom Läkaren 31 (FSF240010)**

Sammanfattning

Region Västmanland uppför ett nytt akutsjukhus vid Västmanlands sjukhus Västerås (VSV). För att möta det ökade kylbehovet till vårdens verksamheter inom VSV behöver Mälarenergis produktionskapacitet ökas och en ny produktionsanläggning för kyla planeras att placeras på sjukhusområdet i det sydöstra hörnet på fastigheten Läkaren 31.

Region Västmanland säljer den markyta som krävs för uppförandet av ny produktionsanläggning för fjärrkyla. Försäljningen omfattar cirka 4 000 kvadratmeter tomtyta avstyckad från Läkaren 31 vilket motsvarar ett värde på ca 1,6 miljoner kronor.

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner försäljning av del av Läkaren 31 till Mälarenergi för uppförande av produktionsanläggning för fjärrkyla till Västerås sjukhusområde.
2. Regiondirektören får i uppdrag att verkställa försäljningen avseende del av Läkaren 31 till Mälarenergi. Avtalsskrivningen ska så långt som möjligt säkra upp att fastigheten, av förvärvaren, används på det sätt som vid transaktionstidpunkten avses och att leveransen av fjärrkyla på så sätt säkerställs över tid.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Avstyckning och försäljning av mark inom Läkaren 31

16 Försäljning av lägenhet (FSF240011)**Sammanfattning**

Som ett led i regionstyrelsens uppdrag till förvaltningarna, att komma med åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen och se över möjligheter till ökade intäkter, har Regionfastigheter genomfört en översyn av fastighetsbeståndet för att se om någon del av fastighetsbeståndet kan avyttras.

Vårdens behov av en uthyrningslägenhet, lägenhet nr 0194, på Stentorpsgatan 24A, har förändrats och lägenheten har varit vakant. Lägenheten har tidigare nyttjats för kortare uthyrningar men nyttjas inte längre frekvent och kan avyttras. Regionfastigheter föreslår att en mäklare anlitas för en försäljning av lägenheten då bostadsinnehav och uthyrning av bostäder inte ingår i huvuduppdraget.

Förslag till beslut

Regiondirektören får i uppdrag att verkställa försäljningen av lägenhet nr 0194 på Stentorpsgatan 24A.

Expedieras till

Inom förvaltningen för fastigheter- och service (FSF):

Agnetha Johnsson, förvaltningsdirektör

Stefan Rindetoft, fastighetschef

Eva Carlin, enhetschef fastighetsförvaltning

Mariana Bergqvist, ansvarig förvaltare

Claes Becker, ekonomichef

Malena Timling, handläggare

Beslutsunderlag

- Försäljning Stentorpsgatan 24a

17 Resultatreglering Centrum för innovation, forskning och utbildning 2023 (RV240148)**Sammanfattning**

Reglerat resultat för Centrum för innovation, forskning och utbildning (CIFU) 2023 föreslås uppgå till 5,7 miljoner kronor. CIFU önskar ianspråka de reglerade medlen, för fortsatt forskning vilken i sin tur ska bidra till förbättrad och ökad kvalitet inom hälso- och sjukvården samt till regionens attraktivitet som arbetsgivare genom forskningsstödande resurstilldelning. Medlen kommer att användas för att i ett läge av god tillströmning av doktorander utöka regionens utlysningar av forskningstid, forskningsanslag och förordnanden. Överskottet 2023 beror delvis på att beviljade forskningsförordnanden och forskarveckor inte har kunnat utnyttjas på grund av personalsituationen inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Ett flertal medarbetare som beviljats forskningstid och medel har fått prioritera kliniskt arbete. Det är beslutat att uttaget görs under 2024 för de forskare som inte kunnat utnyttja sina beviljade medel för 2023. Om projekten inte fullföljs utlyses medlen till nya projekt.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen godkänner att reglerat resultat från 2023 om 5,7 miljoner kronor för Centrum för innovation, forskning och utbildning får tas i anspråk från anslaget till regionstyrelsens förfogande (oförutsett) 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Resultatreglering CIFU 2023

18 Tillkommande riktade statsbidrag 2024 (RV240117)

Sammanfattning

I regionplan 2024 har förväntade intäkter för riktade statsbidrag budgeterats och förvaltningar och nämnders kostnader kopplade till dessa, har reserverats i styrelsen anslag. De flesta riktade statsbidrag fördelas till regionen enligt befolkningensmängd men några är prestationsbaserade eller erhålls via separata ansökningar. Detta innebär att de budgeterade beloppen i styrelsens anslag kan behöva justeras. Under året kan även nya riktade statsbidrag tillkomma.

Tillkommande riktade statsbidrag 2024

Sektorsbidrag: Sektorsbidraget omfattar 3 miljarder kronor under 2024 och ska betalas ut till regionerna efter vårdbehov. Syftet är att skapa bättre förutsättningar att på kort sikt stärka möjligheterna för hälso- och sjukvårdens huvudmän att bedriva en god och patientsäker hälso- och sjukvård. Regionen tilldelades 82,6 miljoner kronor 2024. Sektorsbidragen kommer främst täcka pågående aktiviteter som tidigare finansierats av statsbidraget "Vården medarbetare": omställning och kompetensutveckling, personalpolitik, digitalisering, nätläkare och utökning nära vård. Medlen fördelas mellan Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Regionkontoret och Förvaltning för digitaliseringsstöd.

I vårändringsbudgeten förstärks befintligt sektorsbidrag till sjukvården för att generella uppsägningar av sjukvårdspersonal inom kärnverksamheterna ska kunna undvikas. Sektorsbidraget omfattar 6 miljarder kronor under 2024 och ska betalas ut till regionerna efter vårdbehov. För Västmanland 165,1 miljoner som fördelas till Hälso- och sjukvårdsnämnden för att täcka befintligt underskott. Vårändringsbudgeten beslutas i juni.

Stödja och stimulera barnhälsovårdens förebyggande arbete med hembesöksprogram:

Syftet med bidraget är att utveckla hembesöksprogram inom barnhälsovården. Regionen kan ansöka om 3,2 miljoner kronor. Medlen tilldelas offentliga/privata vårdcentralen och vissa kommuner.

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner att medel om maximalt de belopp regionen erhåller avseende tillkommande statsbidrag 2024 får utbetalas/fördelas till förvaltningar och nämnder från oförutsett i anslaget till regionstyrelsens förfogande 2024.

Expedieras till

Linda Westerberg

Beslutsunderlag

- Tillkommande statsbidrag 2024

19 **Revidering av ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör 2024**
(RV240469)**Sammanfattning**

Regionstyrelsen ska enligt kommunallagen 7 kap. 2 § i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska också fastställa direktörens övriga uppgifter. Detta regleras i Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör.

En revidering av dokumentet föreslås till följd av förändrad organisation inom Regionkontoret 2024-06-01. Centrum för administration och Centrum för hållbarhet övergår till den nya centrumbildningen Regionstaben. Förändringen medför att en centrumbildning med tillhörande direktörsuppdrag upphör, vilket framgår vid stycke 1.8 Centrumbildningarna.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen godkänner redovisat förslag till revidering av Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektörer, att gälla från och med 2024-06-01.

Expedieras till

Regiondirektör

Beslutsunderlag

- Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör - revidering

Ärenden till regionfullmäktige**20** **Delårsrapport 1 2023 - Regionen totalt (RV230220)****Förslag till beslut**

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

21 Regionplan och budget 2025 - 2027 (RV240427)**Förslag till beslut*****Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut*****22 Avskaffande av celiakibidrag för vuxna (HSF240035)****Sammanfattning**

Celiaki även kallad glutenintolerans är ett tillstånd som kräver att personen äter en väl övervägd kost där proteinet gluten som finns i vete, råg och korn utesluts. Glutenfria produkter har idag blivit en självklar del av dagligvaruhandeln. Läget är ett annat än vad det var vid införandet av bidrag för vuxna 2008. Därför föreslås nu bidrag för vuxna med glutenintolerans avskaffas från 2024-07-01.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

1. Celiakibidrag för vuxna upphör från och med 2024-07-01.

Expedieras till

Ekonomichef HSF

Beslutsunderlag

- Avskaffande av celiakibidrag för vuxna
- §58 HSN Översyn av Celiakibidrag

23 Rekommendation från Sveriges Kommuner och Regioner gällande undertecknande av CEMR-deklarationen om jämställdhet (RV240126)**Sammanfattning**

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) rekommenderar de kommuner och regioner som tidigare undertecknad CEMR-deklarationen att ansluta sig till de nya artiklarna. Region Västmanland, då Landstinget Västmanland, undertecknade deklara-tionen 2006 och har således redan förbundet sig att arbeta aktivt med jämställdhets-frågor för såväl invånare, patienter och servicetagare, som medarbetare och förtroende-valda. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att anta SKR:s rekommenda-tion om att ansluta sig till CEMR-deklarationens nio nya artiklar.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

Region Västmanland ansluter sig till deklarationens nio nya artiklar (artikel 31-39) beslutade av CEMR den 6 december 2022 och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen

Expedieras till

Hållbarhetsenheten

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Rekommendation om undertecknande av CEMR-deklarationen
- Meddelande 2/2024 från SKR:s styrelse – Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen (2/2)

24
(RV240316)

Borgensbeslut om refinansiering av lån för befintliga fordon, Transitio 2024**Sammanfattning**

Ärendet omfattar borgensbeslut avseende refinansiering av Transitio Regina fordon i trafik hos Tåg i Bergslagen till ett värde av 17 297 000 kronor.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

1. Regionfullmäktige beslutar att Region Västmanland, organisationsnummer 232100-0172, går i borgen såsom för egen skuld för AB Transitio upp till ett belopp om 17 297 000 kronor avseende refinansiering av tre Regina regionalstågsfordon vilka hyrs från AB Transitio.
2. Beslutet förutsätter att övriga berörda borgensmän med fordon i aktuell lease finansiering fattar motsvarande beslut.

Beslutsunderlag

- Ärende - Borgensbeslut om refinansiering av lån för befintliga fordon, transitio 2024

25

Invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS) (RV230418)**Sammanfattning**

Regionfullmäktige gav 2023-06-13 § 84 beredning för invånardialog i uppdrag att genomföra en invånardialog om uppdatering av regional utvecklingsstrategi (RUS) som ett komplement till de länsdialoger och dialogmöten som genomförs med länets kommuner, företag och organisationer med flera. På så sätt kan även västmanlänningar som inte är knutna till någon organisation eller motsvarande komma med inspel och diskutera länets utveckling.

Beredning för invånardialog har i samarbete med Regionala utvecklingsförvaltningen genomfört sju invånardialoger under perioden januari till mars 2024 och presenterar slutsatserna från dialogerna i bifogad rapport.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

1. Regionfullmäktige föreslås beakta de slutsatser som framkommit av dialogerna vid uppdateringen av regional utvecklingsstrategi (RUS).

Expedieras till

Beredning för invånardialog
Regional utvecklingsstrategi

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS)
- Rapport invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS)
- Protokollsutdrag RF 2023-06-13 § 84 Uppdrag om invånardialog inför arbete med Regional utvecklingsstrategi RUS
- §27 BID Rapport invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS)

26 Begäran om överlämnande av forskningsdatabas till Uppsala universitet (RV240426)**Sammanfattning**

Beslut enligt Arkivlagen §15 om överlämnande av allmänna handlingar relaterade till forskningsdatabasen WICTORY från Region Västmanland till Uppsala universitet.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

Redovisade handlingar, relaterade till forskningsdatabasen WICTORY, överlämnas från Region Västmanland till Uppsala universitet.

Beslutsunderlag

- Överlämnande av forskningsdatabas till Uppsala universitet
- Bilaga till tjänsteskrivelse överlämnade av forskningsdatabas till Uppsala universitet

27 Medborgarförslag gratis sommarbussar 2024 (RV240310)**Sammanfattning**

Yousif Tabakh och Noor Athil Nadjib, Köping, föreslår i ett medborgarförslag inkommet 2024-03-26 att alla bussar ska vara gratis för ungdomar i hela länet under sommarlovet, så att de lättare kan röra sig till och från aktiviteter och sommarjobb.

Ärendet har beretts av kollektivtrafiknämnden 2024-05-22 § XX. Regionstyrelsen ställer sig bakom kollektivtrafiknämndens yttrande och tillstyrker redovisat förslag till beslut.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

.

Beslutsunderlag

- Medborgarförslag gällande gratis sommarbussar 2024

28 Motion angående kollektivtrafik Skinnskatteberg (RV230389)**Sammanfattning**

Kenneth Östberg och Marino Wallsten, båda (S), föreslår i en motion inkommen 2023-04-05 att regionen inför en direktförbindelse mellan Skinnskatteberg och Västerås.

Ärendet har beretts av kollektivtrafiknämnden 2024-04-11 § 24. Regionstyrelsen ställer sig bakom kollektivtrafiknämndens yttrande och tillstyrker redovisat förslag till beslut.

Anmäls att beredningstiden för motionen vid fullmäktiges behandling har överstigit ett år.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

Motionen avslås.

Beslutsunderlag

- Motion angående kollektivtrafik Skinnskatteberg
- Svar på (S) motion om kollektivtrafik i Skinnskatteberg
- §24 KTN Motion angående kollektivtrafik Skinnskatteberg

29 Motion om anställningsprövning i nämnder och styrelser (RV230961)**Sammanfattning**

Kenneth Östberg (S) föreslår i en motion inkommen 2023-11-01 att en särskild anställningsprövning ska införas i samtliga nämnder och styrelser. Detta innebär att samtliga anställningar ovanför första linjens chef ska prövas av presidiet i respektive nämnd eller styrelse. Restriktivitet ska gälla vid anställning av personal i regionens bolag.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

Motionen avslås.

Beslutsunderlag

- Motion om anställningsprövning i nämnder och styrelser
- Yttrande över motion Från ord till handling

30 Motion om CEMR:s uppdaterade deklaration för jämställdhet (RV240324)**Sammanfattning**

Barbro Larsson (C) föreslår i en motion inkommen 2024-03-25 att Region Västmanland undertecknar den uppdaterade versionen av CEMR:s jämställdhetsdeklaration.

Förslag till beslut***Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut***

Motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

- Motion angående CEMR:s uppdaterade deklaration för jämställdhet
- Yttrande motion CEMR deklaration

13

RV240123

Program Nytt Akutsjukhus, Nytt Akutsjukhus drift
Ann-Marie Boberg
Epost: ann-marie.boberg@regionvastmanland.se
Telefon: +4621173392

TJÄNSTESKRIVELSE UPPFÖLJNINGSRAPPORTER 2024 - PROGRAM NYTT AKUTSJUKHUS (NAV)

Förslag till beslut

1. Delårsrapport 1 2024 för Program Nytt Akutsjukhus läggs till handlingarna.

Ärendet i korthet

Delårsrapport 1 2024 för Program Nytt Akutsjukhus redovisas.

Periodens resultat är 0 miljoner kronor.

Verksamheten har i huvudsak utvecklats i enlighet med uppdrag och upprättade planer.

Beslutet skickas till

Niklas Källman, Programchef Program Nytt Akutsjukhus

15

FSF240010

Förvaltningen för fastighet och service, Fastighet och service stab
Malena Timling
Epost: malena.timling@regionvastmanland.se
Telefon: +4621173212

TJÄNSTESKRIVELSE AVSTYCKNING OCH FÖRSÄLJNING AV MARK INOM LÄKAREN 31

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner försäljning av del av Läkaren 31 till Mälarenergi för uppförande av produktionsanläggning för fjärrkyla till Västerås sjukhusområde.
2. Regiondirektören får i uppdrag att verkställa försäljningen avseende del av Läkaren 31 till Mälarenergi. Avtalsskrivningen ska så långt som möjligt säkra upp att fastigheten, av förvärvaren, används på det sätt som vid transaktionstidpunkten avses och att leveransen av fjärrkyla på så sätt säkerställs över tid.

Ärendet i korthet

Region Västmanland uppför ett nytt akutsjukhus vid Västmanlands sjukhus Västerås (VSV). För att möta det ökade kylbehovet till vårdens verksamheter inom VSV behöver Mälarenergis produktionskapacitet ökas och en ny produktionsanläggning för kyla planeras att placeras på sjukhusområdet i det sydöstra hörnet på fastigheten Läkaren 31.

Region Västmanland säljer den markyta som krävs för uppförandet av ny produktionsanläggning för fjärrkyla. Försäljningen omfattar cirka 4 000 kvadratmeter tomtyta avstyckad från Läkaren 31 vilket motsvarar ett värde på ca 1,6 miljoner kronor.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Mälarenergi levererar idag fjärrkyla till Västmanlands sjukhus Västerås (VSV). Region Västmanland uppför ett nytt akutsjukhus som också har behov av fjärrkyla. För att möta det ökade kylbehovet inom VSV behöver Mälarenergis produktionskapacitet ökas och en ny produktionsanläggning planeras att placeras på sjukhusområdet. Mälarenergis befintliga fjärrkyleledning till sjukhusområdet har inte kapacitet att leverera det utökade effektbehovet till Region Västmanland. Mälarenergi har utrett olika placeringsalternativ och föreslår placering i det sydöstra hörnet D & E (söder om ambulansstationen) på Läkaren 31. Förslaget är i enlighet med beslutet för finansiellt igångsättningstillstånd för Nytt akutsjukhus Västerås (NAV) Etapp 1 (RV210795) där inriktning för mediaförsörjning anges att "Kylsystemen kommer att anslutas till fjärrkyla och för att säkerställa kapaciteten planerar Mälarenergi en ny kylcentral som placeras i anslutning till sjukhusfastigheten".

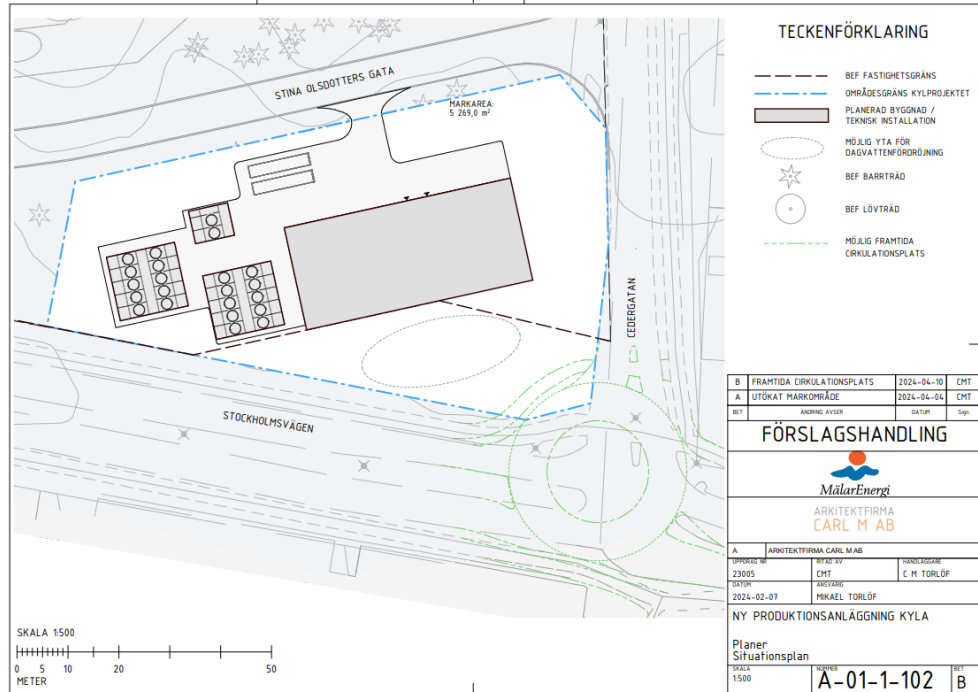
Bild: Mälarenergis förslag på alternativa placeringar av produktionsanläggning

Vid val av placering inför Mälarenergis beslut har flera faktorer inverkat såsom närhet till vårdbyggnaderna, ambulanshelikopterns inflygningsvinkel och höjd, vindriktning, befintliga parkeringsplatser, bygglovskrav på anslutande fastigheter, närliggande bebyggelse, tillgång till kraftförsörjning och storlek på tillgänglig markyta.

En gemensam rekommendation från Regionfastigheter, Program Nytt Akutsjukhus Västerås och Mälarenergi är att en ny produktionsanläggning för kyla uppförs på ny fastighet enligt placering E.

Förslaget är att Region Västmanland säljer den markyta som krävs för uppförandet av Mälarenergis nya produktionsanläggning för fjärrkyla till Västmanlands sjukhus Västerås. Försäljningen omfattar cirka 4 000 kvadratmeter tomtyta avstyckad från Läkaren 31. En del av den nya tomten i sydöstra hörnet ägs idag av Västerås stad (motsvarar ca 1000 kvadratmeter). Marknadpriset för regionens del av den uppskattade tomtytan (icke detaljplanerad tomtmark) uppskattas av Stadsledningskontoret/Mark & Exploatering vid Västerås Stad till ca 1,6 miljoner kronor.

Hela sjukhusområdets kylbehov kommer att tas från den nya produktionsanläggningen och den gamla försörjningsledningen kommer ligga kvar för redundant försörjning av fjärrkyla till sjukhusområdet vid behov. Regionen är en prioriterad kund.

Bild: Mälarenergis tilltänkta produktionsanläggning för fjärrkyla, kyltorn och produktionsbyggnad.

Ansvarig för investering, byggprojekt och drift är Mälarenergi som kommer att äga anläggningen. Regionen kommer att betala den ordinarie taxan för den fjärrkyla som levereras av Mälarenergi.

Preliminär tidplan är att den nya produktionsanläggningen är driftklar år 2026 för att försörja sjukhusområdet (inklusive det nya akutsjukhuset) innan NAV driftsätts.

Efter regionstyrelsens beslut om försäljning av markytan till Mälarenergi kan ett köpekontrakt upprättas mellan berörda parter och försäljningen verkställas.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Fjärrkyla krävs för att bedriva modern och kvalitativ vård. Regionen får ökad tillgång till fjärrkyla inom hela sjukhusområdet, samt ett redundant system i händelse av störning. Om inte produktionsanläggningen byggs räcker inte den befintliga kyleffekten som finns idag till det nya akutsjukhuset, NAV.

Mälarenergi ansvarar för produktionen av fjärrkyla och regionen behöver inte investera i, bygga eller drifva en egen kylproduktionsanläggning. Regionen köper fjärrkyla till marknadspris enligt Mälarenergis taxa.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Positiva ekonomiska effekter genom en vinst av försäljningen till uppskattningsvis 1,6 miljoner kronor.

En effektiv lösning för Nytt Akutsjukhus Västerås (NAV), som planerat för en anslutning till Mälarenergis nät och leverans av fjärrkyla för att täcka kylbehovet till NAV.

Hållbarhet**Miljöperspektiv**

Mälarenergi producerar fjärrkyla genom att ta tillvara den energi som uppstår vid produktion av fjärrvärme i kraftvärmeverket (absorptionskyla). Under höst, vinter och vår används frikyla från Mälaren. Mälarenergi driver produktionsanläggningar på fossilfri el. Den fjärrkyla som levereras har 0% andel fossil energi och mycket låga utsläpp av CO²-ekvivalenter per levererad kWh. Fjärrkyla produceras mycket energieffektivt och är en bra miljö- och samhällsekonomisk lösning, jämfört med om regionen investerar i egen kylanläggning för kylproduktion som drivs av el.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuell då beslutet inte påtagligt eller direkt rör barn eller barn som närstående.

Invånarperspektiv

För besökare och patienter i regionens nya lokaler i NAV blir komforten god i och med en ökad kylleverans till VSV.

I normalläget kommer den gamla ledningen inte brukas av Region Västmanland. VSV:s nuvarande behov av fjärrkyla förs över till den nya anläggningen som också försörjer NAV. Den tidigare förbrukade fjärrkylan kan Mälarenergi erbjuda till nya kunder/behov i staden.

Uppföljning

Ärendet följs löpande upp enligt Regionfastigheters styrdokument och processen för fastighetsärenden.

Beslutet skickas till

Inom förvaltningen fastigheter- och service (FSF):
Agnetha Johnsson, förvaltningsdirektör
Stefan Rindetoft, fastighetschef
Eva Carlin, enhetschef fastighetsförvaltning
Claes Becker, ekonomichef
Ulf Fernström, teknisk förvaltare/handläggare

Malena Timling, handläggare

Inom Centrum för ekonomi (CE):
Katarina Simert, ekonomidirektör
Jonas Essman, budgetchef
Per Hellström, investeringsstrateg

Inom Nytt Akutsjukhus Västerås (NAV):
Niklas Källman, programchef
Magnus Wegrell, projektledare

16

FSF240011

Förvaltningen för fastighet och service, Fastighet och service stab
Malena Timling
Epost: malena.timling@regionvastmanland.se
Telefon: +4621173212

TJÄNSTESKRIVELSE FÖRSÄLJNING STENTORPSGATAN 24A

Förslag till beslut

Regiondirektören får i uppdrag att verkställa försäljningen av lägenhet nr 0194 på Stentorpsgatan 24A.

Ärendet i korthet

Som ett led i regionstyrelsens uppdrag till förvaltningarna, att komma med åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen och se över möjligheter till ökade intäkter, har Regionfastigheter genomfört en översyn av fastighetsbeståndet för att se om någon del av fastighetsbeståndet kan avyttras.

Vårdens behov av en uthyrningslägenhet, lägenhet nr 0194, på Stentorpsgatan 24A, har förändrats och lägenheten har varit vakant. Lägenheten har tidigare nyttjats för kortare uthyrningar men nyttjas inte längre frekvent och kan avyttras. Regionfastigheter föreslår att en mäklare anlitas för en försäljning av lägenheten då bostadsinnehav och uthyrning av bostäder inte ingår i huvuduppdraget.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några verksamhetsmässiga konsekvenser.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Regionen kommer inte längre äga bostadsrätten och hantera uthyrning av denna, vilket leder till en minskad administration för hyresavgifter, mediafakturor, interna debiteringar till vården mm.

Ekonomiska konsekvenser

Positiva ekonomiska effekter genom en vinst av försäljningen och minskad kostnad för vakanta ytor.

Lägenhetens yta uppgår till 26m² och bedöms vara värd ungefär 500 000kr, förutsatt att lägenheten är i normalt skick. Bedömningen har gjorts utifrån liknande försäljning i området i december 2023.

Då lägenheten varit vakant har ersättning erhållits från Centrum för ekonomi (CE) (ersättning för vakant yta) motsvarande 37 000kr per år. Vilket efter en försäljning kan utgå.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuell då beslutet inte påverkar barn eller barn som närstående.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för invånarna.

Uppföljning

Ärendet följs löpande upp enligt Regionfastigheters styrdokument och processen för fastighetsärenden.

Beslutet skickas till

Inom förvaltningen för fastigheter- och service (FSF):

Agnetha Johnsson, förvaltningsdirektör

Stefan Rindetoft, fastighetschef

Eva Carlin, enhetschef fastighetsförvaltning

Mariana Bergqvist, ansvarig förvaltare

Claes Becker, ekonomichef

Malena Timling, handläggare

Inom Centrum för ekonomi (CE):

Katarina Simert, ekonomidirektör

Jonas Essman, budgetchef

Per Hellström, investeringsstrateg

17

RV240148

Regionkontoret, Centrum för ekonomi stab
Linda Westerberg
Epost: linda.westerberg@regionvastmanland.se
Telefon: +4621174077

IANSPRÅKTAGANDE AV REGLERAT RESULTAT FÖR CENTRUM FÖR INNOVATION, FORSKNING OCH UTBILDNING

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner att reglerat resultat från 2023 om 5,7 miljoner kronor för Centrum för innovation, forskning och utbildning får tas i anspråk från anslaget till regionstyrelsens förfogande (oförutsett) 2024.

Ärendet i korthet

Reglerat resultat för Centrum för innovation, forskning och utbildning (CIFU) 2023 föreslås uppgå till 5,7 miljoner kronor. CIFU önskar ianspråkta de reglerade medlen, för fortsatt forskning vilken i sin tur ska bidra till förbättrad och ökad kvalitet inom hälso- och sjukvården samt till regionens attraktivitet som arbetsgivare genom forskningsstödande resurstilldelning. Medlen kommer att användas för att i ett läge av god tillströmning av doktorander utöka regionens utlysningar av forskningstid, forskningsanslag och förordnanden. Överskottet 2023 beror delvis på att beviljade forskningsförordnanden och forskarveckor inte har kunnat utnyttjas på grund av personalsituationen inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Ett flertal medarbetare som beviljats forskningstid och medel har fått prioritera kliniskt arbete. Det är beslutat att uttaget görs under 2024 för de forskare som inte kunnat utnyttja sina beviljade medel för 2023. Om projekten inte fullföljs utlyses medlen till nya projekt.

Beslutet skickas till

Skriv in vilka som ska få beslutet för kännedom. Exempel på mottagare:

- *Ansvarig tjänsteperson inom Region Västmanland*
- *Kontaktperson i annan organisation/företag*
- *Namn på mottagande organisation/företag (departement, myndighet, kommun, region, företag, förening, förbund etcetera)*

18

RV240117

Regionkontoret, Centrum för ekonomi stab
Linda Westerberg
Epost: linda.westerberg@regionvastmanland.se
Telefon: +4621174077

TILLKOMMANDE RIKTADE STATSBI DRAG 2024

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner att medel om maximalt de belopp regionen erhåller avseende tillkommande statsbidrag 2024 får utbetalas/fördelas till förvaltningar och nämnder från oförutsett i anslaget till regionstyrelsens förfogande 2024.

Ärendet i korthet

I regionplan 2024 har förväntade intäkter för riktade statsbidrag budgeterats och förvaltningar och nämnders kostnader kopplade till dessa, har reserverats i styrelsen anslag. De flesta riktade statsbidrag fördelas till regionen enligt befolkningsmängd men några är prestationsbaserade eller erhålls via separata ansökningar. Detta innebär att de budgeterade beloppen i styrelsens anslag kan behöva justeras. Under året kan även nya riktade statsbidrag tillkomma.

Tillkommande riktade statsbidrag 2024

Sektorsbidrag: Sektorsbidraget omfattar 3 miljarder kronor under 2024 och ska betalas ut till regionerna efter vårdbehov. Syftet är att skapa bättre förutsättningar att på kort sikt stärka möjligheterna för hälso- och sjukvårdens huvudmän att bedriva en god och patientsäker hälso- och sjukvård. Regionen tilldelades 82,6 miljoner kronor 2024. Sektorbidragen kommer främst täcka pågående aktiviteter som tidigare finansierats av statsbidraget "Vården medarbetare": omställning och kompetensutveckling, personalpolitik, digitalisering, nätläkare och utökning nära vård. Medlen fördelas mellan Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Regionkontoret och Förvaltning för digitaliseringsstöd.

I vårändringsbudgeten förstärks befintligt sektorsbidrag till sjukvården för att generella uppsägningar av sjukvårdspersonal inom kärnverksamheterna ska kunna undvikas. Sektorsbidraget omfattar 6 miljarder kronor under 2024 och ska betalas ut till regionerna efter vårdbehov. För Västmanland 165,1 miljoner som fördelas till Hälso- och sjukvårdsnämnden för att täcka befintligt underskott. Vårändringsbudgeten beslutas i juni.

Stödja och stimulera barnhälsovårdens förebyggande arbete med

hembesöksprogram: Syftet med bidraget är att utveckla hembesöksprogram inom barnhälsovården. Regionen kan ansöka om 3,2 miljoner kronor. Medlen tilldelas offentliga/privata vårdcentralen och vissa kommuner.

Beslutet skickas till

Linda Westerberg

19

RV240469

Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör

---

1. REGIONDIREKTÖRENS ANSVAR OCH UPPGIFTER

1.1 Uppdragsgivare

Regiondirektören tillsätts och avvecklas av regionstyrelsen efter beredning av regionstyrelsens presidium.

Regiondirektören har sitt uppdrag från regionstyrelsen. Regionstyrelsens ordförande är uttolkare av styrelsens uppdrag och regiondirektören ska fortlöpande hålla ordförande informerad om hur uppdragen framskrider.

1.2 Relation till regionstyrelsen

Regiondirektören företräder regionstyrelsen som finansiär, ägare och uppdragsgivare.

Regiondirektören biträder regionstyrelsen i dess uppsiktsplikt över nämnder, bolag och stiftelser och ska ta de initiativ som behövs med anledning av uppsiktsplikten.

Regiondirektören ska verka för en fortlöpande utveckling av styrning, ledning och organisation samt ta de initiativ som behövs för att uppnå fastställda mål.

Regiondirektören ska främja den regionala utvecklingen och företräda regionen i externa kontakter såväl inom som utom länet.

Regiondirektören har det yttersta tjänstepersonsansvaret för att säkerställa styr- och ledningsprocessen, stödet till den politiska ledningen och stödprocesserna till verksamheten.

Regiondirektören svarar för arbetet med övergripande policy- och strategifrågor.

Regiondirektören svarar för att regionens löpande förvaltning hanteras rationellt och ekonomiskt.

1.3 Beredning, beslutsfattande, uppföljning

Regiondirektören har det yttersta ansvaret för tjänstepersonsberedningen av de ärenden som ska behandlas av regionstyrelsen, dess utskott samt regionfullmäktige. Ansvaret innebär bland annat att det inför varje sammanträde ska finnas adekvat beslutsunderlag i de ärenden som ska behandlas.

Regiondirektören ansvarar för att alla partier som finns representerade i regionfullmäktige får nödvändig sakinformation från tjänstepersonsorganisationen vid partiernas beredning av ärenden till nämnd, regionstyrelsen och regionfullmäktige.

Regiondirektören ansvarar för att regionstyrelsens beslut verkställs.

Regiondirektören ansvarar för att regionstyrelsen fortlöpande informeras om frågor av vikt, som relaterar till styrelsens uppdrag och ansvar.

Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör

Regiondirektören stödjer regionstyrelsen i dess uppgift som driftsnämnd för förvaltningarna underställda styrelsen. Regiondirektören ska säkerställa att av styrelsen beslutad delegationsordning följs och att beslut som meddelats av delegat, i enlighet med delegationsordning, anmäls till styrelsen i den ordning styrelsen beslutat.

Regionstyrelsen har delegerat beslutanderätten avseende anställning av förvaltningsdirektörer till regiondirektören.

Regiondirektören tecknar firma inom sitt ansvarsområde, såvida inte firma ska tecknas på annat sätt enligt särskilda beslut.

1.4 Relation till regionfullmäktige

Regiondirektören ska närvara vid regionfullmäktiges möten för att kunna lämna upplysningar i sakfrågor. Regiondirektören kan fullgöra detta uppdrag genom att svara för att annan sakkunnig tjänsteperson finns närvarande vid regionfullmäktiges möte. Regiondirektören får yttra sig i syfte att lämna sakinformation i alla regionfullmäktiges ärenden.

1.5 Ansvar för regionens tjänstepersonsorganisation

Regiondirektören är regionens ledande tjänsteperson, leder och samordnar tjänstepersonsorganisationen.

Regiondirektören ansvarar för den övergripande förvaltningsstrukturen.

Regiondirektören är förvaltningsdirektör för regionkontoret.

Regiondirektören har från styrelsen fått i uppgift att ha ansvar för det strategiska arbetsmiljöarbetet inom regionen samt säkerställa att arbetsmiljöuppgifter utförs och följs upp. Regiondirektören fördelar uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet vidare till förvaltningsdirektörer och säkerställer att de har befogenheter, resurser, kunskap och kompetens för att bedriva arbetsmiljöarbetet samt ger dem rätt att vidarefördela verksamhetsnära uppgifter.

Regiondirektören har ansvar för att tydliggöra hur ansvaret för de anställdas miljöarbete samt säkerhets- och trygghetsfrågor fördelas och följs upp.

1.6 Krisledningen

Regiondirektören leder och samordnar regionens övergripande beredskaps- och katastrofplanering.

Regionstyrelsens ordförande, i sin roll som krisledningsnämndens ordförande, fattar i samråd med regiondirektören, beslut om en uppkommen händelse är av sådan art att krisledningsnämnden ska aktiveras.

Under kriser och extraordinära händelser ansvarar regiondirektören för att säkerställa ledning och samverkan av det operativa arbete som händelsen kräver.

Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör

1.7 Rollfördelning mellan regiondirektör, centrumdirektörer och förvaltningsdirektörer

Regiondirektören utformar och beslutar själv om sin ledningsstruktur. Regiondirektören är chef för centrumdirektörer och förvaltningsdirektörer.

I regionövergripande frågor, beredning av ärenden till regionstyrelsen och verkställighet av regionstyrelsens beslut har regiondirektören generell direktivrätt.

1.8 Centrumdirektörer

Centrumdirektörer tillsätts samt avvecklas av regiondirektören och förstärker regiondirektörens kompetens utifrån olika specialistområden. Centrumdirektörerna har i uppdrag att biträda regiondirektören. Regiondirektören ansvarar för att närmare precisera uppdraget till respektive direktör.

Det regiongemensamma stöd som behövs för att säkra stöd till politisk och administrativ ledning å ena sidan, och till verksamheten å den andra är organiserat i centrumbildningar.

Centrumbildningar:

- Ekonomi
- HR
- Innovation, forskning och utbildning
- Kommunikation
- Regionstaben

Centrumdirektörerna leder utifrån sitt fackområde respektive centrumbildnings verksamhet.

Centrumdirektörerna ansvarar för att, genom och tillsammans med enheter/medarbetare i respektive centrumbildning, säkra regionens styr- och ledningsprocess, stödprocesser och den kommunikation som krävs för att möjliggöra detta.

---

2 FÖRVALTNINGSDIREKTÖRENS ANSVAR OCH UPPDRAG

2.1 Uppdragsgivare

Förvaltningsdirektörer tillsätts och avvecklas av regiondirektören, efter samråd med ansvarig nämndordförande¹. Uppdragsgivare är ansvarig nämnd.

---

¹ Med ansvarig nämnd menas i detta sammanhang även regionstyrelsen i dess roll som driftansvarig nämnd.

Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör

2.2 Relation till nämnden

Förvaltningsdirektören har gentemot sin ansvariga nämnd det övergripande ansvaret för att leda verksamheten och ansvarar för att förberedande och verkställande åtgärder är välfungerande.

Förvaltningsdirektören ska verka för en fortlöpande utveckling av verksamheten samt ta de initiativ som behövs för att uppnå fastställda mål.

Förvaltningsdirektören ansvarar för att väsentlig information som rör verksamheten delges ansvarig nämnd och regiondirektören i ett tidigt skede och att informationen inkluderar konsekvensbeskrivningar.

Förvaltningsdirektören skall i sitt arbete sörja för att verksamheten bedrivs i enlighet med av regionfullmäktige och regionstyrelsen formulerade mål och riktlinjer, av nämnden beslutat uppdrag och att givna budgetramar hålls.

2.3 Beredning, beslutsfattande och uppföljning

Bland förvaltningsdirektörens uppgifter ingår beredning, beslutsfattande, rapportering, uppföljning och kontroll enligt följande:

- Se till att nämnden hålls informerad om verksamheten på sådant sätt att nämnden kan ta ansvar för verksamheten.
- Se till att varje ärende som hänskjuts till nämnden är berett och att varje beslutsunderlag är korrekt och av god kvalitet.
- Verkställa de beslut som fattas av nämnden.
- Fatta beslut i de ärenden där nämnden i delegationsordning uppdragit åt förvaltningsdirektören att besluta på nämndens vägnar och anmäla dessa beslut till nämnden enligt nämndens direktiv.
- Teckna firma inom sitt ansvarsområde såvida inte firma ska tecknas på annat sätt enligt särskilda beslut.
- Rapportera till nämnden, i den ordning nämnden beslutat avseende löpande verksamhet, kostnadsutveckling och omvärldsförändringar som påverkar verksamhetsområdet, varvid uppkomna tvister av betydelse och uppsägning och tecknande av viktigare avtal alltid skall innefattas i rapporteringen.
- Säkerställa att av nämnden beslutad delegationsordning följs och att beslut som meddelats av delegat, i enlighet med delegationsordning anmäls i den ordning som beslutats.

2.4 Ansvar för förvaltningen

Förvaltningsdirektören ska använda tillgängliga styr- och uppföljningssystem. Förvaltningsdirektören ska välja att arbeta med de metoder som på mest kostnads-effektiva sätt förverkligar verksamhetens fastlagda mål. Förvaltningens vägval och strategier får inte leda till suboptimering och ineffektivt resursutnyttjande av regionens totala resurser.

Ansvar och uppgifter för regiondirektör och förvaltningsdirektör

Förvaltningsdirektören fastställer efter samråd med regiondirektören förvaltningens inre organisation.

Förvaltningsdirektören ansvarar för att förvaltningen tillförs och behåller den kompetens som motsvarar verksamhetens behov.

Förvaltningsdirektören tillsätter chefer och medarbetare inom förvaltningen.

Förvaltningsdirektören har från regiondirektören fått i uppgift att ha ansvar för det strategiska arbetsmiljöarbetet inom förvaltningen samt säkerställa att arbetsmiljöuppgifter utförs och följs upp. Förvaltningsdirektör fördelar vid behov uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet till verksamhetschefer och säkerställer att de har befogenheter, resurser, kunskap och kompetens för att bedriva arbetsmiljöarbetet samt ger dem rätt att vidarefördela verksamhetsnära uppgifter.

Förvaltningsdirektören har ansvaret för att tydliggöra hur ansvaret för de anställdas miljöarbete samt säkerhets- och trygghetsfrågor fördelas och följs upp.

2.5 Relation till helheten

Regionens förvaltningar ingår som delar i helheten Region Västmanland och förvaltningsdirektören ska bidra till att regionens helhetsuppdrag gentemot invånarna kan utföras optimalt utifrån regionfullmäktiges mål och visioner.

2.6 Utveckling, samverkan och samarbete

Förvaltningsdirektören har till uppgift att på ett tryggt sätt förvalta de investeringar som är gjorda i verksamheten och samtidigt bidra till fortsatt utveckling. Det innebär bland annat att:

- Aktivt bidra i det regiongemensamma ledningsarbetet i de forum som leds av regiondirektören eller centrumdirektör.
- Aktivt verka för utvecklingen av gränsöverskridande processer till gagn för invånare/brukare/patienter i samarbete med övrig regiondriven verksamhet, privata uppdragstagare och andra huvudmän.
- Aktivt verka för utveckling av samverkan med de fackliga organisationerna.

INTERN REFERENS

Fastställd av landstingsstyrelsen 2014-12-17 § 355, rev LS 2017-03, rev RS 2017-12-20 § 391, rev RS 2019-12-17 § 317, rev RS 2023-09-05 § 158.

22

HSF240035

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Planerings- och utvecklingsstab
gemensamt
Lotta Rajahalme
Epost: lotta.rajahalme@regionvastmanland.se
Telefon: +4621175949

TJÄNSTESKRIVELSE ÖVERSYN AV CELIAKIBIDRAG

Förslag till beslut

1. Celiakibidrag för vuxna upphör från och med 2024-07-01.

Ärendet i korthet

Celiaki även kallad glutenintolerans är ett tillstånd som kräver att personen äter en väl övervägd kost där proteinet gluten som finns i vete, råg och korn utesluts. Glutenfria produkter har idag blivit en självklar del av dagligvaruhandeln. Läget är ett annat än vad det var vid införandet av bidrag för vuxna 2008. Därför föreslås nu bidrag för vuxna med glutenintolerans avskaffas från 2024-07-01.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Bidrag vid celiaki ges i form av livsmedelsrekvisition till barn upp till 16 år och för ungdomar från 16 år och till den dag de fyller 18 som kontantbidrag med 500kr i kvartalet samt till vuxna med 250 kronor i kvartalet.

Enligt lag ska barn och unga med celiaki mellan 0 och 16 år ha rätt till livsmedelsrekvisition.

I våra samverkansregioner ges inget bidrag till vuxna med celiaki men för ungdomar mellan 16 och 18 år finns kontantbidrag.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Genom att avskaffa Celiakibidraget för vuxna sparar verksamheten in cirka en miljon konor per år. Besparingen sker även hos ekonomiservice som handlägger registrering och avregistrering av betalningsmottagare.

Juridiska konsekvenser

Region Västmanland har ingen laglig skyldighet att ge celiakibidrag till vuxna.

Administrativa konsekvenser

Avskaffandet av bidraget till vuxna minskar administrationen.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon miljöpåverkan

Prövning av barnens bästa

Ingen förändring för barn med celiaki, för barn i familjer där en vuxen idag har celiakibidrag innebär förändringen minskade inkomster för familjen med cirka 20 kronor i veckan.

Invånarperspektiv

Celiaki jämsställs med övriga intoleranser som inte heller de ger bidrag till förändrad kost.

Beslutet skickas till

Ekonomichef HSF

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Plats och tid	Sammanträdesrum Mälaren, Regionhuset, Västerås kl. 09:00-14:30
Beslutande ledamöter	Stephanie Bruksgård (M) (Förste vice ordförande), Anna Nygren (M), Malin Gabrielsson (KD), Lina Eriksson (L) (Ordförande), Ingvar Jonsson (SD) (deltar på distans), Gisela Carstinge (SD), Ulrika Spårebo (S) (Andre vice ordförande), Kenneth Östberg (S), Fehmi Paulus (S), Heidi-Maria Wallinder (V), Malin Carnbring (S) ersätter Per Strengbom (S)
Ej tjänstgörande ersättare	Elisabeth Wäneskog (KD) Peter Lilja (SD) (deltar på distans) Ann-Christine Björkman (S)
Övriga närvarande	Annette Daneryd (utvecklingschef Förvaltningsledning Hälso- och sjukvårdsförvaltningen) Christina Ersson (nämndsekreterare) Lars Almroth (hälso- och sjukvårdsdirektör) Jonas Ekström (områdeschef Nära vård) Jonas Cederberg (områdeschef Medicinsk diagnostik) Hanna Amberntsson (personalföreträdare, ers för Maria Cifuentes Vargas) Maria Martinsson (verksamhetschef Vårduppdrag Västmanland) Cecilia Strand Ronsten (V) (politisk sekreterare, deltar på distans)
Utses att justera	Heidi-Maria Wallinder
Justeringens plats och tid	Regionhuset, Västerås 2024-05-07 00:00
Protokollet omfattar	§58
Underskrifter	Sekreterare ..... Christina Ersson Ordförande ..... Lina Eriksson Justerande ..... Heidi-Maria Wallinder
ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Sammanträdesdatum	2024-04-24

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Mötesdatum

2024-04-24

Datum för anslags-
uppsättande

2024-05-07

Datum för anslags-
nedtagande

2024-05-29

Förvaringsplats för
protokollet

Regionhuset, Västerås

Underskrift

.....
Christina Ersson

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§58 Översyn av Celiakibidrag

HSF240035

Sammanfattning

Celiaki även kallad glutenintolerans är ett tillstånd som kräver att personen äter en väl övervägd kost där proteinet gluten som finns i vete, råg och korn utesluts. Glutenfria produkter har idag blivit en självklar del av dagligvaruhandeln. Läget är ett annat än vad det var vid införandet av bidrag för vuxna 2008. Därför föreslås nu bidrag för vuxna med glutenintolerans avskaffas från 2024-07-01.

Förslag till beslut***Hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till fullmäktiges beslut***

1. Celiakibidrag för vuxna upphör från och med 2024-07-01.

Yrkanden

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar avslag på beredningens förslag.

Ingvar Jonsson (SD) yrkar bifall till beredningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Beslut***Hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till fullmäktiges beslut***

1. Celiakibidrag för vuxna upphör från och med 2024-07-01.

Reservationer

Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Mötesdatum

2024-04-24

Beslutsunderlag

- Avskaffande av celiakibidrag för vuxna

Expedieras till

Ekonomichef HSF

Paragrafen är justerad

23

RV240126

Regionkontoret, RF- och RS-sekretariat
Christina Ersson
Epost: christina.ersson@regionvastmanland.se
Telefon: +4621175740

TJÄNSTESKRIVELSE MEDDELANDE 2/2024 FRÅN SKR:S STYRELSE – REKOMMENDATION GÄLLANDE UNDERTECKNANDE AV CEMR-DEKLARATIONEN

Förslag till beslut

Region Västmanland ansluter sig till deklarationens nio nya artiklar (artikel 31-39) beslutade av CEMR den 6 december 2022 och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen

Ärendet i korthet

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) rekommenderar de kommuner och regioner som tidigare undertecknad CEMR-deklarationen att ansluta sig till de nya artiklarna. Region Västmanland, då Landstinget Västmanland, undertecknade deklarationen 2006 och har således redan förbundit sig att arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor för såväl invånare, patienter och servicetagare, som medarbetare och förtroendevalda. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att anta SKR:s rekommendation om att ansluta sig till CEMR-deklarationens nio nya artiklar.

Detaljerad beskrivning av ärendet

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, Council of European Municipalities and Regions (CEMR), beslutade den 6 december 2022 att uppdatera den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) från 2006 med nio nya artiklar om sakområden som inte täcktes alls eller otillräckligt av deklarationen från 2006. De nya artiklarna som läggs till i deklarationen omfattar nio övergripande sakområden som kommuner och regioner måste beakta i sitt jämställdhetsarbete:

1. Jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling och en förutsättning för att genomföra hållbarhetsmålen i Agenda 2030 (artikel 31)
2. Könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)
3. Hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
4. Uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och uppmuntra att stereotyperna utmanas (artikel 34)
5. Modern teknologi möjliggör nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete som kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men också riskerar att öka omsorgsburden och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)
6. Använda digital teknik så att den ökar och inte minskar jämställdheten, det vill säga att kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)

7. Kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)
8. Integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)
9. Beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39)

Styrelsen för SKR har vid sammanträdet den 26 januari 2024 beslutat att bland annat rekommendera kommuner och regioner att underteckna CEMR-deklarationen och att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Regionen arbetar med jämställdhetsintegrering som en del av det ordinarie arbetet i enlighet med regionens hållbarhetsprogram 2023-2030. Ratificeringen av de nya artiklarna anses inte medföra ökade kostnader eller merarbete då sakområdena redan ingår i regionens nuvarande arbete för jämställdhet.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet är i enlighet med för barnets bästa. När barn är patient, anhörig/närstående eller besökare i regionens verksamheter ska den verksamhet de möter arbeta för jämställdhet mellan pojkar och flickor.

Invånarperspektiv

Beslutet bedöms ha en positiv påverkan på jämställdhetsarbetet inom regionen. CEMR-deklarationen omfattar alla aspekter av verksamheten, såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och servicen till invånarna. Den uppdaterade versionen av deklarationen stärker det arbete som redan sker samt visar på vikten av att utveckla jämställdhetsarbetet

Uppföljning

Uppföljning av region Västmanlands hållbarhetsarbete sker årligen via regionens hållbarhetsredovisning.

Beslutet skickas till

Hållbarhetsenheten

2024-01-26

Kommunstyrelser
Regionstyrelser

Meddelande från styrelsen – Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen

Ärendenr: SKR2024/00025

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 26 januari 2024 beslutat

att Sveriges Kommuner och Regioner, som ställde sig bakom den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) 2006, även ansluter sig till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i förbundets arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

att SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna CEMR-deklarationen och att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna.

att SKR fortsätter att erbjuda möjligheten att ansluta sig till SKR:s Modellkoncept för jämställdhetsintegrering som ett stöd i arbetet med att förverkliga åtagandena i CEMR-deklarationen, det vill säga integrera jämställdhet i styrning, ledning och verksamheter.

att kansliet får i uppdrag att ta fram en ny strategisk handlingsplan för jämställdhetsintegrering av SKR.

Sammanfattning

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, Council of European Municipalities and Regions (CEMR), beslutade den 6 december 2022 att uppdatera den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) från 2006.

SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna CEMR-deklarationen och att de kommuner och regioner som tidigare undertecknat CEMR-deklarationen även ansluter sig till de nya artiklarna. SKR erbjuder samtliga kommuner och regioner att delta i SKR:s Modellkoncept för

jämställdhetsintegrering som ett stöd i arbetet med att förverkliga åtagandena i CEMR-deklarationen.

Ärendebeskrivning

CEMR-deklarationen

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation Council of European Municipalities and Regions (CEMR), som samlar mer än 60 medlemsorganisationer i 40 länder, antog 2006 den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen). Deklarationen är ett verktyg för kommuner och regioner att inom ramen för en sammanhållen och ambitiös strategi främja jämställdhet mellan kvinnor och män och integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i alla delar av den praktiska verksamheten.

SKR ställde sig bakom CEMR-deklarationen redan 2006, innan den före-låg i svensk översättning, och rekommenderar kommuner och regioner att underteckna den. Beslut om att ställa sig bakom deklarationen fattas av kommuns/regions politiska ledning och idag har 112 kommuner och 19 regioner (Gotland räknas här som kommun) anslutit sig till deklarationen.

Den uppföljning av arbetet med CEMR-deklarationen i Sverige som SKR låtit göra och publicerade i juni 2022, visar att deklarationen är viktig för kommunernas och regionernas jämställdhetsarbete – inte minst har den stor strategisk betydelse.

Uppdatering av CEMR-deklarationen

År 2021 fyllde CEMR-deklarationen femton år. Det blev startskottet för en grundlig översyn av deklarationen, som SKR deltog aktivt i på både politisk nivå och kanslinivå. SKR ser ett stort behov av att främja, stödja och utveckla jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå i Europa och bedömer att förbundet och dess medlemmar har gott om erfarenheter och goda exempel att bidra med i det europeiska jämställdhetsarbetet.

Under 2021 och 2022 diskuterades i CEMR:s olika beredande och beslutsfattande instanser hur CEMR-deklarationen från 2006 och dess verktyg skulle kunna förbättras och utvecklas. Diskussionerna utmynnade i att CEMR:s Policy Committee den 6 december 2022 beslutade att göra vissa språkliga förbättringar och ändringar av redaktionell karaktär, för-stärka det intersektionella perspektivet i hela deklarationen, samt i ett helt nytt separat avsnitt lägga till nio nya artiklar om sakområden som täcktes otillräckligt eller inte alls av deklarationen från 2006.

De nio nya artiklarna handlar om att

- jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling och en förut-sättning för att genomföra hållbarhetsmålen i Agenda 2030 (artikel 31)

- könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former och att trakasserier, hot och våld i online-världen särskilt drabbar kvinnor och flickor (artikel 32)
- hot och våld mot förtroendevalda och anställd personal ofta är könsrelaterat och i synnerhet riktas mot kvinnor (artikel 33)
- uppmärksamma särskilda behov på grund av multipel och intersektionell diskriminering och uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas (artikel 34)
- modern teknologi möjliggör nya typer av flexibla arbetsplatser och distansarbete som kan underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv – men också riskerar att öka omsorgsburden och mängden obetalt hushållsarbete för kvinnor (artikel 35)
- använda digital teknik så att den ökar och inte minskar jämställdheten, det vill säga att kvinnor och flickor måste ha tillgång till digital teknik men också vara med i teknisk utveckling och styrning (artikel 36)
- kommunerna och regionerna har en viktig roll att spela i arbetet med att främja och trygga sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (artikel 37)
- integrera åtgärder mot klimatförändringar som beaktar jämställdhet i det lokala beslutsfattandet och inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner (artikel 38)
- beakta jämställdhetsaspekter i hanteringen av kriser och uppbyggnaden av civil beredskap (artikel 39).

Kommuner och regioner som har undertecknat CEMR-deklarationen före 2023 behöver inte ställa sig bakom hela deklarationen igen. Istället bjuds de in att ansluta sig till och ratificera även de nio nya artiklarna och inlemma dessa i sitt arbete med att genomföra åtagandena i deklarationen.

Kommuner och regioner som ännu inte har undertecknat deklarationen bjuds in att ställa sig bakom den uppdaterade CEMR-deklarationen i sin helhet, dvs åtagandena i både den ursprungliga deklarationen och 2022 års tillägg.

SKR, som anslöt sig till CEMR-deklarationen 2006 innan den förelåg i svensk översättning, behöver inte ställa sig bakom artiklarna 1-30 igen. När översättningen av den uppdaterade deklarationen till svenska är klar och publicerad på CEMR:s webbplats, kommer befintliga svenska under-tecknare att bjudas in att ansluta sig också till de nio nya artiklarna, medan kommuner och regioner som ännu inte har undertecknat deklarationen bjuds in att ställa sig bakom den uppdaterade CEMR-deklarationen i sin helhet.

I inbjudan som skickas ut till samtliga kommuner och regioner bifogas även information om SKR:s Modellkoncept för jämställdhetsintegrering som ett stöd i arbetet med att förverkliga åtagandena i CEMR-deklarationen, det vill säga integrera jämställdhet i styrning, ledning och verksamheter.

Nyöversättning av CEMR-deklarationen

I de diskussioner som fördes i samband med översynen av CEMR-deklarationen 2021-2022, såg representanter för flera länder även behov av att se över översättningarna till sina respektive språk. Detta gällde också den svenska översättningen från 2009. I några fall handlade bristerna om att översättningen inte helt återspeglade ursprungstexten innehållsmässigt, i andra om att gängse svenska ord och termer inte hade använts och det därför kunde vara svårt att veta vad som avsågs. Den översättning som CEMR/SKR nu har genomfört med anledning av uppdateringen, omfattar därför deklarationen i sin helhet.

Den uppdaterade CEMR-deklarationen fanns snabbt tillgänglig på engelska och franska och översättning inleddes sedan 2023 till svenska och andra språk. CEMR:s kansli anlätade för detta ändamål en översättningsbyrå, men SKR:s kansli har aktivt bistått CEMR för att se till att nyöversättningen av deklarationen ligger i linje med etablerat svenskt språkbruk, utan att ge avkall på ursprungstextens innebörd.

Bilaga

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen), antagen 2006 och uppdaterad 2022, i svenska översättning redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

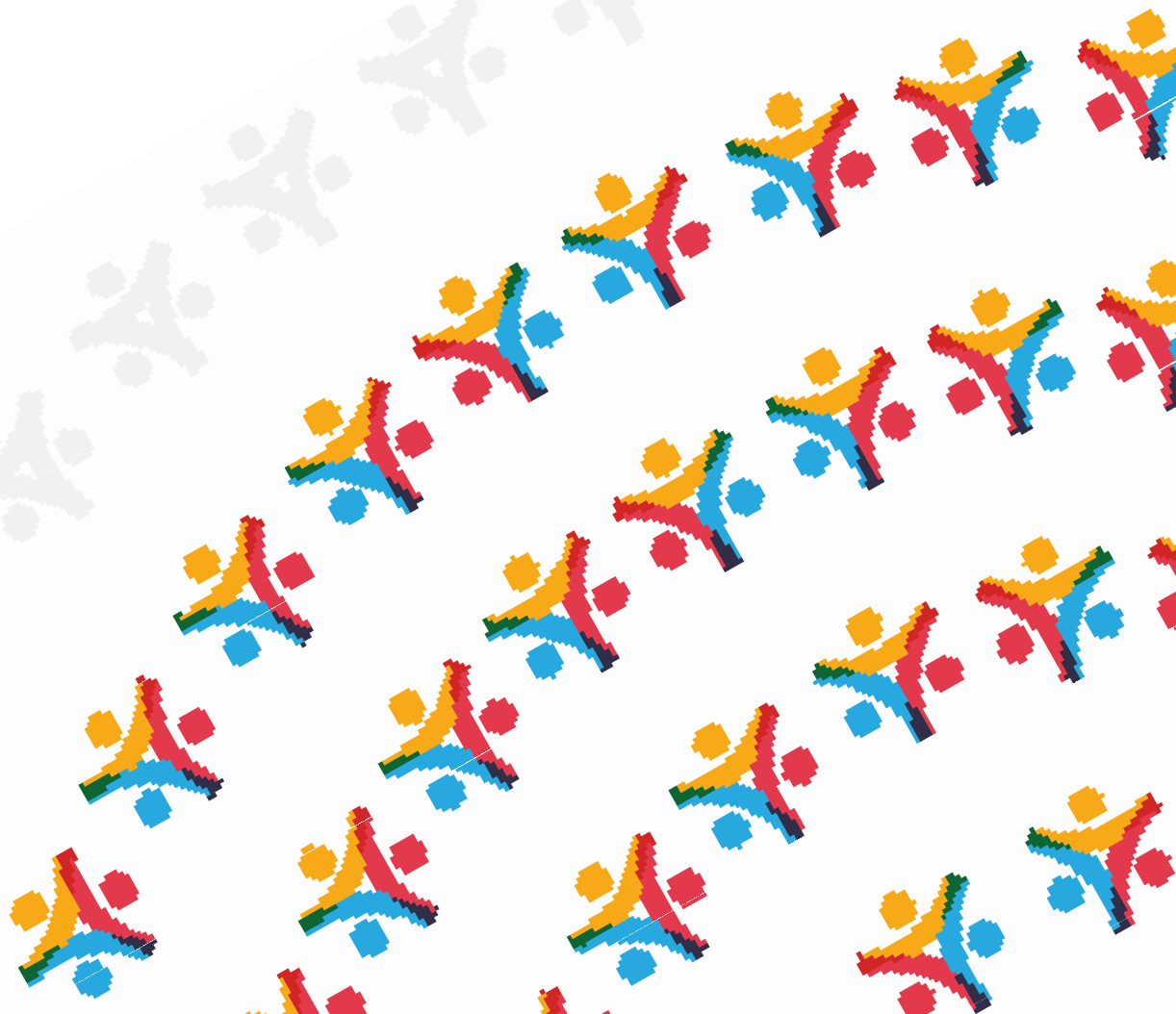

European Charter for Equality

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

Antagen av CEMR:s Policy Committee 2006
Uppdaterad av CEMR:s Policy Committee 2022

© 2022 – CCRE CEMR

Kontakt: charter@ccre-cemr.org

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklARATION som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

INLEDNING

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå riktar sig till Europas kommuner och regioner som bjuds in att underteckna deklARATIONEN och därigenom offentligt ta ställning för principen om jämställdhet¹ och inom sina verksamhetsområden genomföra de åtaganden som anges i deklARATIONEN.

För att inleda arbetet med att genomföra dessa åtaganden, förbinder sig varje undertecknare att upprätta en handlingsplan för jämställdhet som anger vilka prioriteringar, åtgärder och resurser som avsätts för genomförandet.

Vidare förbinder sig varje undertecknare att samarbeta med alla institutioner och organisationer inom sin kommun eller region i syfte att främja att verklig jämställdhet uppnås i praktiken.

DeklARATIONEN har utarbetats som en del i ett projekt som genomfördes av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions (CEMR)* 2005–2006, tillsammans med dess medlemmar och samarbetsparter (se Medverkande). Projektet fick stöd av Europeiska kommissionen genom dess femte handlingsprogram för jämställdhet.

År 2011–2012 skapades, tack vare ett generöst stöd från Sveriges regering via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett onlineobservatorium² som syftar till att hjälpa undertecknare att fullgöra sina åtaganden genom att tillhandahålla information, vägledning och goda exempel inom de sakområden som deklARATIONEN omfattar.

År 2014–2015 utvecklades och testades en uppsättning indikatorer avsedda som hjälp för att följa upp och utvärdera

genomförandet av deklARATIONEN. Detta skedde inom ramen för ett pilotprojekt som stöddes av Europeiska kommissionen.

År 2021 tog CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) initiativet till att granska och vid behov uppdatera deklARATIONEN. Kommitténs slutsats efter granskningen var att det fanns anledning att föreslå ändringar i deklARATIONEN i syfte att:

- förbättra språket i deklARATIONEN och göra ändringar av redaktionell karaktär
- tydliggöra och stärka det intersektionella perspektivet³ i hela deklARATIONEN, men med ett bibehållet fokus på "alltid kön, aldrig bara kön" som vägledande princip
- göra några innehållsmässiga tillägg i form av nya artiklar i ett separat avsnitt, bland annat om behovet av en jämställdhetsdimension i krishantering och civil beredskap samt att tillämpa ett jämställdhetsperspektiv på den snabba internetutvecklingen och digitaliseringen.

Ett avsnitt med nya tillagda artiklar finns på sidan 28. Befintliga undertecknare av deklARATIONEN bjuds in att ansluta sig till och ratificera dessa tillägg och ta med dessa nya åtaganden i sitt arbete med att genomföra CEMR-deklARATIONEN för jämställdhet. Från och med 2023 åtar sig nya undertecknare självfallet att leva upp till både den ursprungliga deklARATIONEN och 2022 års tillägg.

Dessa uppdateringar och tillägg 2022 har genomförts med stöd från Europeiska unionen genom programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

1 I engelskan används uttryck som "gender equality" och "equality between women and men" för att beteckna jämlikhet mellan könen. Svenskan har dock ett särskilt ord, jämställdhet, som avser just jämlikhet mellan kvinnor och män och som därför används i denna översättning.

2 www.charter-equality.eu

3 Intersektionalitet handlar om att varken gruppen kvinnor eller gruppen män är enhetliga och att olika diskrimineringsgrunder och maktordningar kan påverka och även förstärka varandra.

BAKGRUND

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. För att det ska förverkligas är det inte bara nödvändigt att det rättsligt erkänns, utan också att det tillämpas effektivt på alla områden, såväl politiska och ekonomiska som sociala och kulturella.

Trots talrika exempel på formellt erkännande och uppnådda framsteg, existerar jämställdhet ännu inte i verkligheten. Kvinnor och män har i praktiken inte samma rättigheter. Sociala, politiska, ekonomiska och kulturella ojämlikheter mellan könen lever kvar, till exempel i form av löneskillnader och politisk underrepresentation.

Dessa ojämlikheter beror på sociala konstruktioner rotade i en mängd stereotypa föreställningar om kön som reproduceras inom familjen, skolan, kulturlivet, medierna, arbetslivet och samhällsorganisationen. Det finns många områden där det är möjligt att agera genom att anta nya förhållningssätt och genomföra strukturella förändringar.

Jämställdhet och Europeiska unionens styrning

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en av Europeiska unionens och Europeiska ekonomiska samarbetsområdets grundprinciper. Detta kan spåras tillbaka till 1957 då principen om lika lön för lika arbete skrevs in i Romfördraget.

Genom sin närhet till befolkningens vardagsliv, utgör kommuner och regioner de politiska nivåer som har bäst förutsättningar att motverka att ojämställdhet reproduceras och sprids och att främja ett verkligt jämställt samhälle. Genom

sina befogenheter och samarbeten med alla typer av aktörer på lokal nivå, kan de vidta konkreta åtgärder för att främja jämställdhet.

Utöver detta är subsidiaritetsprincipen⁴ särskilt viktig för förverkligandet av kvinnors och mäns rätt till jämställdhet. Denna princip gäller på alla politiska nivåer: den europeiska, den nationella, den regionala och den lokala. Oaktat skillnader i ansvarsområden mellan Europas kommuner och regioner, kan och bör alla spela en konstruktiv roll för att främja jämställdhet i praktiken på sätt som påverkar invånarnas vardagsliv positivt.

Nära kopplad till subsidiaritetsprincipen är principen om kommunal och regional självstyrelse. Europarådets konvention om kommunal självstyrelse från 1985, som har undertecknats och ratificerats av det stora flertalet europeiska stater, betonar ”kommunernas rätt och möjlighet att inom lagens gränser reglera och sköta en väsentlig del av de offentliga angelägenheterna på eget ansvar och i den lokala befolkningens intresse”. Att genomföra och främja rätten till jämställdhet måste ses som en väsentlig aspekt av begreppet kommunal självstyrelse.

Den lokala och regionala demokratin måste utgöra utgångspunkt för lämpliga avvägningar vid beslut om grundläggande, konkreta aspekter av människors vardagsliv såsom boende, säkerhet, kollektivtrafik, arbetsliv och hälsa.

Genom att säkerställa att kvinnor fullt ut deltar i utvecklingen och genomförandet av den lokala och regionala politiken, garanteras även att deras livserfarenheter, kunskaper och kreativitet tillvaratas istället för att slösas bort.

⁴ Detta är, i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, principen enligt vilken EU inte agerar (utom på områden som faller inom dess exklusiva behörighet) såvida inte detta är mer effektivt än åtgärder på nationell, regional och lokal nivå.

Om vi ska uppnå ett samhälle som bygger på jämställdhet, är det nödvändigt att kommuner och regioner fullt ut integrerar jämställdhetsperspektivet i sin politik, sin organisation och sitt agerande. Verklig jämställdhet är också nyckeln till ekonomisk och social utveckling – inte bara på europeisk eller nationell nivå, utan också i våra kommuner och regioner – i såväl dagens värld som morgondagens.

CEMR och jämställdhet på kommunal/ regional nivå

CEMR och dess jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)⁵ har aktivt arbetat för jämställdhet på kommunal och regional nivå sedan 1980-talet. Ett av de konkreta verktyg för europeiska kommuner och regioner som arbetet resulterat i är "Den jämställda staden" (*The Town for Equality*) som CEMR lanserade 2005. Genom att lyfta fram goda exempel från olika europeiska städer och kommuner, introducerades i "Den jämställda staden" en första metod för

jämställdhetsintegrering på lokal och regional nivå. Denna deklaration – uppdaterad 2022 – bygger på detta arbete.

Den första CEMR-studien om kvinnorepresentation på lokal nivå publicerades 1998. Den kompletterades i en andra upplaga 2008, och uppdaterades och utvidgades sedan till en granskning av alla nivåer av beslutsfattande i 40 europeiska länder 2019. Även om andelen kvinnliga politiker och ledare har ökat under årens lopp, har varje efterföljande studie också visat på ett angeläget behov av att fortsätta förespråka jämn könsfördelning vad gäller politiskt deltagande, representation och inflytande.

Kommunernas och regionernas betydelse för att främja jämställdhet slogs fast i det internationella kommunförbundet IULA:s⁶ världsdeklaration om kvinnor i kommunerna (*IULA Worldwide Declaration on Women in Local Government*), som antogs 1998. Den nya världsorganisationen *United Cities and Local Governments* (UCLG) fortsätter att ha jämställdhet mellan kvinnor och män som ett av sina prioriterade mål.

⁵ Hette tidigare CEMR:s kommitté med folkvalda kvinnor från kommuner och regioner (*CEMR Committee of women elected representatives of local and regional authorities*).

⁶ Organisationerna *International Union of Local Authorities* och *United Towns Organisation* upplöstes efter en sammanslagning i början av 2000-talet, som gav upphov till den nya organisationen *United Cities and Local Governments*.

FÖRKORTNINGAR

CEMR: *Council of European Municipalities and Regions* (de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation)

EU: Europeiska unionen

IT: Informations- och kommunikationsteknik

INGRESS

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR), i egenskap av representant för kommuner och regioner i Europa och i samarbete med sina medlemmar och samarbetsparter:

Erinrar om att grundläggande fri- och rättigheter, liksom främjandet av jämställdhet och icke-diskriminering, utgör ett fundament i den Europeiska gemenskapen och unionen och att EU-lagstiftningen har lagt grunden för de framsteg som gjorts i Europa på detta område,

Beaktar de internationella och europeiska rättsliga ramverken för mänskliga rättigheter, jämställdhet samt icke-diskriminering, i synnerhet:

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna (1948)
- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (1979)
- FN:s Pekingdeklaration med handlingsplan (1995)
- EU:s rådsrekommendation om en balanserad fördelning mellan kvinnor och män i beslutsprocessen (1996)
- IULA:s världsdeklaration om kvinnor i kommunal och regional förvaltning (1998)
- resolutionerna som antogs vid FN:s generalförsamlings 23:e extra session år 2000 (Peking +5)
- FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (2000)
- Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet
- Europeiska unionens stadga om de grundläggande

rättigheterna (2000)

- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen – antogs 2011)
- FN:s mål för hållbar utveckling, i synnerhet mål 5 (2015)
- Europeiska pelaren för sociala rättigheter (antogs 2017)
- Generation Jämställdhets "*Global Acceleration Plan*" (2021)

Betonar Europarådets viktiga bidrag till främjandet av mänskliga rättigheter, jämställdhet och kommunalt självstyre,

Betänker att en förutsättning för att uppnå jämställdhet är att det finns en vilja att vidta åtgärder ur tre sammanlänkade aspekter, nämligen: att avskaffa direkt ojämställdhet, att avskaffa indirekt ojämställdhet och att utveckla jämställda och demokratiska politiska, rättsliga och sociala strukturer,

Beklagar den alltjämt rådande skillnaden mellan jämställdhet *de jure* och jämställdhet i praktiken,

Framhåller att kommuner och regioner i Europa spelar och bör spela en avgörande roll för sina medborgare och invånare när det gäller att garantera den grundläggande rätten till jämställdhet – utan diskriminering – för alla kvinnor och män, inom alla områden som kommuner och regioner ansvarar för,

Anser att ett jämlikt deltagande, representation och inflytande för kvinnor och män i beslutsprocesser och i ledande befattningar är nödvändigt för demokrati, ekonomisk utveckling och hållbar utveckling,

har utarbetat denna europeiska deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och välkomnar härmed Europas kommuner och regioner att underteckna den och genomföra dess åtaganden.

DEL I

Principer

Undertecknarna av denna deklaration om jämställdhet på lokal och regional nivå förklarar följande grundläggande principer vara drivkrafter för att vidta åtgärder:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet

Kommuner och regioner ska förverkliga denna rättighet inom alla sina ansvarsområden. Detta omfattar även skyldigheten att avskaffa alla former av diskriminering, såväl direkta som indirekta.

2. För att åstadkomma jämställdhet mellan kvinnor och män måste flera multipla och intersektionella former av diskriminering och missgynnande bekämpas

För att uppnå jämställdhet måste jämställdhetsarbetet på ett samlat, systemiskt och strukturellt sätt ta hänsyn till och beakta hur jämställdhet och kön samspelar med andra faktorer såsom ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.⁷

3. En jämn fördelning av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle

För att målet om jämställdhet ska förverkligas krävs att kommuner och regioner vidtar alla lämpliga åtgärder och använder anpassade strategier för att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i beslutsprocessen.

4. Att avskaffa stereotypa föreställningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet

Kommuner och regioner måste främja och arbeta för att avskaffa sådana stereotyper och hinder som utgör orsaker till kvinnors ojämlika ställning och villkor och som bidragit till en ojämlik värdering av kvinnors och mäns bidrag till samhället i politiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hänseende.

5. Att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all kommunal och regional verksamhet är nödvändigt för att skynda på utvecklingen mot jämställdhet

Jämställdhet måste beaktas vid utformningen av politik, metoder och åtgärder som påverkar människors vardag – till exempel genom att genomföra jämställdhetsanalyser⁸,

⁷ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁸ **Jämställdhetsanalys (gender assessment):** "Politiskt verktyg för att granska ett visst politiskt förslag för att upptäcka och bedöma dess olika inverkan eller effekter på kvinnor och män så att ojämställdhet kan åtgärdas innan förslaget godkänns." (Källa: Europarådet [2011]. Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet och dess motivering. Europarådets fördragsserie nr 210.)

”jämsällldhetsrevisioner”⁹, ”jämsällldhetsintegrering”¹⁰ och ”jämsällldhetsbudgetering”¹¹. I detta sammanhang bör erfarenheterna hos olika grupper av kvinnor på lokal och regional nivå, inklusive deras levnads- och arbetsvillkor, analyseras och beaktas.

6. Lämpligt utformade och tillräckligt finansierade handlingsplaner och insatsprogram är viktiga verktyg för att främja jämsällldhet

Kommuner och regioner ska upprätta handlingsplaner och insatsprogram för jämsällldhet och tillföra tillräckliga ekonomiska och mänskliga resurser för att genomföra dem.

Sammantaget utgör dessa principer grunden för artiklarna i del III nedan.

9 **Jämsällldhetsrevision (gender audit):** ”Bedömning av i vilken utsträckning jämsällldhet på ett effektivt sätt har institutionaliserats i policys, program, organisatoriska strukturer och förehavanden, inbegripet beslutsprocesser, och i tillhörande budgetar.” (Källa: Europarådet – Generaldirektoratet för mänskliga rättigheter och rättsliga frågor [2009]. *Gender Budgeting: Practical Implementation*. Handbok utarbetad av Sheila Quinn.)

10 **Jämsällldhetsintegrering (gender mainstreaming):** ”Att integrera ett jämsällldhetsperspektiv innebär en process där man bedömer följderna för kvinnor och män av planerade åtgärder, inklusive lagstiftning, policys eller program, på alla nivåer och alla områden. Det handlar om en strategi för att göra såväl kvinnors som mäns specifika behov och erfarenheter till en viktig dimension i utformningen, genomförandet och uppföljningen av strategier och program på alla politiska, ekonomiska och samhälleliga områden, så att åtgärderna gagnar kvinnor och män lika mycket och ojämlikheten inte blir bestående. Det yttersta målet är att uppnå jämsällldhet mellan kvinnor och män.” (Källa: Europeiska jämsällldhetsinstitutets ordlista och synonymordbok för jämsällldhet)

11 **Jämsällldhetsbudgetering (gender budgeting):** ”En könsrelaterad budgetanalys i vilken ett jämsällldhetsperspektiv integreras på alla nivåer i budgetprocessen och intäkts- och utgiftsstrukturen anpassas i syfte att främja jämsällldhet.” (Källa: Europarådet, 2009)

DEL II

Genomförande av deklARATIONEN och dess åtaganden

Undertecknaren förbinder sig härmed att genomföra artiklarna i denna deklARATION genom att vidta följande åtgärder:

- (1) Varje undertecknare av denna deklARATION ska, inom en rimlig tidsram från dagen för undertecknandet (som inte ska överskrida två år), utarbeta och anta en handlingsplan för jämställdhet och därefter genomföra den.
- (2) Handlingsplanen ska innehålla en beskrivning av undertecknarens mål och prioriteringar, de åtgärder som ska vidtas och de resurser som ska avsättas för att förverkliga deklARATIONEN och dess åtaganden. Planen ska också innehålla förslag till tidsramar för genomförandet. Om en undertecknare redan har en handlingsplan för jämställdhet, ska planen ses över för att säkerställa att den omfattar de relevanta frågor som tas upp i denna deklARATION, inklusive dem i artiklarna 31–39 som tillkom 2022.
- (3) Varje undertecknare ska samråda brett med relevanta intressenter innan handlingsplanen för jämställdhet antas och ska sedan ge bred spridning åt planen när den har antagits. Undertecknaren ska också regelbundet offentliggöra lägesrapporter om hur genomförandet fortskrider.
- (4) Varje undertecknare ska vid behov revidera sin handlingsplan för jämställdhet och upprätta en ny plan för varje efterföljande period.
- (5) Varje undertecknare förbinder sig i princip att bidra till övervakningen av hur deklARATIONENS genomförande fortskrider genom att dels samarbeta inom ramen för ett utvärderingssystem som använder de indikatorer som utvecklats i detta syfte¹², dels främja ömsesidigt lärande bland kommuner och regioner runt om i Europa vad gäller effektiva metoder för att uppnå ökad jämställdhet inom sina områden. Undertecknarna ska för detta ändamål göra sina handlingsplaner för jämställdhet och annat relevant offentligt material tillgängliga.
- (6) Varje undertecknare ska informera CEMR om att deklARATIONEN har undertecknats, med uppgift om tidpunkt, samt ange en kontaktpunkt för framtida samarbete rörande deklARATIONEN och dess genomförande.

¹² <https://bit.ly/IndicatorToolEN>

DEL III

Demokratiskt ansvar

Artikel 1 – Politiskt åtagande

- (1) Undertecknaren erkänner att jämställdhet mellan kvinnor och män är en nödvändig förutsättning för demokrati och att ett demokratiskt samhälle inte har råd att avvara den mångfald av färdigheter, kunskaper, erfarenheter och kreativitet som kvinnor har. Därför ska undertecknaren se till att kvinnor med olika bakgrund och ålder deltar, är representerade och medverkar på alla nivåer i den politiska och offentliga beslutsprocessen.
- (2) Undertecknaren, såsom demokratiskt valt organ med ansvar för att främja invånarnas och kommunens/regionens välfärd, åtar sig därför att främja och verka för det praktiska genomförandet av denna rättighet inom alla sina verksamhetsområden – utifrån att det är en integrerad del av rollen som demokratisk ledare på lokal och regional nivå, utförare och beställare av tjänster, ansvarig för planering och styrning och som arbetsgivare.

Politisk roll

Artikel 2 – Politisk representation

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att rösta, att kandidera i allmänna val och att inneha förtroendeuppdrag.
- (2) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att medverka vid utformningen och genomförandet av politiska åtgärder, inneha offentliga uppdrag och utöva alla offentliga funktioner på alla politiska nivåer.
- (3) Undertecknaren erkänner principen om en jämn könsfördelning i alla folkvalda och offentliga beslutande organ.
- (4) Undertecknaren åtar sig att vidta alla rimliga åtgärder för att upprätthålla ovannämnda rättigheter och principer, inklusive att:
  - uppmuntra kvinnor att registrera sig i röstlängden, utöva sin rösträtt och kandidera till offentliga uppdrag
  - uppmuntra politiska partier och grupper att anta och genomföra principen om en jämn fördelning av kvinnor och män
  - i detta syfte uppmuntra politiska partier och grupper att vidta alla lagliga åtgärder, inklusive att där det är lämpligt införa kvotering, för att öka antalet kvinnor som utses till kandidater och har möjlighet att bli valda
  - självreglera sina rutiner och uppförandekoder för att säkerställa att potentiella kandidater och förtroendevalda inte avskräcks av oönskade beteenden och språkbruk eller av trakasserier

- vidta åtgärder för att göra det möjligt för förtroendevalda att förena privatliv, yrkesliv och offentliga uppdrag, till exempel genom att se till att tidsscheman, arbetsformer och tillgången till anhängivård möjliggör för alla förtroendevalda att delta fullt ut.

(5) Undertecknaren förbinder sig att främja och tillämpa principen om jämn könsfördelning i sina egna beslutande och rådgivande organ och i samband med utnämningar till befattningar i externa organ.

I arbetet med att skapa en jämn fördelning av kvinnor och män ska undertecknaren dock tillämpa ovanstående på ett sätt som inte är mindre gynnsamt för det underrepresenterade könet än den befintliga könsfördelningen.

(6) Vidare åtar sig undertecknaren att se till att ingen offentlig eller politisk befattning, oavsett om den besätts genom utnämning eller val, vare sig i princip eller i praktiken, är förbehållen eller anses vara vikt åt det ena könet på grund av stereotypa uppfattningar.

Artikel 3 - Deltagande i politik och samhällsliv

(1) Undertecknaren instämmer i att medborgarnas rätt att delta i offentliga angelägenheter är en grundläggande demokratisk princip och att kvinnor och män har rätt att delta på lika villkor i sin kommuns/regions styrning och offentliga liv.

(2) Vad gäller olika tillgängliga former för allmänhetens deltagande i lokala samhällsfrågor, såsom rådgivande kommittéer, stadsdelsråd, e-deltagande eller offentliga samråd i planärenden, förbinder sig undertecknaren att se till att dessa i praktiken ger kvinnor och män möjlighet att delta på lika villkor.

I de fall då de befintliga formerna för deltagande inte medger att kvinnor och män kan delta på lika villkor, åtar sig undertecknaren att utveckla och pröva nya metoder.

(3) Undertecknaren förbinder sig att främja ett aktivt deltagande av kvinnor och män från alla delar av lokalsamhället, särskilt från minoritetsgrupper som annars kanske skulle stå utanför, i kommunens/regionens politik och samhällsliv.

Artikel 4 – Offentligt åtagande för jämställdhet

(1) Undertecknaren ska, som demokratiskt vald ledare och representant för kommunen/regionen och dess invånare, ta formell ställning för principen om jämställdhet på lokal och regional nivå och ska i det sammanhanget:

- tillkännage att denna deklaration har undertecknats efter att ha debatterats och antagits av kommunens/regionens högsta beslutande organ
- lova att fullgöra sina åtaganden enligt denna deklaration och regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet fortskrider, om lämpligt med hjälp av deklarationens verktygslåda med indikatorer som utvecklats i detta syfte
- lova att undertecknaren och dess folkvalda representanter ska iaktta och upprätthålla höga krav på uppförande beträffande jämställdhet.

(2) Undertecknaren ska använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner, liksom privata organisationer och civilsamhället, att vidta åtgärder som säkerställer rätten till jämställdhet i praktiken.

Artikel 5 – Arbeta med samarbetsparter för att främja jämställdhet

(1) Undertecknaren förbinder sig att samarbeta med alla sina samarbetsparter – såväl organisationer inom den offentliga och privata sektorn, särskilt arbetsmarknadsparter, som civilsamhällesorganisationer, inklusive kvinnoorganisationer, och andra politiska nivåer – för att främja ökad jämställdhet på alla områden inom kommunen/regionen.

(2) Undertecknaren ska, när det gäller utveckling och översyn av kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och andra viktiga frågor som rör jämställdhet, samråda med sina samarbetsorganisationer, inklusive arbetsmarknadens parter.

Artikel 6 - Bekämpa stereotyper

- (1) Undertecknaren förbinder sig att bekämpa och i möjligaste mån förhindra fördomar, beteenden och användningen av språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningar om att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotypa könsroller.
- (2) I detta syfte ska undertecknaren se till att den egna interna och externa kommunikationen till fullo överensstämmer med detta åtagande och att den främjar positiva exempel och bilder av kvinnor och män.
- (3) Undertecknaren ska också, genom utbildning och på andra sätt, stödja sin personal i att identifiera och motverka omedvetna fördomar, könsstereotypa attityder och beteenden. Även uppförandekoder ska tas fram i detta avseende.
- (4) Undertecknaren ska genomföra aktiviteter och kampanjer för att öka medvetenheten om den menliga inverkan som stereotypa könsnormer kan ha på förverkligandet av jämställdhet.

Artikel 7 - God förvaltning och samråd

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns rätt att få sina ärenden hanterade lika, opartiskt, rättvist och inom skälig tid, inbegripet
  - rätten att bli hörd innan enskilt beslut som kan gå dem emot fattas
  - myndighetens skyldighet att motivera sina beslut
  - rätten att ta del av relevant information om frågor som berör dem.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kvaliteten i besluten inom alla kommunens/regionens ansvarsområden sannolikt förbättras om alla berörda parter ges tillfälle att på ett tidigt stadium delta i samråd och att det är väsentligt att kvinnor och män har såväl lika tillgång till relevant information som lika möjligheter att respondera.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att vidta följande åtgärder om så är påkallat:
  - se till att alla system för att tillhandahålla information beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män, inklusive varierande tillgång till informations- och kommunikationsteknik
  - i samband med samråd se till att de som annars skulle ha sämst förutsättningar att framföra sina synpunkter kan delta på lika villkor i samrådsprocessen, inklusive genom att vidta tillåtna aktiva åtgärder för att uppnå detta
  - genomföra särskilda samråd för kvinnor där så är lämpligt.

Allmänt ramverk för jämställdhet

Artikel 8 – Allmänt åtagande

- (1) Undertecknaren ska inom alla sina ansvarsområden erkänna, respektera och främja de rättigheter och principer som rör jämställdhet mellan kvinnor och män i all deras mångfald och bekämpa könsdiskriminering och hinder för jämställdhet.
- (2) Åtagandena enligt denna deklaration är tillämpliga endast i den utsträckning som de helt eller delvis faller inom ramen för undertecknarens lagliga befogenheter.

Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser

- (1) Undertecknaren förbinder sig att inom vart och ett av sina ansvarsområden låta göra jämställdhetsanalyser i enlighet med denna artikel.
- (2) I detta syfte förbinder sig undertecknaren att i enlighet med de egna prioriteringarna, resurserna och tidsramarna upprätta ett program för genomförandet av dessa jämställdhetsanalyser, som ska införlivas med eller beaktas i handlingsplanen för jämställdhet.
- (3) Jämställdhetsanalyserna ska, där det är tillämpligt, omfatta följande steg:
  - en översyn av gällande policys, rutiner, praxis, mönster och omfattning vad gäller användning i syfte att bedöma om dessa uppvisar tecken på diskriminering eller orättvisa, om de grundar sig på könsstereotyper och om de i tillräcklig utsträckning beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män
  - en översyn av tilldelningen av resurser, såväl finansiella som andra, för ovannämnda ändamål
  - identifiera prioriterade områden och, där så behövs, mål för att ta itu med de frågor som synliggjorts vid översynen och åstadkomma märkbara förbättringar i tillhandahållandet av tjänster
  - på ett tidigt stadium göra en konsekvensanalys av alla viktigare förslag till nya eller ändrade policys, rutiner och fördelning av resurser för att bedöma deras potentiella konsekvenser för kvinnor och män, och ta beslut i ljuset av denna analys

- ta hänsyn till behoven och intressena hos dem som är utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande.

Artikel 10 - Multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande

- (1) Undertecknaren är medveten om att diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller annan övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning är förbjuden.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att många kvinnor och män trots detta förbud utsätts för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, inklusive socioekonomiskt missgynnande, vilket har en direkt inverkan på deras möjligheter att utöva övriga rättigheter som tas upp i denna deklaration.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäligen åtgärder, inom ramen för sin behörighet, för att bekämpa följderna av multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, nämligen att:
  - se till att multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande uppmärksammas i kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och jämställdhetsanalyser
  - se till att frågor som har sin grund i multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande beaktas när åtgärder vidtas med anledning av andra artiklar i denna deklaration
  - genomföra informationskampanjer för att bekämpa stereotyper och främja likabehandling av kvinnor och män som kan vara utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande
  - vidta särskilda åtgärder för att tillgodose migrerade kvinnors och mäns särskilda behov.

Rollen som arbetsgivare

Artikel 11 – Jämställdhet på arbetsplatsen

- (1) I sin roll som arbetsgivare erkänner undertecknaren rätten till jämställdhet när det gäller alla anställningsförhållanden, inklusive arbetsorganisation och arbetsförhållanden.
- (2) Undertecknaren erkänner rätten att förena yrkesarbete med samhälls- och privatliv och rätten till värdighet och säkerhet på arbetsplatsen.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäligen åtgärder, inklusive aktiva åtgärder inom ramen för sina lagliga befogenheter, till stöd för ovan nämnda rättigheter.
- (4) Möjliga åtgärder som avses i punkt 3 omfattar följande:
- (a) Översyn av relevanta policys och rutiner som gäller för anställning inom organisationen och att inom en rimlig tidsperiod utveckla och genomföra arbetsgivar delen i organisationens handlingsplan för jämställdhet i syfte att åtgärda brister i jämställdheten med avseende på bland annat:
    - lika lön, inklusive lika lön för likvärdigt arbete
    - bestämmelser för översyn av löner, löneförmåner, lönesystem och pensioner
    - åtgärder för att säkerställa ett rättvist, tydligt och öppet system för befordran och karriärutveckling
    - åtgärder för att säkerställa en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer och särskilt uppmärksamma eventuella obalanser på högre chefsnivåer
  - åtgärder för att komma till rätta med könssegrering i arbetslivet och uppmuntra de anställda att pröva på otraditionella yrken
  - åtgärder för att säkerställa rättvisa och icke-diskriminerande rekryteringsprocesser
  - åtgärder för att säkerställa skäliga, hälsosamma och säkra arbetsförhållanden.
- (b) Rutiner för samråd med de anställda och deras fackföreningar som säkerställer en jämn fördelning av kvinnor och män i varje samråds- eller förhandlingsorgan.
- (c) Tydligt ställningstagande mot alla former av övergrepp, sexuella trakasserier eller våld på arbetsplatsen – inklusive online vid distansarbete – genom att entydigt klargöra att ett sådant beteende är oacceptabelt, liksom att öka medvetenheten, stödja dem som utsatts samt införa och tillämpa klara och tydliga policys
- (d) Sträva efter att ha medarbetare som på alla nivåer i organisationen speglar den sociala, ekonomiska och kulturella mångfalden bland kommunens/regionens invånare
- (e) Stödja möjligheten att förena yrkesarbete, samhälls- och privatliv genom att:
  - införa policys som, när så är möjligt, medger anpassning av de anställdas arbetstider och stöd till anställda med omsorgsansvar
  - uppmuntra män att nyttja sin rätt till ledighet för vård av anhöriga, inklusive föräldraledighet.

Offentlig upphandling av varor och tjänster

Artikel 12 – Offentlig upphandling av varor och tjänster

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar att strategiskt främja jämställdhet när den fullgör sina uppgifter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling av varor och tjänster, inklusive kontrakt avseende varuleveranser, tillhandahållande av tjänster eller byggentreprenader.
- (2) Undertecknaren är medveten om att detta ansvar är särskilt viktigt när tillhandahållandet av en betydelsefull tjänst till allmänheten, som undertecknaren enligt lag är ansvarig för, läggs ut på entreprenad till en annan juridisk person. I sådana fall ska undertecknaren se till att entreprenören som tilldelas kontraktet (oavsett ägandeform) accepterar samma ansvar att säkerställa eller främja jämställdhet som undertecknaren skulle ha haft om kommunen/regionen själv hade tillhandahållit tjänsten.
- (3) Undertecknaren förbinder sig också, där så anses lämpligt, att genomföra följande åtgärder:
- (a) innan kommunen/regionen ingår viktigare avtal, beakta konsekvenserna för jämställdheten och de framtida möjligheterna att främja jämställdhet i enlighet med gällande rätt
  - (b) se till att de jämställdhetsmål som uppställts för det blivande avtalet skrivs in i avtalets specifikationer
  - (c) se till att det kommande avtalets villkor även beaktar och avspeglar dessa mål
  - (d) använda de befogenheter som ges i EU:s lagstiftning om offentlig upphandling¹³ att ställa krav på social hänsyn som villkor för fullgörande av avtalet
  - (e) se till att de medarbetare eller rådgivare som har ansvar för offentlig upphandling och tilldelning av kontrakt får all relevant information, bland annat genom utbildning om jämställd offentlig upphandling och om jämställdhetsdimensionen i deras arbete
  - (f) se till att huvudavtalets villkor omfattar krav på underleverantörer att uppfylla alla tillämpliga skyldigheter att främja jämställdhet.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 13 – Utbildning och livslångt lärande

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till utbildning och erkänner också allas rätt att ha tillgång till yrkesutbildning och vidareutbildning. Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som formell och informell utbildning spelar i livets olika skeden för att åstadkomma jämlika möjligheter, förmedla nödvändiga kunskaper och färdigheter för både livet och arbetslivet och öppna för nya möjligheter till karriär- och yrkesutveckling.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att inom sina ansvarsområden säkra eller främja lika tillgång till utbildning, yrkesutbildning och vidareutbildning för olika grupper av kvinnor och män i alla åldrar.
- (3) Undertecknaren är medveten om nödvändigheten av att avskaffa stereotypa uppfattningar om kvinnors och mäns roller i alla former av utbildning. För att åstadkomma det, åtar sig undertecknaren att, på lämpligt sätt och inom ramen för sin befogenhet och ansvar, genomföra eller främja följande åtgärder:
  - översyn av läromedel, läroplaner för skolan och andra utbildningsprogram och undervisningsmetoder för att försäkra sig om att de motverkar könsstereotypa attityder och beteenden
  - genomföra särskilda insatser för att uppmuntra icke-traditionella karriärval
  - i undervisningen i samhällsorienterande ämnen ta med moment som betonar vikten av att kvinnor och män deltar i den demokratiska processen på lika villkor.
- (4) Undertecknaren är medveten om att personalen i skolan och andra utbildningsinrättningar utgör tidiga och påverkande förebilder för barn och ungdomar. Undertecknaren förbinder sig därför att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i skolans ledning och förvaltning.

Artikel 14 – Hälsa

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till god fysisk och psykisk hälsa och slår fast att tillgång till hälso- och sjukvård, medicinsk behandling och förebyggande hälsovård av hög kvalitet för kvinnor och män i all deras mångfald är en förutsättning för förverkligandet av denna rättighet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården, i sin strävan att säkerställa lika möjligheter för kvinnor och män till en god hälsa, inte kan förbise deras olika behov. Undertecknaren är också medveten om att dessa skillnader inte endast beror på biologiska skillnader, utan också på skillnader i levnads- och arbetsförhållanden och på könsstereotypa uppfattningar och antaganden.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta skäligen åtgärder, inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden, för att främja och säkerställa bästa möjliga hälsa för alla invånare. För detta syfte åtar sig undertecknaren att på lämpligt sätt genomföra eller verka för följande åtgärder:
  - tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster
  - se till att det i samband med hälsofrämjande aktiviteter, inklusive sådana som handlar om sunda matvanor och betydelsen av motion, tas hänsyn till att kvinnors och mäns behov och attityder kan vara olika
  - se till att hälso- och sjukvårdspersonalen, inklusive de som arbetar med hälsofrämjande, är medvetna om hur kön kan påverka hälso- och sjukvården och förstår att kvinnor och män kan uppleva denna vård på olika sätt
  - se till att kvinnor och män har tillgång till evidensbaserad och vetenskapligt grundad hälsoinformation.

Artikel 15 – Social omsorg och sociala tjänster

- (1) Undertecknaren instämmer i att alla har rätt till grundläggande socialt stöd och omsorg och vid behov möjlighet till sociala insatser.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika behov som kan bero på skillnader i deras sociala och ekonomiska förhållanden – och andra faktorer – liksom erfarenheter av intersektionell diskriminering och ojämlikhet. För att säkerställa att kvinnor och män har lika tillgång till social omsorg och socialtjänst kommer undertecknaren därför att vidta alla skäligen åtgärder för att
  - tillämpa ett intersektionellt jämställdhetsperspektiv i planering (inklusive datainsamling), finansiering och tillhandahållande av social omsorg och sociala insatser
  - se till att de som arbetar med social omsorg och sociala insatser är medvetna om och förstår hur kön kan påverka dessa insatser och tar hänsyn till de olika erfarenheter som kvinnor och män kan ha av dessa.

Artikel 16 - Barnomsorg

- (1) Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som tillgång till barnomsorg av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, för alla föräldrar och vårdnadshavare oavsett deras ekonomiska situation, spelar för att främja verklig jämställdhet mellan kvinnor och män och göra det möjligt för dem att förena arbete med privat och offentligt liv. Undertecknaren sätter också stort värde på det bidrag som sådan barnomsorg ger till det ekonomiska och sociala livet, den lokala samhällsväven och samhället i stort.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att prioritera tillhandahållandet och främjandet av sådan barnomsorg, antingen direkt eller genom andra utförare. Undertecknaren åtar sig också att stimulera andra att tillhandahålla sådan barnomsorg, inklusive att uppmuntra lokala arbetsgivare att tillhandahålla eller stödja barnomsorg.
- (3) Undertecknaren är också medveten om att barnens uppväxt och fostran kräver att ansvaret delas mellan kvinnor och män och samhället som helhet och åtar sig att utmana den könsstereotypa uppfattningen att omvårdnad av barn huvudsakligen är en uppgift eller ansvar för kvinnor.

Artikel 17 - Omvårdnad av andra anhöriga

- (1) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha ansvar för omvårdnad av andra anhöriga än barn och att sådana skyldigheter kan påverka deras möjligheter att delta fullt ut i det ekonomiska och sociala livet.
- (2) Undertecknaren är dessutom medveten om att det i oproportionerlig grad faller på kvinnor att ta detta omvårdnadsansvar, vilket därför utgör ett hinder för jämställdhet.
- (3) Undertecknaren åtar sig att motverka denna ojämställdhet genom att, alltefter omständigheterna, vidta följande åtgärder:
  - prioritera tillhandahållandet och främjandet av tillgänglig anhörigvård av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, antingen direkt eller genom andra utförare
  - ge stöd till och främja möjligheterna för dem som upplever social isolering till följd av sitt vård- och omsorgsansvar
  - genomföra informationskampanjer för att motverka den stereotypa uppfattningen att omvårdnad av anhöriga i första hand är ett ansvar för kvinnor.

Artikel 18 – Social inkludering

- (1) Undertecknaren är medveten om att alla har rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning och att kvinnor dessutom i allmänhet löper större risk än män att drabbas av social utslagning på grund av ojämlik tillgång till resurser, varor, tjänster och möjligheter.
- (2) Undertecknaren åtar sig därför att inom ramen för en samordnad strategi vidta åtgärder inom alla sina verksamheter och i samarbete med arbetsmarknadens parter för att:
  - främja faktisk tillgång till arbete, boende, kompetensutveckling, utbildning, kultur, informations- och kommunikationsteknik (IT), sociala insatser och hälso- och sjukvård för alla som drabbats eller riskerar att drabbas av social utslagning eller fattigdom, på såväl landsbygden som i städerna
  - erkänna socialt utsatta kvinnors särskilda behov och situation, med särskild uppmärksamhet på intersektionella aspekter
  - främja integrationen av migranter, såväl kvinnor som män, med beaktande av deras särskilda behov.

Artikel 19 – Bostäder

- (1) Undertecknaren erkänner rätten till bostad och slår fast att tillgång till en bostad av god kvalitet är ett av människans mest grundläggande behov och avgörande för individens och familjens hälsa och välfärd.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har specifika och olika behov vad gäller boende som måste beaktas fullt ut, inklusive följande omständigheter:
  - (a) kvinnor har i regel svårare att få tillgång till inkomster och resurser än män och behöver därför bostäder som bättre motsvarar vad de har råd med
  - (b) i de flesta hushåll med barn och en ensamstående förälder är det kvinnor som är ensam familjeförsörjare, vilket innebär att de har större behov av subventionerat boende eller bostadsbidrag
  - (c) utsatta män är ofta överrepresenterade bland hemlösa personer.
- (3) Undertecknaren åtar sig därför att, i lämplig utsträckning:
  - (a) säkerställa eller verka för allas tillgång till en bra bostad av tillräcklig storlek och standard (inklusive energieffektivitet) i en lämplig livsmiljö med tillgång till grundläggande samhällsservice

- (b) vidta åtgärder för att förebygga hemlöshet och i synnerhet att erbjuda stöd till hemlösa personer utifrån deras behov, utsatthet och principen om icke-diskriminering
- (c) inom ramen för kommunens/regionens befogenheter, medverka till att göra bostadspriserna överkomliga för människor med små resurser.
- (4) Undertecknaren åtar sig också att säkerställa eller verka för kvinnors och mäns lika rätt att hyra, äga eller på annat sätt inneha sin bostad och att i detta syfte använda sina befogenheter och inflytande för att se till att kvinnor har lika tillgång som män till bostadslån och andra former av ekonomiskt stöd och krediter för att skaffa bostad.

Artikel 20 – Kultur, idrott och fritid

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt att delta i kulturlivet och njuta av konsten.
- (2) Undertecknaren erkänner också idrottens bidrag till samhällslivet och till förverkligandet av rätten till hälsa enligt artikel 14. Undertecknaren erkänner också att olika grupper av kvinnor och män har rätt till lika tillgång till kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter och anläggningar.
- (3) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika erfarenheter och intressen när det gäller kultur, idrott och fritid och att dessa kan bero på könsbaserade stereotyper, attityder, normer och beteenden och förbinder sig därför att vidta eller främja motåtgärder inklusive, där så är lämpligt:
- se till att idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar och verksamheter tillhandahålls och är tillgängliga på samma villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar
  - uppmuntra kvinnor och män, flickor och pojkar att delta på lika villkor i alla typer av idrotts- och kulturaktiviteter, även sådana som traditionellt betraktas som övervägande "kvinnliga" eller "manliga"
  - uppmuntra konstnärer och kultur- och idrottsföreningar att främja kultur- och idrottsaktiviteter som utmanar stereotypa könsroller
  - uppmuntra folkbiblioteken att utmana stereotypa könsroller i såväl sitt utbud av böcker, kataloger och andra material som i sin marknadsföringsverksamhet.

Artikel 21 – Säkerhet och trygghet

- (1) Undertecknaren erkänner alla kvinnors och mäns rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och är medveten om att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor om kvinnor eller män är – eller uppfattar sig vara – utsatta för fara eller otrygga, vare sig i den privata eller den offentliga sfären.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män, delvis på grund av olika förpliktelser eller livsstilar, ofta drabbas olika av bristande trygghet och säkerhet, något som behöver åtgärdas.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att:
  - (a) tillämpa ett könsperspektiv vid analyser av statistik över omfattning och mönster för brottslighet (inklusive allvarliga brott mot individen) som påverkar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet, liksom mäta nivån och karaktären vad gäller rädsla för brott eller andra orsaker till otrygghet
  - (b) utarbeta och genomföra strategier, policys och insatser som ökar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet i praktiken, såsom förbättringar i utformningen av den lokala fysiska miljön (till exempel trafikhallplatser, bilparkeringar, gatubelysning) eller utveckling av polisbevakningen och liknande tjänster och att därigenom försöka minska kvinnors och mäns olika men delade upplevelser av bristande trygghet och säkerhet.

Artikel 22 – Könsrelaterat våld

- (a) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld framför allt drabbar kvinnor och flickor, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och utgör en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (b) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld är ett uttryck för förövarens uppfattning om det ena könets överlägsenhet över det andra, inom ramen för en samhällelig kontext med ojämlika maktförhållanden, rotade i mångåriga sociala konstruktioner.
- (c) Undertecknaren förbinder sig därför att, inom ramen för sina befogenheter, införa och stärka policys och insatser som kan bekämpa könsrelaterat våld genom att
  - inrätta eller stödja särskilda stödstrukturer för våldsutsatta
  - informera allmänheten, på de lokalt vanligast förekommande språken, om den hjälp som finns att få på området
  - se till att personalen har den utbildning som krävs för att identifiera och stödja våldsutsatta
  - se till att det finns en effektiv samordning mellan berörda myndigheter, såsom polisen, hälso- och sjukvården och myndigheter ansvariga för boendefrågor
  - främja informationskampanjer och utbildningsprogram riktade till potentiella och verkliga brottsoffer och/eller förövare.

Artikel 23 – Människohandel

- (1) Undertecknaren är medveten om att brottet människohandel, som framför allt drabbar flickor och kvinnor, utgör ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att införa och stärka policyer och insatser för att förebygga människohandel, inklusive att där det är lämpligt genomföra:
  - informations- och medvetandehöjande kampanjer
  - utbildningsprogram för personal som har till uppgift att identifiera och stödja offer för människohandel
  - åtgärder för att motverka efterfrågan
  - lämpliga åtgärder för att stödja offren, inklusive tillgång till hälso- och sjukvård, fullgott och tryggt boende samt språkhjälp.

Planering och hållbar utveckling

Artikel 24 – Hållbar utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att planeringen och utarbetandet av strategier för kommunens/regionens framtid till fullo måste hålla sig till principen om hållbar utveckling, det vill säga en väl avvägd integrering av ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter, och framför allt behovet av att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig därför att beakta principen om jämställdhet som en grundläggande dimension i all planering och utveckling av strategier för en hållbar utveckling av kommunen/regionen.

Artikel 25 – Stadsplanering och lokal planering

- (1) Undertecknaren är medveten om den betydelse som dess policys avseende fysisk planering, transportsystem, ekonomisk utveckling och markanvändning har för att skapa förutsättningar att förbättra jämställdheten på lokal och regional nivå.
- (2) När sådana policys och planer utformas, beslutas och genomförs, förbinder sig undertecknaren att försäkra sig om att:
  - behovet av att verka för jämställdhet i praktiken i alla delar av det lokala samhällslivet beaktas fullt ut
  - särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män – identifierade genom relevant och nyligen insamlad lokal data, inklusive undertecknarens egna jämställdhetsanalyser – genomgående beaktas vad gäller samsättning, tillgång till service och kulturliv, utbildning och familjeansvar
  - genomtänkta planer av hög kvalitet antas som beaktar särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män.

Artikel 26 – Rörlighet och transporter

- (1) Undertecknaren instämmer i att rörlighet och möjlighet att förflytta sig, liksom trygghet och säkerhet i kollektivtrafiken, är grundläggande förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna utöva många av sina rättigheter, uppgifter och aktiviteter, inklusive tillgång till arbete, utbildning, kultur och grundläggande service. Undertecknaren är också medveten om att en kommuns eller regions hållbarhet och framgång i hög grad är beroende av utvecklingen av en effektiv, hållbar infrastruktur för transporter och kollektivtrafik av hög kvalitet.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har olika resbehov och att det finns skillnader i vardagliga resmönster och transportslag till följd av olika faktorer såsom inkomst, omsorgsansvar eller arbetstider och att det följaktligen är kvinnor som ofta gör flera delresor med olika syften inom samma huvudresa och därmed utgör majoriteten av kollektivtrafikresenärerna.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att
  - (a) beakta aktuella transportbehov och resvanor hos olika grupper av kvinnor och män, med hänsyn tagen till om de bor i städer eller på landsbygden
  - (b) att se till att den kollektivtrafik som invånarna har tillgång till bidrar till att tillgodose kvinnors och mäns såväl särskilda som gemensamma behov och bidrar till att förverkliga jämställdhet i kommunen/regionen.

(4) Undertecknaren förbinder sig vidare att stödja en successiv förbättring av kollektivtrafiken i kommunen/regionen, inklusive anslutningar mellan olika transportslag, för att tillgodose kvinnors och mäns både särskilda och gemensamma behov av en tillförlitlig, säker och tillgänglig kollektivtrafik till en rimlig kostnad och samtidigt bidra till hållbar utveckling.

Artikel 27 - Ekonomisk utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att en balanserad och hållbar ekonomisk utveckling är nyckeln till framgång för en kommun/region och att verksamhet och service på detta område kan ha stor betydelse för att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren är medveten om behovet av att öka omfattningen och kvaliteten i kvinnors sysselsättning och instämmer i att risken för fattigdom till följd av långtidsarbetslöshet eller obetalt arbete är särskilt hög för kvinnor.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att, inom ramen för sina befogenheter och verksamhet med anknytning till ekonomisk utveckling, till fullo beakta behov och intressen hos olika grupper av kvinnor och män och överväga möjligheter att öka jämställdheten, liksom att vidta lämpliga åtgärder i detta syfte. Sådana åtgärder kan utgöras av att:
  - stödja kvinnor som företagare
  - säkerställa att ekonomiskt och andra typer av stöd som ges till företag främjar jämställdhet
  - uppmuntra kvinnor som gör praktik att skaffa sig färdigheter och kvalifikationer för yrken som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa
  - uppmuntra arbetsgivare att rekrytera kvinnor som lärlingar och praktikanter genom att se bortom könsstereotypa föreställningar vid bedömning av färdigheter, kvalifikationer och befattningar som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa.

Artikel 28 – Miljö

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar för att åstadkomma en hög skyddsnivå och förbättring av miljökvaliteten i kommunen/regionen, framför allt genom policys avseende avfall, buller, luftkvalitet, biologisk mångfald och klimatförändringarnas effekter. Vidare erkänner undertecknaren kvinnors och mäns lika rätt att dra nytta av kommunens/regionens service och policys på miljöområdet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnors och mäns livsstilar i många fall skiljer sig åt och att kvinnors och mäns användning av lokal service och allmänna eller öppna platser kan se olika ut, vilket leder till att de drabbas av olika miljöproblem.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att, vid utformningen av policys och service på miljöområdet, fullt ut ta samma hänsyn till såväl kvinnors som mäns specifika behov och livsstilar, liksom till principen om solidaritet mellan generationerna.

Rollen som ansvarig för tillsyn och reglering

Artikel 29 – Kommunen/regionen som tillsynsmyndighet och reglerande instans

- (1) Vid utförandet av sina uppgifter och funktioner som tillsynsmyndighet och reglerande instans för sådana verksamhetsområden som faller inom kommunen/regionens befogenheter, erkänner undertecknaren den viktiga roll som en effektiv tillsyn och konsumentskydd spelar för att tillförsäkra invånarna säkerhet och välbefinnande och att kvinnor och män kan påverkas olika av de regleringar som görs.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i utarbetandet av föreskrifter beakta de specifika behov, intressen och förutsättningar som olika grupper av kvinnor och män har.

Vänortssamarbete och internationellt samarbete

Artikel 30 – Jämställdhet inom decentraliserat samarbete

- (1) Undertecknaren instämmer i värdet av kommunalt samarbete, vänortssamarbete och decentraliserat samarbete såsom det bedrivs av europeiska och internationella kommuner och regioner i arbetet för hållbar utveckling, genom att föra medborgarna närmare varandra och främja ömsesidigt lärande och förståelse över nationsgränser.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i sitt vänortssamarbete och decentraliserade samarbete:
- involvera kvinnor och män med olika bakgrund i dessa aktiviteter på lika villkor
  - använda sitt vänortssamarbete och sina europeiska och internationella partnerskap som en plattform för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande i frågor som rör jämställdhet
  - integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt decentraliserade samarbete.

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Förord

Under de femton år som har gått sedan deklarationen först publicerades, har stora skiften skett i hur vi interagerar, styr, förflyttar oss, arbetar och tillbringar vår fritid. Vi blir alltmer medvetna om hur skör vår planet är och de snabbt ökande och otaliga utmaningar som ansvarsfullt måste hanteras på alla politiska nivåer, av institutioner och civilsamhället – utmaningar som inte kan bemästras på ett hållbart sätt utan att hänsyn tas till jämställdheten och hur den påverkas.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå är resultatet av många års erfarenhet, sakkunskap och förhandling. Då tanken är att deklarationen ska vara ett stabilt och varaktigt dokument, vill CEMR och dess medlemsorganisationer genom dessa nya artiklar erbjuda europeiska kommuner och regioner ytterligare vägledning vid tillämpningen av den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå för att åstadkomma ökad jämställdhet för sin befolkning.

De senaste årens kriser, såsom covid-19-pandemin och kriget i Ukraina, pekar på behovet av en välfungerande civil beredskap och krishantering med ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Vi ser i allt högre grad att framstegen inom IT och digitalisering inte är könsneutrala. Det är viktigt att vara medveten om hur kvinnors och mäns identiteter, behov och prioriteringar integreras i nya verktyg och processer om dessa ska öka jämställdheten och inte vidmakthålla fördomar och ojämlikhet som har bestått i våra samhällen i hundratals år.

För att skapa ett samhälle byggt på jämställdhet, är det avgörande att kommuner och regioner fullt ut förstår vad jämställdhet innebär i det dagliga arbetet och vidtar åtgärder för att utmana ojämställdhet och diskriminerande normer

och praktiker, inte bara i sina riktlinjer och processer utan också i sina organisationer. Vidare är det avgörande att pojkar och män engageras i denna process både som förändringsaktörer och som gynnade av jämställdhetsarbetet.

Deklarationen är, inbegripet de nya artiklarna, avsedd att omfatta alla människor som drabbas av konsekvenserna av de traditionella könsnormer som strukturerar våra samhällen och formar våra uppfattningar. Våra samhällen består av människor med olika och vitt skilda identiteter. Deklarationen är ett uttryck för kommuners och regioners önskan att arbeta mot det gemensamma målet att uppnå jämställdhet i samhället, vilket är av betydelse för och berör alla invånare.

De nya artiklarna i den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå har utarbetats av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) och dess medlemsorganisationer i samarbete med CEMR:s expertgrupp i jämställdhetsfrågor och CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*). De antogs formellt av CEMR:s Policy Committee den 6 december 2022, vilket därmed utgör datum för deras ikraftträdande.

Nuvarande undertecknare av deklarationen inbjuds att ansluta sig till och ratificera de nya artiklarna och införliva dessa nya åtaganden i arbetet med att genomföra den europeiska deklarationen för jämställdhet. Från och med 2023 förbinder sig nya undertecknare både till den ursprungliga deklarationen och till 2022 års tillägg.

Kommunernas och regionernas förutsättningar varierar utifrån deras nationella förhållanden och deras vitt skilda

befogenheter och ansvarsområden. Undertecknare kan därför, utifrån tillgänglig kapacitet och resurser, fastställa prioriterade områden i varje handlingsplan.

Nya artiklar

De nya artiklarna fokuserar på teman och utmaningar som antingen inte fanns för femton år sedan eller som har utvecklats väsentligt och idag har stor påverkan på jämställdheten.

De nya artiklarna som läggs till i deklARATIONEN omfattar **nio övergripande sakområden** som kommuner och regioner måste beakta i sitt jämställdhetsarbete:

1. För det första är det avgörande att alla ömsesidigt stödjande grundpelare i **hållbar utveckling** omfattas: social jämlikhet, ekonomisk tillväxt och miljöskydd.
2. Trots de nya möjligheter till lärande, kontakter mellan människor och deltagande i aktiviteter som onlinevärlden erbjuder, medför den särskilda utmaningar för flickor och kvinnor – i synnerhet i form av trakasserier och **cybervåld**.
3. Våld och övergrepp riktade mot **kvinnor som är förtroendevalda, offentliga personer och personal** innebär ett stort hot mot det demokratiska samhällsstyret.
4. **Intersektionalitet** är ett begrepp och en ansats som kommuner och regioner kan använda för att öka delaktigheten, särskilt för flickor och kvinnor som utsätts för multipel och intersektionell diskriminering.
5. Modern digital teknik har möjliggjort större **flexibilitet i arbetslivet** för många yrkesgrupper. Många människor, men långt ifrån alla, kan nu arbeta hemifrån i större utsträckning, vilket medför såväl möjligheter som risker för jämställdheten.
6. **Digital delaktighet** för alla flickor och kvinnor är väsentlig för att samhället ska utvecklas i en riktning som skapar en bättre framtid för alla. Framstegen inom IT och digitalisering har dock inte varit könsneutrala. Det är därför avgörande att utveckla och använda nya verktyg och processer som främjar, inte underminerar, jämställdheten.
7. Flickor och kvinnor kan bara leva, leda och utvecklas fritt och jämlikt när deras **rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa** upprätthålls.
8. **Klimatförändringarna** är en förstärkande faktor som ökar sociala, politiska och ekonomiska spänningar och i oproportionerlig utsträckning påverkar flickor och kvinnor.
9. Jämställdhet och aktiv delaktighet för flickor och kvinnor kan inte läggas åt sidan i tider av kris, utan måste ses som en effektiv del i en framgångsrik **civil beredskap och krishantering**.

Artikel 31 - Hållbar utveckling för en hållbar framtid

- (1) Undertecknaren instämmer i att jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling i alla dess sammanlänkade dimensioner, från att utrota fattigdom och hunger och främja välbefinnande och inkluderande tillväxt till att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen och skydda planeten och dess naturresurser.
- (2) Undertecknaren instämmer vidare i att målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling och hållbarhetsagendan för tiden efter 2030 är globala, medan genomförandet är lokalt. Alla 17 hållbarhetsmål innehåller målsättningar som direkt rör kommuners och regioners ansvarsområden, där jämställdhet genomgående är invävt och utgör en förutsättning för att förverkliga målen. Undertecknaren bedömer att denna deklarations åtaganden särskilt stämmer överens med mål 5.

Artikel 32 - Cybervåld

- (1) Undertecknaren är medveten om att könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former. Cybervåld kan bestå av olika typer av trakasserier, hot, kränkningar av integriteten, sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, liksom kränkningar som bygger på fördomar eller hatbrott mot sociala grupper, folkgrupper eller enskilda personer. Undertecknaren bekräftar att sådana handlingar drabbar kvinnor och flickor i störst utsträckning.
- (2) För att motverka detta våld förbinder sig undertecknaren, inom ramen för sitt ansvar, att:
  - i egenskap av arbetsgivare vidta åtgärder som förbjuder alla former av övergrepp, trakasserier och våld på arbetsplatsen, inklusive våld som utövas av tredje part och cybervåld
  - vara uppmärksam på att förebygga och sätta stopp för alla typer av trakasserier och våld som uppstår inom kommunens/regionens verksamhet, särskilt i skolan
  - utbilda barn och ungdomar, liksom ge råd till deras föräldrar, om cybervåld, dess könsbaserade aspekter samt hur det kan motverkas och stoppas
  - engagera pojkar och män som förändringsaktörer och gynnade av ökad jämställdhet samt motverka radikaliserings i onlinegrupper som uppmuntrar kvinnohat.

Artikel 33 – Våld mot förtroendevalda kvinnor och personal

- (1) Undertecknaren är instämmer i att onlinehot, fysiska hot och våld mot kvinnor som kandiderar i allmänna val, är förtroendevalda eller innehar andra offentliga befattningar ofta är könsrelaterade och kan hindra kvinnors deltagande i samhällslivet och politiken och därigenom underminera demokratin.
- (2) Undertecknaren är medveten om vikten av att ha en trygg plats för politiskt engagemang. För detta syfte förbinder sig undertecknaren att, inom ramen för kommunens/regionens ansvar, utarbeta processer och stödstrukturer som vägleder och ger stöd till kvinnor som förtroendevalda och anställda att hantera hatpropaganda.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att motverka, minska och dämpa våld och trakasserier från tredje part som kommunens/regionens förtroendevalda och anställda kan utsättas för i sin tjänsteutövning och som i synnerhet drabbar kvinnor.

Artikel 34 – Intersektionalitet och mångfald

- (1) Undertecknaren är medveten om att människors identiteter och livserfarenheter inte bara kan adderas, utan korsar varandra och är komplexa.
- (2) Undertecknaren instämmer i behovet av att nå ut till flickor och kvinnor som riskerar att utsättas för multipel och intersektionell diskriminering och inkludera deras röster och erfarenheter vid utveckling, genomförande och uppföljning av policys och program som påverkar dem. Undertecknaren kan i detta syfte införa åtgärder för att:
  - beakta flickors och kvinnors specifika behov skyddade av EU:s lagstiftning¹⁴ och främja deras integration och delaktighet genom att vidta alla skäligen åtgärder, inklusive aktiva åtgärder, inom ramen för kommunens/regionens rättsliga befogenheter
  - uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas i utbildningsinsatser och lyfta fram många olika förebilder med skilda bakgrunder, även i folkbibliotekens bokkataloger och andra material liksom i deras marknadsföring.

14 Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna: "kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning"

Artikel 35 - Flexibla arbetsplatser

- (1) Undertecknaren instämmer i de möjligheter som flexibla arbetsplatser, inklusive distansarbete, kan erbjuda både kvinnor och män vad gäller att underlätta att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv. Undertecknaren är även medveten om de risker och nackdelar som nya arbetssätt kan medföra för kvinnor, däribland försämrad psykisk hälsa, minskade inkomster eller sysselsättning liksom en ökad omsorgsbörda och obetalt hushållsarbete som ofta i oproportionerlig utsträckning faller på kvinnor.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att främja flexibla arbetsplatser inom kommunens/regionens verksamheter i syfte att underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv.
- (3) Undertecknaren förbinder sig, i egenskap av arbetsgivare, att vara uppmärksam på risken att distansarbete ökar mängden obetalt omsorgsarbete för kvinnor.

Artikel 36 - Digitalisering och digital delaktighet

- (1) Undertecknaren instämmer i att nya digitala kommunikationsverktyg har ändrat hur medborgare, myndigheter, privata företag, civilsamhället och andra organisationer kommunicerar, sprider och samlar information. Den digitala tekniken erbjuder stora möjligheter att utveckla och förbättra den kommunala och regionala servicen.
- (2) Undertecknaren instämmer i den viktiga roll som digitalt lärande kan ha för att öka jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män i utbildning, särskilt för att nå dem som ligger efter i sin skolgång. Vidare är undertecknaren medveten om att kvinnor kan påverkas negativt av de könsskillnader som finns vad gäller tillgång till och användning av online- och digitalteknik, liksom i teknisk utveckling och styrning. Kommunen/regionen förbinder sig därför att stödja kvinnors och flickors tillgång till digitalt lärande genom att främja jämställd digital undervisning och utbildning samt genom att stödja flickors och kvinnors deltagande i naturvetenskaplig, teknisk och matematisk utbildning och utveckling av deras digitala färdigheter.

Artikel 37 – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

- (1) Kommuner och regioner spelar en viktig roll för att främja och trygga invånarnas sexuella och reproduktiva hälsa. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte, i lämplig form och inom ramen för kommunens/regionens befogenheter och ansvarsområden, vidta eller främja följande åtgärder:
  - (a) främja och uppmuntra program som riktar sig till flickor, pojkar, kvinnor och män i all deras mångfald som erbjuder en bred sexualundervisning, där frågor såsom sociala normer och stigma och diskriminering som omger menstruation tas upp, i syfte att skapa en större förståelse liksom ökat skydd och främjande av flickors och kvinnors hälsa, välbefinnande och värdighet.
  - (b) beakta behoven hos kvinnor och flickor som tillhör utsatta grupper och säkerställa att de har lika tillgång till hälso- och sjukvård, vilket utgör en integrerad del av deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.
- (2) Undertecknaren instämmer i att jämlik hälsa innefattar rätten till reproduktiv och sexuell hälsa, och är medveten om orsakerna till och konsekvenserna av att de kränks.
- (3) Undertecknaren erkänner kvinnors rätt att ha kontroll och bestämma fritt över det som rör deras sexualitet, inbegripet familjeplanering, preventivmedel, säkra och lagliga aborter samt mödra- och förlossningsvård.

Artikel 38 – Klimatförändringar och rätten till en hälsosam miljö

- (1) Global uppvärmning, minskad biologisk mångfald och föroreningar utgör alla allvarliga hot mot åtnjutandet av grundläggande mänskliga rättigheter, inklusive rätten till liv, hälsa och familj. Undertecknaren erkänner rätten till en hälsosam miljö som en grundläggande mänsklig rättighet, där kvinnors och flickors behov måste beaktas.
- (2) Undertecknaren bekräftar att kommuner och regioner har en avgörande roll i att bekämpa miljö- och klimatmässiga utmaningar, särskilt i urbana områden, med utgångspunkt i principer om mänskliga rättigheter och jämställdhet. Undertecknaren åtar sig därför att
  - öka medvetenheten om behovet av att integrera åtgärder mot klimatförändringar i det lokala beslutsfattandet och anta hållbara utvecklingsmodeller som beaktar jämställdhet
  - inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner, med målet att uppnå en jämn könsfördelning i deltagandet i policyutvecklingens alla faser och processer.

Artikel 39 – Krishantering och civil beredskap

- (1) Undertecknaren instämmer i att kriser och deras orsaker är mångbottnade och sammanlänkade och ofta påverkar kvinnor och män olika.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kommuner och regioner i krissituationer kan spela en nyckelroll för att identifiera lokala prioriteringar liksom behoven hos olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.
- (3) Undertecknaren förstår behovet av att säkerställa fullgod representation och medverkan av kvinnor i hanteringen av kriser och i uppbyggnaden av civil beredskap, med sikte på att utforma och genomföra jämställdhetsintegrerade åtgärder och återhämtningsstrategier och samtidigt bygga motståndskraft inför framtida kriser och chocker.
- (4) Undertecknaren förbinder sig att inom både beredskapsplanering och krishantering:
  - stärka kvinnors deltagande i politik, offentliga institutioner och ledande positioner för att säkerställa en jämställd krisberedskap och krishantering
  - stödja det lokala civilsamhället, som spelar en nyckelroll vad gäller att synliggöra jämställdhetsperspektivet i kriser, och att övervaka och stödja tillhållandet av social trygghet och service
  - förstärka insamlingen av köns- och åldersuppdelad data, statistik och resultat som underbygger analyser av hur könen kan påverkas olika, i syfte att effektivt motverka könsrelaterade konsekvenser av nödsituationer och för att förbättra krishanteringen.
- (5) Undertecknaren förbinder sig att vidta särskilda åtgärder för att skydda kvinnor och flickor mot könsbaserat våld, särskilt våldtäkt och andra former av sexuella övergrepp, vid väpnade konflikter.

MEDVERKANDE

Uppdateringen 2022 av den befintliga deklARATIONEN utfördes under ledning av Silvia Baraldi, ordförande för CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) 2021–2022, med bidrag från:

- Medlemmar i CEMR:s expertgrupp för jämställdhetsfrågor
  - Medlemmar i CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)
  - CEMR:s sekretariat: Jaimie Just, Oriane Loquet, Marlène Siméon, Beatrice Tommasi, Pierre Vander Auwera
  - Manusgranskare: Penny Yim-Barbieri
  - Grafisk design: Paf! Design
  - Översättning: Eurideas, PoliLingua, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Den ursprungliga deklARATIONSTEXTEN från 2006 skrevs av Sandra Ceciarini och Jeremy Smith, med stöd och synpunkter från CEMR:s medlemsorganisationer och samarbetsparter:
- Kommunförbundet i Bulgarien (NAMRB)
  - Kommunförbundet i Cypern (UCM)
  - Förbundet för städer och kommuner i Tjeckien (SMO CR)
  - Finlands kommunförbund
  - Franska sektionen av CEMR (AFCCRE)
  - Tyska sektionen av CEMR (RGRE)
  - Centralförbundet för Greklands kommuner (KEDE)
  - Kommunförbundet i Ungern (TÖOSZ)
  - Italienska sektionen av CEMR (AICCRE)
  - Förbundet för städer och kommuner i Luxemburg (SYVICOL)
  - Polska stadsförbundet (ZMP)
  - Spanska kommun- och provinsförbundet (FEMP)
  - Baskiska kommunförbundet (EUDEL)
  - Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
  - Wiens stad (Österrike)
  - Staden Saint Jean de la Ruelle (Frankrike)
  - Staden Frankfurt am Main (Tyskland)
  - Cartagena stad (Spanien)
  - Valencia stad (Spanien)
  - *Maison du temps et de la mobilité*, kommunen Belfort-Montbéliard (Frankrike)
  - Ständiga kommittén för lokala och regionala myndigheters partnerskap i Medelhavsområdet (*Standing Committee for the Euro-Mediterranean Partnership of the Local and Regional Authorities* COPPEM)

Om CEMR

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *The Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) företräder fler kommuner och regioner i Europa än någon annan organisation. Medlemmarna utgörs av mer än 60 nationella kommun- och regionförbund från 40 europeiska länder. Tillsammans företräder dessa förbund ungefär 100 000 lokala och regionala myndigheter.

CEMR:s målsättningar är två: att påverka europeisk lagstiftning på uppdrag av kommuner och regioner och att tillhandahålla en plattform för utbyte mellan dess medlemsförbund och deras förtroendevalda och experter.

På den internationella arenan fungerar CEMR som europeisk sektion av *United Cities and Local Governments* (UCLG), den världsomspännande organisationen för kommuner och regioner.

www.cemr.eu

Om observatoriet

CEMR sjösatte 2012 *The Observatory of the European Charter for Equality* för att stödja undertecknarna i deras arbete med att genomföra CEMR-deklarationen och främja jämställdhet. Online-plattformen visar upp god praxis och exempel på framgångsrika lokala jämställdhetspolicys och underlättar ömsesidigt lärande bland undertecknarna. Den ger också vägledning till hur man utarbetar en handlingsplan för jämställdhet och innehåller en databas ("Atlas") med kontaktinformation och länkar till undertecknarnas handlingsplaner för jämställdhet.

Observatoriets arbete koordineras av CEMR:s kansli, i samarbete med CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) och en expertgrupp bestående av CEMR:s medlemsorganisationers nationella samordnare/kontaktpersoner.

www.charter-equality.eu

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN

FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklARATION som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

Jag, undertecknad, ... (*undertecknarens namn*)
som innehar ämbetet som .....
i ..... (*kommunens/regionens namn*)

bekräftar genom min underskrift att ovan nämnda kommun/region formellt har beslutat att ansluta sig till den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, att genomföra dess åtaganden, och att jag är behörig att företräda kommunen/regionen i detta ärende.

Underskrift .....

Datum .....

Jag samtycker till att skicka en undertecknad och ifylld kopia av denna blankett till CEMR, skapare och förvaltare av deklARATIONEN, på följande adress:

The Secretary General
Council of European Municipalities and Regions
Square de Meeûs,
B-1000 Brussels
Belgium
charter@ccre-cemr.org

BRYSEL

1, Square de Meeûs
B-1000 Bryssel
Belgien
tel. : + 32 2 511 74 77
charter@ccre-cemr.org

cemr.eu
charter-equality.eu

twitter.com/ccreemr
twitter.com/cemr_equality

Åsikterna i denna publikation är författarnas egna och de bär ensamma ansvaret för innehållet. Europeiska kommissionen kan inte hållas ansvarig för någon användning som görs av informationen däri.

24

RV240316

Förvaltning/Enhet
CE - Centrum för ekonomi
Namn
Sofia Vadlund

Datum
2024-03-22

BORGENSBeslut om refinansiering av lån för befintliga fordon, Transitio

---

Förslag till beslut

1. Regionfullmäktige beslutar att Region Västmanland, organisationsnummer 232100-0172, går i borgen såsom för egen skuld för AB Transitio upp till ett belopp om 17 297 000 kronor avseende refinansiering av tre Regina regionalstågsfordon vilka hyrs från AB Transitio.
2. Beslutet förutsätter att övriga berörda borgensmän med fordon i aktuell lease finansiering fattar motsvarande beslut.

Ärendet i korthet

Ärendet omfattar borgensbeslut avseende refinansiering av Transitio Regina fordon i trafik hos Tåg i Bergslagen till ett värde av 17 297 000 kronor.

Detaljerad beskrivning av ärendet

I början av 2000-talet gjordes den första större anskaffningen av nya fordon till Transitio. Det var Reginafordon på uppdrag av bland annat regionerna runt Mälardalen och Bergslagen. Som säkerhet för lånen fanns en solidarisk borgen från Transitios ägare (LF 2000-10-09, §147) och fordonen leasefinansierades genom ett antal leasekontrakt med Handelsbanken Finans. De först ingångna kontrakten, som omfattar fordon till Tåg i Bergslagen och Mälardalstrafik, har löpt på under snart 20 år inklusive en första förlängningsperiod om 4 år och till årsskiftet 2024/2025 är det dags för en sista möjlig förlängningsperiod på åtta år.

I samband med detta har Handelsbanken meddelat att man önskar avsluta leasefinansieringarna och ej acceptera den sista förlängningsperioden eftersom banken avvecklat denna typ av finansiering och önskar avveckla alla befintliga kvarvarande kontrakt. Detta förslag till beslut är i sak samma som beslutades enligt RV210831, §101 och RV220247, §160 men detta beslut avser refinansiering av andra leasekontrakt som förfaller till årsskiftet 2024/2025.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Utifrån ovanstående är det därför aktuellt att refinansiera fordonen på annat sätt. Då samtliga borgensmän till berörda fordon är medlemmar i Kommuninvest föreslås att refinansiering görs via Kommuninvest, som erbjuder förmånliga räntevillkor. För Region Västmanland berörs 25% andel av tre Regina fordon, vilka hyrs från Transitio av Tåg i Bergslagen. Totalt för Region Västmanland är det aktuellt att refinansiera 17 297 000 kronor. Skulden under nuvarande solidarisk borgen, utställd för ursprunglig finansiering, kommer att minska med ett belopp motsvarande ny enskild proprieborgen för regionen. Då räntenivåer och amorteringsprofil troligen ändras något jämfört med befintlig finansiering kan det inte uteslutas att hyresbeloppen för de aktuella fordonen blir något högre från år 2025 och framåt.

Regionen och övriga ägare för en dialog med Transitio om den bästa finansieringslösningen för att minimera dessa hyresökningar. Eventuell hyresökning hanteras inom Kollektivtrafiknämndens befintliga ram.

Hållbarhet, Miljöperspektiv, Mänskliga rättigheter – prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser ur ett miljöperspektiv eller ur ett mänskliga rättighets- eller barnperspektiv.

Invånarperspektiv

Kortsiktigt bedöms ärendet inte medföra några konsekvenser för Region Västmanlands innevånare.

Uppföljning

Ärendet följs upp inom ramen för regionens ordinarie uppföljning, vilket innebär att regionfullmäktige får återrapportering i delårsrapporter och årsredovisning.

Beslutet skickas till

Sofia Vadlund, Christina Ersson, Katarina Simert

25

RV230418

Regionkontoret, RF- och RS-sekretariat
Fredrik Alm
Epost: fredrik.alm@regionvastmanland.se
Telefon: +4621176401

TJÄNSTESKRIVELSE INVÅNARDIALOG UPPDATERING REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI (RUS)

Förslag till beslut

1. Regionfullmäktige föreslås beakta de slutsatser som framkommit av dialogerna vid uppdateringen av regional utvecklingsstrategi (RUS).

Ärendet i korthet

Regionfullmäktige gav 2023-06-13 § 84 beredning för invånardialog i uppdrag att genomföra en invånardialog om uppdatering av regional utvecklingsstrategi (RUS) som ett komplement till de länsdialoger och dialogmöten som genomförs med länets kommuner, företag och organisationer med flera. På så sätt kan även västmanlänningar som inte är knutna till någon organisation eller motsvarande komma med inspel och diskutera länets utveckling.

Beredning för invånardialog har i samarbete med Regionala utvecklingsförvaltningen genomfört sju invånardialoger under perioden januari till mars 2024 och presenterar slutsatserna från dialogerna i bifogad rapport.

Beslutet skickas till

Beredning för invånardialog
Regional utvecklingsstrategi

Rapport invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS)

Beredning för invånardialog

Innehåll

Innehåll	2
1 Bakgrund	3
1.1 Uppdrag Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS) från regionfullmäktige	3
1.2 Syfte	3
1.3 Metod	3
1.4 Frågeställningar	4
2 Om beredningen för invånardialog	4
3 Om regional utvecklingsstrategi (RUS)	5
4 Resultat	6
4.1 Genomförande.....	6
4.2 Sammanfattning från dialoger och webbsvar	7
4.2.1 God och jämlik hälsa samt Alla barn ska få en bra start i livet.....	7
4.2.2 Ökad livskvalitet och förbättrade livsmöjligheter.....	8
4.2.3 Ökad möjlighet att bo och leva i hela länet.....	8
4.2.4 God tillgång till samhällsservice, tjänster och utbud	9
4.2.5 Säkerställa viktiga samhällsfunktioner	10
4.2.6 Andra inspel från dialogerna	10
4.3 Beredningens analys och slutsatser.....	10
4.4 Beredningens förslag.....	11

1 Bakgrund

1.1 Uppdrag Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS) från regionfullmäktige

Regionfullmäktige uppdrog 2023-06-13 § 84 till beredning för invånardialog att genomföra invånardialog om uppdatering av regional utvecklingsstrategi (RUS).

Beredning för invånardialog har därefter arbetat med att ta fram en struktur, upplägg och tidplan för invånardialoger under hösten 2023, vilken fastställdes av beredningen vid ett extra sammanträde 2024-01-11 och som presenteras under rubrik 1.3 Metod. I detta arbete har tjänstepersoner inom Regionala utvecklingsförvaltningen deltagit.

1.2 Syfte

Syftet med invånardialogen är att utgöra ett komplement till det uppdateringsarbete som sker inom projektet så att även västmanlänningar som inte är knutna till någon organisation eller motsvarande kan komma med inspel och diskutera länets utveckling.

Ett viktigt klagörande är att invånardialogen syftar till länets utveckling oavsett vilken huvudman som ansvarar för frågan. Deltagarna bjöds in till att diskutera de frågor som är viktiga för dem, oavsett om det är kommun, region, stat, organisation eller förening som har ansvaret.

1.3 Metod

Invånardialoger har genomförts i formen idéverkstäder som ett slags workshop med olika övningar i grupp. Det övergripande temat för idéverkstäderna är *vad behöver invånarna i länet för en god livskvalitet*. Metoden har tidigare använts inom ramen för uppdatering av RUS gentemot feriearbetande ungdomar i ett antal kommuner i länet.

Idéverkstäder har under januari till mars genomförts i Köping, Arboga, Västerås, Sala, Skinnskatteberg, och Surahammar. Beredningen valde att besöka de kommuner som inte deltog i idéverkstäder för feriearbetande ungdomar tidigare, samt Västerås. Även en digital invånardialog via Teams har genomförts. Vid dialogerna deltog ett antal ledamöter från beredningen, engagemangsledare och tjänstepersonsstöd.

Dialogerna arrangerades i lokaler som är samlingspunkter på orten och därmed lätta för invånarna att hitta till. Planering för inbjudan, kommunikation och marknadsföring av dialogerna skedde i samarbete med Centrum för kommunikation och via kontakt med aktuell kommun.

I samband med dialogernas genomförande erbjöds även deltagarna att anonymt lämna egna inspel om de inte tyckte att deras frågor blev tillräckligt uppmärksammade vid dialogtillfället.

Till projektet skapades en webbsida med information om dialogerna och anmälan till den digitala dialogen. På webbsidan gick det även att lämna synpunkter och förslag utifrån frågeställningarna.

Resultatet från dialogerna och insamlat material sammanställs i den här rapporten som kommer att överlämnas till regionfullmäktige och regional utvecklingsstrateg.

Dialogernas slutsatser har i möjligaste mån sorterats utifrån regionala utvecklingsstrategins nio insatsområden. Resultatet presenteras så som det framfördes under dialogerna. Beredningen har inte tagit hänsyn till vad som eventuellt redan genomförs, är planerat eller vad som är ogenomförbart av olika anledningar.

1.4 Frågeställningar

Inför dialogerna har ett flertal frågeställningar diskuterats inom beredningen och tjänstepersoner med ansvar för uppdateringen av RUS. En avvägning behövde göras för att diskussionerna skulle hamna på en detaljnivå som länsinvånarna kunde relatera till. I dialogerna tog beredningen därför fasta på begreppet livskvalitet.

De frågor som dialogerna avsåg att besvara var:

- Vad ökar din livskvalitet?
- Vilka hinder stoppar dig från att öka din livskvalitet?
- Vilken utveckling vill du se i länet?

2 Om beredningen för invånardialog

Beredningen för invånardialog arbetar med att följa viktiga frågor för demokratin och invånarna i länet. Beredningen ska utifrån regionfullmäktiges uppdrag bland annat:

- Genomföra invånardialog i de frågor som beslutas av regionfullmäktige eller regionstyrelsen. Beredningen ska utifrån genomförd invånardialog lämna förslag till regionfullmäktige.

För att en fråga ska bli aktuell för invånardialog krävs att frågan är en framtidsfråga, är påverkansbar, har ett länsperspektiv och att den finns upptagen i regionplanen.

De elva ledamöter som är valda till beredningen ska också arbeta med att utveckla formerna för dialog mellan politikerna som styr Region Västmanland och invånarna i Västmanland.

Beredningens ledamöter:

- Maria Dellham, ordförande, Västerås
- Victoria Kihlström, Sala
- Elin Johansson, Sala
- Elisabeth Wäneskog, Västerås
- Sven Fallgren, Surahammar
- Kent R Pettersson, Surahammar
- Sven Frank, vice ordförande, Sala
- Nelda Morosini Oelze, Västerås
- Ricky Sten, Skinnskatteberg
- Maj-Britt Neverland, Västerås
- Eva-Lotta Svensson, Västerås

3 Om regional utvecklingsstrategi (RUS)

Vid regionbildningen 2017 övertog regionen det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen som tidigare ansvarat för styrdokumentet regionalt utvecklingsprogram (RUP).

Alla regioner ska enligt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ta fram en regional utvecklingsstrategi och länets första RUS fastställdes av regionfullmäktige i juni 2020 och ska uppdateras vart fjärde år.

Dokumentet ska utgöra ett *Länsgemensamt måldokument och överenskommelse om länets utveckling* och visionen *Ett livskraftigt Västmanland* innefattar målområdena *ett Välmående, Tillgängligt och Nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt*. Dokumentet är styrande för regionen, vägledande för kommuner och Länsstyrelsen samt inspirerande för företag, lärosäten, föreningar och civilsamhället.

Under 2023 och 2024 genomförs ett omfattande arbete med att uppdatera RUS och den uppdaterade versionen planeras vara klar för beslut i regionfullmäktige i februari 2025.

4 Resultat

4.1 Genomförande

Dialogtillfällena har marknadsförts genom pressmeddelande, nyheter på regionens startsida, Facebook-inlägg med annonsering samt en hemsida med information om projektet. Via projektets hemsida gick det även att anmäla sig till den digitala dialogen och besvara två frågor.

Beredningen kontaktade länets kommuner och bad dem sprida information om dialogerna. Tre kommuner skrev om dialogerna på sin hemsida, varav två även delade projektets Facebook-inlägg på kommunens Facebook-konto.

Dialogerna har uppmärksammats i lokalmedia genom intervju med beredningens ordförande i Västmanlands TV, Sveriges Radio P4 Västmanland och i Västmanlands Taltidning. Vidare har Västerås Tidning skrivit om dialogerna. Inför den andra delen av dialogturnén annonserade beredningen om kommande invånardialoger i gratis-tidningen Annonssbladet Børsen, som når norra länsdelens invånare.

Projektets hemsida besöktes av 560 personer medan nyheten om invånardialogen på regionens startsida besöktes av 262 personer. Flertalet av besökarna hittade projektets hemsida via Facebook-annonserna.

De annonser som projektet hade på Facebook nådde totalt närmare 161 000 unika mottagare och visades totalt drygt 610 000 gånger under perioden 9 januari till 6 mars 2024. Totalt användes fyra olika annonser; tre för de fysiska dialogerna och en för den digitala dialogen. Noterbart är att 56 % av besökarna var män, vilket är ovanligt då kvinnor brukar vara överrepresenterade i regionens kampanjer. Det framgår också att merparten av mottagarna var i åldern 25 till 54 år, vilket är en något lägre ålder än Facebook-användare i genomsnitt.

Dialogerna hade totalt 32 deltagare, varav 28 deltog vid de fysiska dialogerna och fyra deltog vid den digitala dialogen.

Kommun/digital	Datum	Anmälda	Deltagare	Ledamöter
Köping	17 januari	-	9	7
Arboga	23 januari	-	2	5
Västerås	30 januari	-	7	6
Sala	6 februari	-	4	3
Skinnskatteberg	20 februari	-	4	2
Digital via Teams	21 februari	14	4	6
Surahammar	6 mars	-	2	5
Totalt	-	-	32	-

Merparten av deltagarna var i åldern 55 till 74 år. Noterbart är att inga länsinvånare yngre än 35 år deltog.

Ålder	Andel
- 24 år	0 %
25-34 år	0 %
35-44 år	9 %
45-54 år	6 %
55-64 år	38 %
65-74 år	38 %
75 - år	9 %

I genomsnitt deltog fler kvinnor än män, men detta varierade mellan orterna.

Könsidentitet	Andel
Kvinna	59 %
Man	41 %

När det gäller webbformuläret på projektets hemsida inkom 58 anonyma svar.

4.2 Sammanfattning från dialoger och webbsvar

4.2.1 God och jämlik hälsa samt Alla barn ska få en bra start i livet

Flera deltagare lyfte fram barn och ungdomars uppväxtvillkor med skolans studiekrav och psykisk ohälsa i fokus. Skolan behöver mer resurser för att ge förutsättningar till individuella anpassningar och lärande utifrån förutsättningarna. Tidiga insatser ska inte behöva diagnoser. De höga kraven från skolan och samhället skapar ohälsa och utanförskap, det blir lidande för individerna och kostsamt för samhället. När barn och unga mår dåligt blir föräldraansvaret stort och där behöver samhället ge stöttning när olika myndigheter har olika ingångar. Ett förslag är "regional samordnare" eller något liknande som de familjesamordningsteam som finns i Region Örebro län.

I skolan behöver huvudmännen satsa på kontinuitet med utbildad personal och fritidsgårdar. I norra länsdelen behöver gymnasie- och vuxenutbildning underlättas nu när närliggande folkhögskola avvecklats.

En fråga som många deltagare lyft är äldreomsorgen och behov av utveckling både när det gäller individuell omvårdnad och stöd till anhöriga. Det finns ett behov av servicehus och ålderdomshem, den åldrande befolkningen behöver träffas för hälsans skull. Bara för att man kan bo kvar i eget hem till hög ålder innebär det inte att eget boende är det bästa för hälsan på sikt.

4.2.2 Ökad livskvalitet och förbättrade livsmöjligheter

Ett flertal deltagare lyfter en känsla av otrygghet som ett hinder för god livskvalitet. Det finns en önskan om att kunna vara ute på kvällen utan att känna sig otrygg, vilket enkelt kan avhjälpas med bättre gatubelysning och andra trygghetsinsatser. En annan idé är att skapa en gemenskap och ett sammanhang genom olika former av träffpunkter där invånare i närområdet lär känna varandra.

Länets gemensamma krafter behöver arbeta tillsammans med att skapa ett starkare Västmanland så att länsinvånarna känner medborgarengagemang och samhörighet både i Mälardalen och Bergslagen. Flera deltagare lyfte känslan av att beslut som påverkar hela länet i stor utsträckning fattas utifrån ett Västeråserspektiv. Kunskapen om vilka resurser, tillgångar och utmaningar som finns i länets ytterområden uppfattas som låg av deltagarna.

4.2.3 Ökad möjlighet att bo och leva i hela länet

I samtliga dialoger har kollektivtrafik lyfts som en viktig fråga och det gäller både tåg- och bussförbindelser. I västra och norra länsdelen påtalas att nuvarande utformning skapar begränsningar för in- och utpendling, både för den arbetande och den studerande befolkningen. Det antas även medföra sämre förutsättningar för företagsetableringar. En konsekvens som lyftes är att ungdomars och unga vuxnas motivation till vidareutbildning minskar, då det blir för omständligt att pendla till önskad utbildning. Detta medför i förlängningen att invånarnas attraktionskraft på arbetsmarknaden minskar och att lokala företag anställer andra.

Ett önskemål är en välutbyggd kollektivtrafik som är kostnadsfri eller kraftigt pris-subsventionerad framför allt för yngre och äldre resenärer. Idag blir många länsinvånare helt bilberoende, vilket även skapar negativ miljöpåverkan. En idé som lyfts fram är anropsstyrd kollektivtrafik över kommun- och länsgräns för de kommuner där allmän kollektivtrafik är begränsad eller saknas. Ett annat önskemål är tvärgående linjer, både mellan kommuner och mellan stadsdelar inom Västerås kommun. En annan idé är att möjliggöra ”kollektivtrafikkluff” i hela landet med samma biljett. Vi i Västmanland kan i alla fall starta med ett länskort för buss och tåg, så det går att resa obehindrat inom länet.

I flera dialoger lyftes bredbandsutbyggnaden som ett hinder. Det behövs en välutbyggd digital infrastruktur i hela länet. För att detta ska kunna ske behöver markägarnas makt över utbyggnaden minskas. Om möjligheterna till pendling är begränsade är det extra viktigt att invånarna kan arbeta och studera på distans och då är en snabb och stabil bredbandsuppkoppling viktig. Detta är också viktigt för de företagare som inte har sin verksamhet i tätorterna.

En annan fråga som aktualiserades är att länet behöver säkra tillgången på elektricitet för industri, verksamheter och boende. Det krävs insatser både för att säkra ett tillräckligt stabilt elnät och för det framtida förbrukningsbehovet.

I nordöstra länsdelen diskuterades även en tillförlitlig och årligen återkommande myggbekämpning som en utveckling deltagarna vill se i länsdelen. Detta ansåg deltagarna vara en förutsättning för att kunna bo och verka i hela länet. Vid dialoger

och webbsvar uttrycktes även önskemål om att möjliggöra så att fler får tillgång till naturupplevelser via utbyggnad av bland annat promenad- och motionsstråk samt cykelleder.

4.2.4 God tillgång till samhällsservice, tjänster och utbud

Vid dialogerna i västra länsdelen togs tillgängligheten till hälso- och sjukvård upp som ett hinder. Många deltagare uttryckte en oro för att tillgängligheten till akut-sjukvård centraliseras till Västerås, vilket både påverkar invånare och sjukhusets attraktionskraft som arbetsplats. All specialisering behöver inte centreras till Västerås, om viss specialisering lokaliseras till andra sjukhus i länet ökar sjukhusets och i förlängningen kommunens attraktionskraft. När det gäller tillgängligheten lyftes även långa kötider till vård, tillgång till läkemedel och att prisutvecklingen på vård och läkemedel begränsar möjligheterna till lika vård.

Deltagarna efterlyser även ett helhetsperspektiv när det gäller närliggande regioners beslut och planer. Om tillgången till sjukvård i Dalarnas, Sörmlands eller Örebro län förändras påverkar det länsinvånarna som idag har närmare dit. De lyfter också att de förväntat längre avstånden påverkar anhörigas möjlighet till att besöka dem som är inlagda på sjukhus. Detta i kombination med begränsad kollektivtrafik uppfattas som otryggt för både patient och anhörig.

Deltagarna uppfattar även arbetsmiljön inom vården som dålig, det är korta anställningar, många personalbyten och avsaknad av fast läkarkontakt. Vårdyrket behöver göras mer attraktivt. Idag upptar administration en stor del av vårdpersonalens tid, vilket gör att det patientnära arbetet blir lidande.

Vid ett flertal dialoger fördes även viss kritik fram till Nära vårds införande. Det deltagarna tog upp var en otydlig ansvars- och kostnadsfördelning och att förändringen behöver kommuniceras bättre både till sjuk- och omvårdnadsverksamheter och i viss mån även till invånare.

När det gäller deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter uttryckte flera deltagare att det finns aktiviteter för dem, men att det är sämre med aktiviteter för ungdomar som inte är sportintresserade. I de fall det finns fritidsgårdar är de ofta lokaliserade i skolbyggnader och barn och ungdomar som inte trivs i skolan kan dra sig för att gå dit. I flera dialoger diskuterades även mötesplatser generellt. Det saknas platser för vuxna och äldre att träffas och umgås. Det behövs arenor för att träffas i alla åldrar så samhället gemensamt bryter isolering och utanförskap som på sikt kan leda till ohälsa. Flera deltagare förde fram studieförbunden som en viktig aktör för att skapa kontaktytor och ett socialt sammanhang genom den folkbildning de erbjuder. Idag bygger mycket på frivilligt arbete i föreningslivet. En idé som lyftes var att skapa ett system för att kompensera de som engagerar sig.

Vidare diskuterades fördelningen av kulturbidrag som fördelas utifrån folkmängd och inte efter deltagandet. I vissa kommuner deltar fler invånare vid kulturarrangemang än i Västerås procentuellt sett. Vid flera dialoger lyftes behov av samordning för effektiv informationsöverföring mellan olika aktörer, huvudmän,

föreningar och individer. Det kan handla om mellan skola och vården, men även kultur och arrangemang där många agerar självständigt och isolerat idag.

4.2.5 Säkerställa viktiga samhällsfunktioner

Länets invånare och dess företrädare behöver bli bättre på att förstå klimathotet, det finns en för stor okunskap idag. Mycket av det som invånarna kan göra bygger på personligt engagemang med sortering med mera, men det kräver nästan alltid biltransport för att genomföra. Samhället behöver underlätta sunda livsvanor, grön omställning, ekologiskt grundtänk med bland annat ett cirkulärt byggande.

En idé är att sätta pris på förstörelsen så det blir tydligt vad dåliga miljöval kostar samhället. Att stora delar av länet är helt beroende av bil samt att utbyggnaden av laddningsmöjligheter är ojämn gör länsinvånarna beroende av fossila bränslen.

4.2.6 Andra inspel från dialogerna

Inspel som inte har en given hemvist i något av regionala utvecklingsstrategins insatsområden presenteras under denna rubrik.

Generellt lyfte flera deltagare att länets planering och politiska prioriteringar sker av flera huvudmän med olika uppdrag där alla ser till sin organisations behov i första hand. Detta gäller både regionen, kommunerna och Länsstyrelsen. Det sker planering på länsnivå för vissa frågor och planering för lokala frågor på kommunal nivå. Båda processerna skulle främjas av en samsyn och fler gemensamma projekt och delad finansiering, så inte de bästa lösningarna hämmas på grund av var ansvar och budget finns i aktuell fråga.

4.3 Beredningens analys och slutsatser

Det var stor samstämmighet i dialoggrupperna om tillgänglighet till kollektivtrafik och hälso- och sjukvård. Ett flertal lyfte även en oro för hälsan hos länets barn och ungdomar samt klimathotets påverkan och vad länets invånare kan göra. De behov och förslag som identifierats under projektet sammanfattas i nedanstående punkter.

- När barn och unga mår dåligt blir föräldraansvaret stort och där behöver samhället ge stöttning. Ett förslag är "regional samordnare" eller något liknande familjesamordningsteam som finns i andra regioner.
- Specialisering måste inte centreras till Västerås, om viss specialisering lokaliseras till andra sjukhus ökar sjukhusets och i förlängningen kommunens attraktionskraft.
- Anropsstyrd kollektivtrafik över kommun- och länsgräns där allmän kollektivtrafik är begränsad eller saknas samt tvärgående linjer mellan kommuner och i Västerås.
- Idag bygger mycket på frivilligt arbete i föreningslivet. En idé som lyftes var att skapa ett system för att kompensera de som engagerar sig.

- Samhället behöver underlätta sunda livsvanor, grön omställning, ekologiskt grundtänk med bland annat ett cirkulärt byggande. En idé är att sätta pris på miljöförstörelsen så det blir tydligt vad dåliga miljöval kostar samhället.

4.4 Beredningens förslag

Beredning för invånardialog föreslår regionfullmäktige att beakta de slutsatser som framkommit av dialogerna i arbetet med uppdateringen av regional utvecklingsstrategi.

Att**Organ**-----
Regionfullmäktige**Plats**

Fullmäktigesalen, Stadshuset, Västerås

TidpunktTisdagen den 13 juni 2023
-----**§ 84 Uppdrag om invånardialog inför arbete med Regional utvecklingsstrategi (RUS)**

RV230418

Ärendet i korthet

Regional utvecklingsstrategi för Västmanlands län, RUS 2030, fastställdes av regionfullmäktige 2020-06-16 § 55. Det är ett uppdrag från regeringen som styrs av den statliga förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete. Region Västmanland har ansvaret för det regionala tillväxtarbetet i länet och ska "utarbета och fastställa strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin".

Den regionala utvecklingsstrategin handlar om Västmanlands län och berör många viktiga områden för utveckling. Den är vägledande för utvecklingsarbetet hos fler aktörer. Strategin förhåller sig även till omkringliggande län, landet som helhet, Europa och övriga världen. RUS ingår i en struktur av styr- och policydokument i flera nivåer, från de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 via nationella program och strategier till regional och kommunal nivå.

I och med att omvärlden förändras behöver även strategin uppdateras. Hur ska Västmanland utvecklas? Under 2023-2024 genomförs ett analys-, uppdaterings- och revideringsarbete av strategin. Målsättningen är att den uppdaterade versionen av strategin ska antas av regionfullmäktige i november 2024.

Analysarbetet består bland annat av att genomföra länsdialoger, dialogmöten och en besöksturné hos företag, kommuner, MDU, kompetensnätverk, studieförbund med flera. Som ett komplement till dessa dialoger föreslås även att beredningen för invånardialog får i uppdrag att genomföra en invånardialog. På så sätt kan även västmanlänningar som inte är knutna till någon organisation eller motsvarande komma med inspel och diskutera länets utveckling.

Diskussionsfrågor för invånardialogen kan exempelvis vara vilken utveckling de vill se i samhället och länet, för invånarna och besökare samt vilka samhällsutmaningar som är mest angelägna att komma till rätta med, utifrån deras perspektiv.

Beredningen för invånardialog ska i dialog med regionala utvecklingsförvaltningen ta fram utformningen för genomförandet.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Genomförandet medför att personella resurser tas i anspråk från Regionala utvecklingsförvaltningen och Regionkontoret. Arvoden och genomförandekostnader finansieras genom beredningen för invånardialogs budget.

2023-06-13

Hållbarhet**Miljöperspektiv**

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

En utgångspunkt i genomförandet av dialogerna är att barn och unga ska ges möjlighet att delta.

Invånarperspektiv

Ärendet innebär att invånarna ges möjlighet att påverka utformningen av uppdatering av Regional utvecklingsstrategi.

Uppföljning

Beredningen för invånardialog presenterar invånardialogens slutsatser i skriftlig rapport.

I ärendet yttrar sig

Maria Dellham (M).

I ärendet yrkar

Maria Dellham (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande finner att det bara finns ett förslag till beslut och att fullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag.

Fullmäktiges beslut enligt regionstyrelsens förslag

1. Beredningen för invånardialog får i uppdrag att genomföra invånardialog om uppdatering av Regional utvecklingsstrategi (RUS).

Paragrafens slut -----

Vid protokollet

Fredrik Alm, mötessekreterare

Justerat 2023-06-20

Andreas Weiborn

Ordförande

RF

2023-06-13

Heidi-Maria Wallinder

Justerare

Karin Andersson

Justerare

Rätt utdraget intygas 2023-06-20

Fredrik Alm

Beredning för invånardialog

Plats och tid	Sammanträdesrum Västra Holmen, Regionhuset, Västerås kl. 13:00-15:00
Beslutande ledamöter	Maria Dellham (M) (Ordförande), Victoria Kihlström (M) (deltar på distans), Elisabeth Wäneskog (KD), Sven Fallgren (SD), Kent R Pettersson (SD), Sven Frank (S) (Vice ordförande), Ricky Sten (S), Maj-Britt Neverland (V) (deltar på distans), Eva-Lotta Svensson (C)
Övriga närvarande	Fredrik Alm (administrativ chef) Elin Hellström (mötessekreterare) David Lundgren (strateg Regionala utvecklingsförvaltningen, deltar på distans)
Utses att justera	Sven Fallgren
Justeringens plats och tid	2024-04-19 00:00
Protokollet omfattar	§27
Underskrifter	Sekreterare ..... Elin Hellström Ordförande ..... Maria Dellham Justerande ..... Sven Fallgren
ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Beredning för invånardialog
Sammanträdesdatum	2024-04-15
Förvaringsplats för protokollet	Regionhuset, Västerås
Underskrift	..... Elin Hellström

Beredning för invånardialog

Mötesdatum
2024-04-15

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§27 Rapport invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS)

RV230418

Sammanfattning

David Lundgren inleder med att tacka beredningen för engagemang och bidrag till arbetet med framtagandet av en uppdaterad version av den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Han informerar att en ny version av strategin kommer att behandlas av regionfullmäktige i februari 2025.

Fredrik Alm presenterar förslag till rapport. Han går igenom hur rapporten är uppställd samt redogör för rapportens innehåll. Han tar bland annat upp att de inspel som rapporten redogör för är i oducerad form och återspeglar det som faktiskt har lyfts under invånardialogerna samt i webbsvaren.

Under genomgång av rapporten diskuterar beredningen förslag på tillägg i rapporten. En enig beredning önskar tillägg om att deltagare vid invånardialogerna erbjöds att anonymt lämna egna inspel, ett förtydligande gällande hur många kommuner som skrev om dialogerna på kommunens webbplats respektive Facebook-konto, samt tillägg om att ett flertal deltagare vid invånardialogerna tog upp studieförbunden som en viktig aktör.

Beredningen diskuterar kort hur de som deltagit vid invånardialogerna kan ta del av rapporten samt hur rapporten kan spridas ytterligare. Fredrik Alm informerar att rapporten, utöver att den kommer att överlämnas till regionfullmäktige och regional utvecklingsstrateg, kommer att läggas upp på projektets webbsida.

Beredningen avslutar med att diskutera eventuella frågor som kan uppkomma i samband med publicering av rapporten. Beredningen enas om att frågor gällande rapporten ska skickas till sekretariatet för distribuering.

Vid beredningens sammanträde 2024-03-11 lyfte Maj-Britt Neverland en fråga gällande uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin.

David Lundgren presenterar det uppföljnings- och lärandesystem som finns tillgängligt på [Region Västmanlands webbplats](#). Här kan den som är intresserad hitta resultat och information gällande strategins tre målområden samt 20 delmål. Vidare berättar han att det kommer äga rum en RUS-konferens i september 2024 samt att strategin kommer att följas upp i nämnderna.

Förslag till beslut

Rapporten godkänns och överlämnas till regionfullmäktige.

Beslut

Rapporten godkänns med redovisade tillägg och överlämnas till regionfullmäktige.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beredning för invånardialog

Mötesdatum

2024-04-15

Beslutsunderlag

- Rapport invånardialog Uppdatering regional utvecklingsstrategi (RUS)

Paragrafen är justerad

26

RV240426

Regionkontoret, Regionarkivet
Stefan Karlsson
Epost: stefan.karlsson@regionvastmanland.se
Telefon: +4621175703

TJÄNSTESKRIVELSE BEGÄRAN OM ÖVERLÄMNANDE AV FORSKNINGSDATABAS TILL UPPSALA UNIVERSITET

Förslag till beslut

- att handlingar enligt bilaga, relaterade till forskningsdatabasen WICTORY, överlämnas från Region Västmanland till Uppsala universitet.

Ärendet i korthet

Beslut enligt Arkivlagen §15 om överlämnande av allmänna handlingar relaterade till forskningsdatabasen WICTORY från Region Västmanland till Uppsala universitet.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Centrum för innovation, forskning och utbildning (CIFU) och Centrum för klinisk forskning (CKF) har lämnat in en framställan om att få överlåta Region Västmanlands allmänna handlingar relaterade till forskningsdatabasen WICTORY till Uppsala universitet (se bilaga). Om framställan bifalls, är tanken att handlingarna ska införlivas i en nationell forskningsdatabas/forskningsinfrastruktur med akronymen SIMPLER (Swedish Infrastructure for Medical Population-based, Life-course and Environment Research). Ansvariga för SIMPLER och den institution som administrerar SIMPLER har varit involverade i ärendet, och de ställer sig positiva till att WICTORY överflyttas till Uppsala universitet. Ett avhändande av allmänna handlingar från en kommunal myndighet genom överlämnande, får enligt Arkivlagen §15 endast ske genom lag eller genom särskilt beslut i kommun- eller regionfullmäktige.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några verksamhetsmässiga konsekvenser.

Juridiska konsekvenser

Ett överlämnande av föreslagna handlingar kommer att innebära att de upphör att tillhöra Region Västmanland, för att i stället övergå i statlig ägo genom Uppsala universitet. Region Västmanlands ansvar för handlingarna upphör därmed. De kommer att vara allmänna handlingar även hos sin nya ägare. Uppgifterna i handlingarna kommer att falla under liknande sekretessreglering hos mottagande part som de gör idag hos Region Västmanland. Forskares möjlighet att ta del av uppgifterna kommer inte att förändras.

Administrativa konsekvenser

Berörda handlingar överförs från Region Västmanland till Uppsala universitet. Detta ska noteras i respektive organisations arkivförteckning. Rent praktiskt

befinner sig handlingarna idag i Region Västmanland. De kan överföras till Uppsala universitet med rutinbetonade åtgärder.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

Ärendet bedöms inte innebära några miljökonsekvenser

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för invånarna

Uppföljning

Uppföljning av beslut sker i form av upprättande av leveranskvitto vid den tidpunkt då leverans av handlingarna godkänns av behörig mottagare vid Uppsala universitet. Kvittot biläggs arkivförteckning hos överlämnande verksamhet i Region Västmanland.

Beslutet skickas till

- Ansvarig tjänsteperson hos Region Västmanland
- Region Västmanlands forskningsdirektör
- Huvudansvarig för WICTORY i Region Västmanland
- Prefekt vid Institutionen för kirurgiska vetenskaper, Uppsala universitet
- Föreståndare för SIMPLER

Regionarkivet
Region Västmanland

Framställan om överlämnande och införlivande av handlingar relaterade till forskningsdatabasen WICTORY från Region Västmanland (RV) till Uppsala universitet (UU)

Bakgrund

Under åren 1990–1999 genomgick ca 34 100 västmanlänningar en hälsokontroll i huvudsak inriktad på riskfaktorer för uppkomst av hjärtkärlsjukdom och diabetes. Därtill noterades även uppgifter om utbildningsnivå, aktuella levnadsvanor och sjukhistoria beträffande hjärt-kärlsjukdom och diabetes. Bland gjorda undersökningar noterades bland annat midjeomfång, kroppsvikt, fasteblodsocker, serumkolesterol och blodtryck. Genom etiskt godkännande har uppgifterna övergått till en forskningsdatabas och information från nationella och lokala sjukdomsregister har inhämtats. De etiska godkännanden som finns avser registerinformation både före och efter den grundläggande undersökningen. Databasen är pseudonymiserad och huvudansvarig forskare är professor Abbas Chabok.

Genom denna framställan önskar vi att forskningsdatabasen WICTORY överförs från RV till UU. I samband med detta byte av huvudansvarig myndighet för WICTORY har RV tillsammans med UU överenskommit att forskningsdatabasen kommer att flyttas från RV till UU (SNIC-NAISS server BIANCA vid UU – som utgör en del av en nationell forskningsinfrastruktur för lagring och analyser av känsliga personuppgifter, finansierad av Vetenskapsrådet).

Handlingarna

Handlingarna består huvudsakligen av forskningsmaterial i form av databasen och enkäter men även administrativa handlingar knutna till forskningen inklusive kodnyckel. Inga blodprover finns sparade.

En utförlig sammanställning av de handlingar som ska överföras till UU bifogas (se bilaga).

Skäl för framställan om överförande

Formellt tillhör handlingarna för närvarande RV och är förtecknade i regionens arkiv. Förutsättningar gör att arkivhandlingar inte kan överföras till UU utan tillstånd av Riksarkivet. Utöver de formella aspekterna ovan så anser RV och UU att forskningsmaterialet även av praktiska skäl bör föras över till UU arkivet där handlingarna kommer att hanteras. En tredjedel av deltagarna i WICTORY ingår redan i en nationell forskningsdatabas/forskningsinfrastruktur med akronymen SIMPLER (Swedish Infrastructure for Medical Population-based, Life-course and Environment Research) och det finns en framtida avsikt från UU:s sida att också övriga deltagare i WICTORY ska bjudas in som deltagare i SIMPLER. Både WICTORY och SIMPLER kan ömsesidigt berikas genom en möjlighet till sammanslagning av databaserna.

Handlingarna kommer vid ett överförande till UU att omfattas både av en primär sekretessbestämmelse, 7 § offentlighetsförordningen med stöd av 24 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen, och en sekundär sekretessbestämmelse, 11 kap 3 § tillsammans med 25 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen.

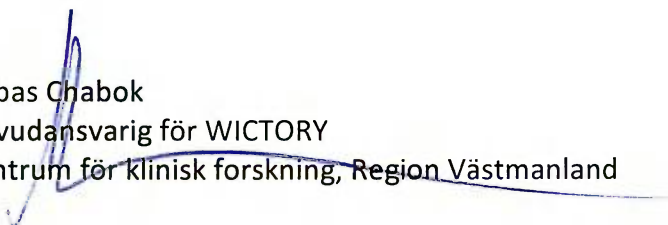
Åtgärder vid överförande

Om ett överförande blir aktuellt kommer följande åtgärder att vidtas:

- Beslut om överförande kommer att dokumenteras hos RV, såväl i ärendehanteringssystemet som i en bilaga till arkivförteckningen hos RV:s arkiv.
- Hänvisning om överförandet kommer att föras in i arkivförteckning hos RV:s arkiv. Handlingarna kommer att förtecknas som en del av UU:s arkiv.

Centrum för klinisk forskning, Region Västmanland, begär att få överlämna och införliva handlingar i original till Uppsala universitet i enlighet med bilagor.

Med vänlig hälsning

Abbas Chabok
Huvudansvarig för WICTORY
Centrum för klinisk forskning, Region Västmanland

Kent Nilsson
Forskningsdirektör
CIFU, Region Västmanland

Bilagor

Variabellista över databasen
Listan över etikillstånd

WICTORY project

Variables in the WICTORY Master file

Version: 2021-04-23 (Mattias R)

Filename WICTORY masterfil n = 34269 version 2021-04-23

Content

1	Code key	2
2	Form: "GRÄNSLÖS HÄLSA"	2
3	Register: Tax office variables	7
4	Register: Derived variables (different suitable outcomes)	8
5	Other variables	8
6	Additional files of interests	8

1 Code key

Variable number	Variable name	Label	Value/min-max	Type/Format	Measure	n (% , mean)	Comment
1.	Personnummer	Personnummer (12 siffror)	ååååmmddxxxx	Numeric 11.0	Scale	34269	Personnummer som behövs för identifiering.
2.	födelsedatum	Individens födelsedatum	åååå/mm/dd	SDATE10	Nominal	34269	Födelsedatum som behövs vid vissa beräkningar.
3.	Moderns_födelsedatum	Moderns födelsedatum (från folkbokföringen)	åååå/mm/dd	SDATE10	Nominal	27757	Moderns födelsedatum som behövs vid vissa beräkningar.
4.	Faderns_födelsedatum	Faderns födelsedatum (från folkbokföringen)	åååå/mm/dd	SDATE10	Nominal	23631	Faderns födelsedatum som behövs vid vissa beräkningar.
5.	Idnummer_MetaHealth	Idnr till MetaHealth (Swedish Cohorts Consortium / COHORTS.SE)	1-34269	Numeric 12.0	Scale	34269	Den identifiering som används för koppling mellan idnummer och kodnyckel. Denna skickas med vid aidentifiering. Är ursprungligen gjort för variable skickade till cohort.se
6.	masterfil	Alla i masterfilern (n=34269)	1	Numeric 8.0	Scale	34269	Används för matchningshanteringar vid mergning av variabler (så att det inte blir mer än dessa).

2 Form: "GRÄNSLÖS HÄLSA"

7.	Undersökningsdatum_for_mulär_date	GRÄNSLÖS HÄLSA: (fylls av ssk): Hälsoundersökningsdatum i datumformat	åååå/mm/dd	SDATE10	Scale	33914 (1994/08/09)	Datumet då de gjorde formulär och samtidigt blev inkluderade i undersökningen.
8.	Undersökningsformulär	Två olika enkäter av Gränslös hälsa skickades. Detta är uppdelningen med övergången i april 1996	1: Enkät 1 (1989-1996) 2: Enkät 2 (1996-2000)	Numeric 8.0	Nominal	1: 23263(67,9%) 2: 10651(31,1%)	Två olika enkäter av Gränslös hälsa skickades. Detta är uppdelningen med övergången i april 1996
9.	postnummer	GRÄNSLÖS HÄLSA: Hemadressens postnummer	xxxxx	Numeric 12.0	Scale	33511	Det postnummer som de hade när de gjorde undersökningen. Postnummerindelningen har ändrats med åren så det kan vara svårt att veta exakt vart alla kom ifrån.
10.	kön_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA: Kön	1: Man 2: Kvinna	Numeric 12.0	Nominal	1: 16539(48,3%) 2: 17719(51,7%)	
11.	Personnummer_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA: Personnummer	ååmmdd/xxxx	String 11.0	Nominal	34161	Personnummer som de fick fylla i. Finns en rättad variabel i bättre format som används.
12.	ant_pers_i_hushållet	GRÄNSLÖS HÄLSA: Antal personer i hushållet	0.0-11.0	Numeric 12.1	Scale	33832(3,02)	En del har skrivit med en halv (0,5) i svaren varför

		Du själv medräknad	Fri text	String 63.0	Nominal		det är decimaler.
13.	yrke	GRÄNSLÖS HÄLSA: Yrke	Fri text	String 63.0	Nominal	33212	Samma yrken kan ha flera olika benämningar.
14.	ant_ utbildningsår_ formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA: Antal utbildningsår efter grund/folkskolan	0.0-22.0	Numeric 12.1	Scale	30464(3,32)	
15.	diabetes	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du sockersjuka (diabetes)?	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 492(1,4%) 2: 33727(98,4%)	
16.	blodtryck_beh	GRÄNSLÖS HÄLSA: Behandlas Du för högt blodtryck?	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 1779(5,2%) 2: 32435(94,6%)	
17.	hjärtinfarkt	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du vårdats på sjukhus för hjärtinfarkt?	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 209(0,6%) 2: 33946(99,1%)	
18.	hjärtinfarkt_var	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du vårdats på sjukhus för hjärtinfarkt? - Om ja var	Fri text	String 29.0	Nominal	149	
19.	hjärtinfarkt_år	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du vårdats på sjukhus för hjärtinfarkt? - vilket år	Fri text	String 13.0	Nominal	188	
20.	slaganfall	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du vårdats på sjukhus för slaganfall? (ex hjärnblödning)	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 135(0,4%) 2: 33846(98,8%)	
21.	slaganfall_var	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du vårdats på sjukhus för slaganfall? (ex hjärnblödning) - Om ja var	Fri text	String 20.0	Nominal	75	
22.	slaganfall_år	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Du vårdats på sjukhus för slaganfall? (ex hjärnblödning) - vilket år	Fri text	String 11.0	Nominal	115	
23.	kärlkramp_beh	GRÄNSLÖS HÄLSA: Behandlas Du för kärlkramp (i hjärtat)?	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 214(0,6%) 2: 33916(99,0%)	
24.	heriditet_avlidit	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Din mor och/eller far avlidit före 55-års ålder?	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 3885(11,3%) 2: 30107(87,9%)	
25.	heriditet_avlidit_orsak1	GRÄNSLÖS HÄLSA: Heriditet avlidit: Om ja vilken/a var orsaken: (rad 1)	Fri text	String 120.0	Nominal	1667	
26.	heriditet_avlidit_orsak2	GRÄNSLÖS HÄLSA: Heriditet avlidit: Om ja vilken/a var orsaken: (rad 2)	Fri text	String 40.0	Nominal	426	
27.	heriditet_hjärtinfarkt	GRÄNSLÖS HÄLSA: Har Din mor och/eller far insjuknat i hjärtinfarkt före 55-års ålder?	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 2270(6,6%) 2: 30917(90,2%)	
28.	rökning_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökvanor	1: Aldrig rökt 2: Rökt men slutat 3: Röker 1-14 g/dag 4: Röker 15-24 g/dag 5: Röker mer än 24 g/dag	Numeric 12.0	Nominal	1: 12576(36,7%) 2: 11151(32,5%) 3: 5998(17,5%) 4: 3485(10,2%) 5: 556(1,6%)	
29.	rökning_formulär_år	GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökt men slutat år	Fri text	String 12.0	Nominal	10648	
30.	rökning_formulär_mån	GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökt men slutat månad	Fri text	String 12.0	Nominal	10644	
31.	rökning_slutat_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökt men slutat år och månad	Fri text	String 6.0	Nominal	10648	

32.	snusar	GRÄNSLÖS HÄLSA: Snusar	1: Ja 2: Nej	Numeric 12.0	Nominal	1: 3333(9,7%) 2: 22717(66,3%)	
33.	motion	GRÄNSLÖS HÄLSA: Utövar Du på fritiden någon form av fysiskt ansträngande aktivitet exempelvis promenader eller trädgårdsarbete som varar mer än 30 minuter?	1: Ja, varje dag 2: Ja, 3-4 gånger/vecka 3: Ja, 1-2 gånger/vecka 4: Ja, 1 gång/vecka eller Ja, någon gång/månad 5: Ja, någon gång/månad eller Aldrig 6: Aldrig	Numeric 12.0	Nominal	1: 6105(17,8%) 2: 8242(24,1%) 3: 11286(32,9%) 4: 4544(13,3%) 5: 2904(8,5%) 6: 567(1,7%)	Finns även varianter med flera ikryssade. Detta är den hopslagna. Det går att slå ihop en egen variant med motion1 och motion2.
34.	motion1	GRÄNSLÖS HÄLSA (1989-1996 april): Utövar Du på fritiden någon form av fysiskt ansträngande aktivitet exempelvis promenader eller trädgårdsarbete som varar mer än 30 minuter?	1: Ja, varje dag 2: Ja, 3-4 gånger/vecka 3: Ja, 1-2 gånger/vecka 4: Ja, 1 gång/vecka 5: Ja, någon gång/månad 6: Aldrig	Numeric 8.0	Nominal	1: 4124(12,0%) 2: 5524(16,1%) 3: 7341(21,4%) 4: 2848(8,3%) 5: 2567(7,5%) 6: 566(1,7%)	Finns även varianter med flera ikryssade.
35.	motion2	GRÄNSLÖS HÄLSA (1996 maj - 2000): Utövar Du på fritiden någon form av fysiskt ansträngande aktivitet exempelvis promenader eller trädgårdsarbete som varar mer än 30 minuter?	1: Ja, varje dag 2: Ja, 3-4 gånger/vecka 3: Ja, 1-2 gånger/vecka 4: Ja, någon gång/månad 5: Aldrig	Numeric 8.0	Nominal	1: 1943(5,7%) 2: 2664(7,8%) 3: 3853(11,2%) 4: 1656(4,8%) 5: 322(0,9%)	Finns även varianter med flera ikryssade. Har en kategori mindre.
36.	mottagning	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Mottagning nummer och namn - justerad	1-137	Numeric 12.0	Nominal	34160	71 mottagningar. Står även i textform.
37.	Undersökningsdatum_for_mulär_år	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Datum för hälsokontrollen: År	1989-2000	Numeric 8.0	Scale	33946	
38.	Undersökningsdatum_mån_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Datum för hälsokontrollen: Mån	1-12	Numeric 8.0	Scale	33914	
39.	Undersökningsdatum_dag_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Datum för hälsokontrollen: Dag	1-31	Numeric 8.0	Scale	33914	

40.	systol	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Blodtryck: Systoliskt blodtryck (mm HG)	80-240	Numeric 8.1	Scale	34136(129,65)	Finns outliers att hantera.
41.	diastol_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Blodtryck: Diastoliskt blodtryck (mm HG; ursprungliga från formuläret)	7-141	Numeric 8.1	Scale	34133(82,35)	Finns outliers att hantera.
42.	puls	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Puls: (bpm)	21-140	Numeric 12.0	Scale	34051(70,49)	Finns outliers att hantera.
43.	kolesterol	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Kolesterol: (mmol/L)	2.50-21.20	Numeric 12.2	Scale	33887(5,61)	
44.	blodsocker	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Blodsocker: (mmol/L)	1.40-31.60	Numeric 12.2	Scale	34078(5,60)	
45.	viktt	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Vikt: (kg)	35.00-172.00	Numeric 12.2	Scale	34134(75,58)	
46.	längd	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Längd: (cm)	125.00-210.00	Numeric 12.2	Scale	34139(171,52)	
47.	BMI_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): BMI: (kg/m ² ; ursprungliga från formuläret)	12.00-80.50	Numeric 12.2	Scale	33948(25,541)	
48.	midja	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Midja: Midjeomfång: (cm)	52.00-155.00	Numeric 12.2	Scale	34108(87,01)	
49.	stuss	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Stuss: Höftomfång (cm)	50.00-175.00	Numeric 12.2	Scale	34103(103,20)	
50.	midjastusskvot_formulär	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): Kvot: midjastuss-kvot (waist-hip-ratio; ursprungliga från formuläret)	0.49-1.47	Numeric 12.2	Scale	33922(0,84)	
51.	bedömning	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): BEDÖMNING: (Innehåller fel)	1: Grupp 1a 2: Grupp 1b 3: Grupp 2 4: Grupp 3	Numeric 12.0	Nominal	1: 11601(33,9%) 2: 12778(37,3%) 3: 3975(11,6%) 4: 927(2,7%)	
52.	fettpoäng	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): OBS denna är fel och behöver granskas mot arkivet vid användning	(-).0-229.0	Numeric 12.1	Scale	10406(38,09)	
53.	fiberpoäng	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): OBS denna är fel och behöver granskas mot arkivet vid användning	0-110	Numeric 12.0	Scale	12367(20,53)	
54.	totalpoäng	GRÄNSLÖS HÄLSA (Ifylles av ssk): OBS denna är fel och behöver granskas mot arkivet vid användning	Fri text	String 5.0	Nominal	10046	
55.	Kommentarer_postnumm er	GRÄNSLÖS HÄLSA: Hemadressens postnummer - KOMMENTARER	Fri text	String 28.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER
56.	Kommentarer_antal_perso ner_i_hushållet	GRÄNSLÖS HÄLSA: Antal personer i hushållet Du själv medräknad - KOMMENTARER	Fri text	String 66.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER
57.	Kommentarer_yrke	GRÄNSLÖS HÄLSA: Yrke - KOMMENTARER	Fri text	String 58.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER
58.	Kommentarer_antal_utbil ningsår	GRÄNSLÖS HÄLSA: Antal utbildningsår efter grund/folkskolan - KOMMENTARER	Fri text	String 80.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER
59.	ant_utbildningsår	GRÄNSLÖS HÄLSA:Antal utbildningsår efter grund/folkskolan (saknat värde satt till 0) -	0-22	Numeric 12.2	Scale	34269(2,95)	Justerad variabel för ant_ utbildningsår. Har satt 0 på alla missing cases.

		Justerad										
60.	ant_ utbildningsår_ grund_f olkskola		GRÄNSLÖS HÄLSA: Dikotom indelning av antalet utbildningsår - OBS Innehåller fel	0: Enbart grund- /folkskola 1: Utbildning efter grund- /folkskola	Numeric 8.0	Nominal	0: 9662(28,2%) 1: 19204(56,0%)		Indelning av ant_ utbildningsår men ska innehålla fel som ingen vet vart.			
61.	rökning_formulär_old		GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökt men slutat år - GAMMAL VERSION		Numeric 12.0	Nominal			Tidigare version på en existerande variabel			
62.	rökning_slutat_formulär_o ld		GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökt men slutat månad - GAMMAL VERSION	Fri text	String 6.0	Nominal			Tidigare version på en existerande variabel			
63.	Kommentarer_rökvanor		GRÄNSLÖS HÄLSA: Rökvanor - KOMMENTARER	Fri text	String 147.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			
64.	Kommentarer_snusning		GRÄNSLÖS HÄLSA: Snusar - KOMMENTARER	Fri text	String 60.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			
65.	Kommentarer_fysisk_aktiv itet		GRÄNSLÖS HÄLSA: Utövar Du på fritiden någon form av fysiskt ansträngande aktivitet exempelvis promenader eller trädgårdsarbete som varar mer än 30 minuter? - KOMMENTARER	Fri text	String 150.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			
66.	mottagningsnamn_formul är		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Mottagning	Fri text	String 44.0	Nominal			Mottagnings namn men i textform. Finns redan i numerisk form.			
67.	mottagning_formulär		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Mottagning nummer	1-45	Numeric 12.0	Nominal			Mottagnings nummer. Denna är ofullständig och finns redan justerad i annan variabel.			
68.	Kommentarer_mottagning		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Mottagning - KOMMENTARER	Fri text	String 142.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			
69.	Kommentarer_systoliskt_b lodtryck		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Blodtryck: Systoliskt blodtryck (mm HG) - KOMMENTARER	Fri text	String 17.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			
70.	diastol		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Blodtryck: Diastoliskt blodtryck (mm HG; >= 30) - Justerad	30.0-141.0	Numeric 8.1	Scale	34130(82,36)		Justerad variabel för diastol. Har tagit bort alla under 31.			
71.	Kommentarer_diastoliskt_ blodtryck		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Blodtryck: Diastoliskt blodtryck (mm HG; ursprungliga från formuläret) - KOMMENTARER	Fri text	String 42.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			
72.	kvot_systo_diastol_formul är		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Blodtryck: Systoliskt/Diastoliskt blodtryck (mm HG)	1.06-14.29	Numeric 8.2	Scale	34131(1,58)		Uträkning av kvoten. Denna är inte justerad men verkar finnas justerad i en annan variabel.			
73.	BMI		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): BMI: (BMI (kg/m ²) beräknad från rådata) - Justerad	12.30-56.08	Numeric 12.2	Scale	34131(25,61)		Justerad variabel för BMI_formulär.			
74.	Undersökningsdatum_for mulär		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Hälsoundersökningsdatum i stringformat	Fri text	String 6.0	Nominal			Finns redan i numerisk form.			
75.	Undersökningsdatum_år_f ormulär		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Datum för hälsokontrollen: År - Justerad	1989-2000	Numeric 8.0	Ordinal			Året justerat. Finns redan hela undersökningsdatumet.			
76.	Kommentarer_undersökni ngsdatum		GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Hälsoundersökningsdatum - KOMMENTARER	Fri text	String 61.0	Nominal			KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLDA VARIABLER			

77.	Kommentarer_kolesterol	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Kolesterol: (mmol/L) - KOMMENTARER	Fri text	String 35.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLLEDA VARIABLER
78.	Kommentarer_bloodsocker	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Bloodsocker: (mmol/L) - KOMMENTARER	Fri text	String 28.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLLEDA VARIABLER
79.	Kommentarer_vikt	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Vikt: (kg) - KOMMENTARER	Fri text	String 109.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLLEDA VARIABLER
80.	Kommentarer_längd	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Längd: (cm) - KOMMENTARER	Fri text	String 56.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLLEDA VARIABLER
81.	Kommentarer_midja	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Midja: Midjeomfång: (cm) - KOMMENTARER	Fri text	String 39.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLLEDA VARIABLER
82.	Kommentarer_stuss	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): Stuss: Höftomfång (cm) - KOMMENTARER	Fri text	String 47.0	Nominal		KOMMENTARER PÅ REDAN IFYLLEDA VARIABLER
83.	midja_stuss	GRÄNSLÖS HÄLSA (ifylles av ssk): midja - stuss (cm)	(-)82.00-30.00	Numeric 8.2	Scale	34102(-16,18)	Subtraktionen mellan midja och stuss.

3 Register: Tax office variables

84.	Avregistreringsorsak_num_20190930	Avregistreringsorsak 20190930	1: AV 2: UV 3: GN 4: AN	Numeric 10.0	Nominal	1: 4207(12,3%) 2: 304(0,9%) 3: 11(0,0%) 4: 2(0,0%)	
85.	deregistration_reason_20190930	Deregistration reason 20190930	1: Deceased 2: Emigrant 3: Alive	Numeric 8.0	Nominal	1: 4207(12,3%) 2: 304(0,9%) 3: 29743(86,8%)	
86.	status_20190930	Status 20190930	0: Censored 1: Dead	Numeric 8.0	Ordinal	0: 30047(87,7%) 1: 4207(12,3%)	
87.	deregistration_reason_date_20190930	Deregistration reason date 20190930	Fri text	String 100.0	Nominal	34269	
88.	dereg_reason_date_20190930	Date for deregistration reason at or before 20190930	åååå/mm/dd	SDATE10	Scale	34269	
89.	time_includodereg_2019sep30	Time between did first form and deregistration 20190930	0.09-29.91	Numeric 8.2	Scale	33914	

4 Register: Derived variables (different suitable outcomes)

90.	hypertoni_sum	Antalet rapporterade diagnoser av hypertoni ifrån DUVA mellan 2015 och 2020 (ICD 110-115)	1-53	Numeric 8.2	Scale	14976(4,76)	Aggregerad variabel ifrån DUVA med antalet inregistrerade hypertoni diagnoser per individ.
91.	hypertoni_duva	Har haft diagnosen hypertoni ifrån DUVA mellan 2015 och 2020 (ICD 110-115)	0: No 1: Yes	Numeric 8.0	Ordinal	0: 12178(35,5%) 1: 14976(43,7%)	Minst en diagnos hypertoni någon gång.

5 Other variables

92.	kön	Kön enligt personnummer	1: Man 2: Kvinna	Numeric 12.0	Ordinal	1: 16486(48,1%) 2: 17783(51,9%)	Deriverad könsvariabel från personnummer.
93.	age	Age at inclusion	35.52-55.82	Numeric 8.0	Scale	34162(45,58)	Ålder vid inklusionen.
94.	living_alone	Living alone (0/1)	0: no 1: yes	Numeric 8.0	Nominal	0: 30194(88,1%) 1: 3638(10,6%)	Om man lever ensam.
95.	immigrant	Immigrant (0/1)	0: no 1: yes	Numeric 8.0	Nominal	0: 28955(84,5%) 1: 5314(15,5%)	Om någon har immigrerat. Kan användas för en del studier.

6 Additional files of interests

Duva register (2020) Data mellan: 20080408-20200123

Slutenvårdsregistret (2007) Data mellan: 19630812-20071231

Öppenvårdsregistret (2006) Data mellan: 20010101-20061231

Dödsorsaksregistret (2013) Data mellan: 19910319-20131230

Cancerregistret (2008) Data mellan: 19580815-20061229

Folkbokföringsdata NAVET (2019)

INSARK inskrivningsarkivregistret

FOA MPI

Etiktilstånd gällande WICTORY

1. Beslut, grundansökan, 20070627 Dnr 2007 /165
2. Beslut, tilläggsansökan, 20070907 Dnr 2007/165
3. Beslut, tilläggsansökan, 20090625 Dnr 2007/165
4. Beslut, ny ansvarig forskare, 20200923 Dnr 2020-03930

27

RV240310

Yousif Tabakh
Dybecksgatan 4C
73140 Köping
076-568 29 96
yousiftabakh06@gmail.com

Köping 2024-03-20

Medborgarförslag gratis sommarbussar 2024

Vi bor i Köping och tycker det är viktigt att alla unga oavsett var man bor i länet, ska ha samma möjlighet att delta i kultur- och fritidsaktiviteter, söka sommarjobb på andra orter, utan att det ska kosta för mycket.

För ungdomar som bor i mindre orter, begränsas möjligheterna till deltagande i aktiviteter och jobb på andra orter, när dem inte har ekonomiska möjligheter till transport under sommaren.

Vi föreslår att alla bussar ska vara gratis för ungdomar i hela länet under sommarlovet, så dem lättare ka röra sig till och från aktiviteter och sommarjobb.

Yousif Tabakh

Noor Athil Nadjib

28

RV230389

Motion kollektivtrafik Skinnskatteberg

En väl utbyggd kollektivtrafik har många fördelar. Det ger goda möjligheter för människor att transportera sig till relativt låg kostnad med låg miljöpåverkan och god trafiksäkerhet. En välutvecklad kollektivtrafik har dessutom stor betydelse för en kommuns möjlighet att utvecklas. Tillgången till en större arbetsmarknad för de som bor i kommunen är ett perspektiv och ett annat är att det väsentligt underlättar för både företag och kommuner att rekrytera den kompetens som krävs. Dessutom bidrar kollektivtrafiken till att man har möjlighet att studera på till exempel Mälardalens universitet utan att behöva flytta ifrån sin hemkommun.

Kollektivtrafiken i vårt län är relativt väl utbyggd och möjligheterna att pendla är goda. Inte minst till och från Västerås och med det också indirekt till Stockholm, vilket ger utmärkta möjligheter till att pendla både till arbete, studier och fritidsaktiviteter. Det finns dock några undantag och ett sådant exempel är Skinnskattebergs kommun som idag helt saknar möjlighet att på ett rimligt sätt pendla till och från Västerås.

Några försök med en direktbuss mellan kommunerna har gjorts genom åren men de har avslutats då resandet bedömts vara för litet. Vår uppfattning är att det krävs en större uthållighet i våra satsningar. Om människor ska se kollektivtrafiken som ett hållbart alternativ över tiden räcker det inte med projekt som löper över ett eller två år, utan det krävs betydligt större uthållighet. Man måste veta att förutsättningarna att pendla kommer finnas kvar under betydligt längre perioder när man planerar bostadsort, arbetsplats och livet i övrigt. Att etablera en

väl fungerande kollektivtrafik mellan länets centralorter - inte minst till och från Västerås - är helt nödvändigt.

Därför föreslår vi:

Att Regionen inför en direktförbindelse mellan Skinnskatteberg och Västerås.

Kenneth Östberg (S)

Marino Wallsten (S)

Kollektivtrafikförvaltningen

Datum

2024-01-31

Diariernr

RV230389

Ert datum

2023-04-05

Er beteckning

YTTRANDE ÖVER MOTION ANGÅENDE KOLLEKTIVTRAFIK I SKINNSKATTEBERG

Beskrivning av ärendet

Kenneth Östberg och Marino Wallsten, båda (S), lämnade skriftligt 2023-04-05 till regionfullmäktige en motion med följande förslag:

- Att regionen inför en direktförbindelse mellan Skinnskatteberg och Västerås.

Yttrande

I Västmanlands regionala trafikförsörjningsprogram beskrivs att bland annat Skinnskatteberg har förutsättningar att utvecklas med förbättrade pendlingsmöjligheter. Vi delar motionärens intension om att behovet av goda kommunikationsmöjligheter till Västerås och andra huvudorter är viktigt.

Kollektivtrafikförvaltningen har under vintern 22/23 bland annat utrett hur en eventuell direktlinje mellan Skinnskatteberg-Västerås skulle kunna se ut. En direktlinje Skinnskatteberg-Västerås kan öka tillgängligheten mellan orterna, även om resandeunderlaget bedöms som begränsat. I utredningen har man tittat på en direktlinje via väg 233 och väg 66 vars syfte är att möjliggöra skol- och arbetspendling i båda riktningarna.

Vid införande av en direktlinje skulle i så fall antalet avgångar Skinnskatteberg-Köping respektive Skinnskatteberg-Fagersta samtidigt reduceras något och resurser flyttas till att förstärka delsträckan Fagersta-Norberg. Som en konsekvens av direktförbindelsen Skinnskatteberg-Västerås blir anslutningen från Skinnskatteberg till Bergslagspendeln nedprioriterad. Förslaget innebär att trafikproduktion totalt sett utökas med ca 15 procent, bruttokostnaden beräknas på helår öka med ca 3 mkr.

Det ekonomiska läget för Kollektivtrafikförvaltningen är mycket ansträngt och ett underskott förväntas de kommande åren. Just nu pågår stort arbete för att minska kostnaderna inom regionens alla delar, nämnden fattade i december 2023 beslut om att reducera viss regional busstrafik. Kostnadsökningstakten för den regionala buss- och tågtrafiken behöver minska kommande år för att Kollektivtrafiknämnden ska klara en budget i balans. Det ansträngda ekonomiska läget gör att vi ser små förutsättningar för att innan ekonomin vänder utöka trafiken enligt förslaget. När de ekonomiska förutsättningarna ljusnar ser vi positivt på att återigen lyfta förslaget om direktlinje mellan Skinnskatteberg-Västerås.

Förslag till beslut

Motionen avslås.

Kollektivtrafiknämnden

Plats och tid	Sammanträdesrum Loket, Ingenjör Bååths gata 11, Västerås kl. 09:00-11:00
Beslutande ledamöter	Jenny Landernäs (M) (Ordförande) (till och med del av § 27), Elin Granqvist (KD) (Förste vice ordförande), Sven Fallgren (SD), Joakim Öryd (SD), Marino Wallsten (S) (Andre vice ordförande), Karolina Myllergård (S), Pratima Åslund (V) (deltar på distans)
Ej tjänstgörande ersättare	Johan Erikols (M) Liane Blom (L) (deltar på distans) Per Ågren (S) Kristina Nyberg (S)
Övriga närvarande	Arne Andersson (förvaltningsdirektör) Christina Winnieson (ekonomichef) Mohammad Sabet (verksamhetschef) Elin Hellström (mötessekreterare) Mats Ellman (enhetschef, Planering och utveckling) Sara-Josefina Holby (verksamhetschef, Marknad) Magnus Stålberg (M) (politisk sekreterare, deltar på distans)
Utses att justera	Karolina Myllergård
Justeringens plats och tid	Regionhuset Västerås 2024-04-24 00:00
Protokollet omfattar	§24
Underskrifter	Sekreterare ..... Elin Hellström Ordförande ..... Jenny Landernäs §§ 18-26 Elin Granqvist §§ 27-28 Justerande ..... Karolina Myllergård
ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Kollektivtrafiknämnden
Sammanträdesdatum	2024-04-11

Kollektivtrafiknämnden		Mötesdatum	2024-04-11
Datum för anslags- uppsättande	2024-04-25	Datum för anslags- nedtagande	2024-05-17
Förvaringsplats för protokollet	Regionhuset, Västerås		
Underskrift	..... Elin Hellström		

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§24 Motion angående kollektivtrafik Skinnskatteberg

RV230389

Sammanfattning

Kenneth Östberg (S) och Marino Wallsten (S) föreslår i en motion inkommen 2023-04-05 att regionen inför en direktförbindelse mellan Skinnskatteberg och Västerås.

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämndens förslag till fullmäktiges beslut

Motionen avslås.

Yrkanden

Marino Wallsten (S) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer beredningens förslag mot Marino Wallstens yrkande och finner att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Beslut

Kollektivtrafiknämndens förslag till fullmäktiges beslut

Motionen avslås.

Reservationer

Marino Wallsten och Karolina Myllergård, båda (S), samt Pratima Åslund (V), reserverar sig mot beslutet.

Beslutsunderlag

- Motion angående kollektivtrafik Skinnskatteberg
- Svar på (S) motion om kollektivtrafik i Skinnskatteberg

Paragrafen är justerad

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kollektivtrafiknämnden

Mötesdatum

2024-04-11

29

RV230961

Motion: Från ord till handling

Sättet att organisera och styra offentlig verksamhet har ökat administrationen i många yrken. Det finns en risk att den tar över och tränger ut vad vi kan kalla kärnverksamheten. Samtidigt är det ofrånkomligt att en chefsroll innebär ett tydligt innehåll av administration inte minst i det ansvar man som chef har för personal, budget och ledning.

Nuvarande styre i regionen, inte minst Moderaterna har i opposition drivit frågan om minskad administration, i den budget man presenterade i juni 2022 fanns ett effektiviseringskrav på administration motsvarande 65 miljoner kronor. När vi idag hör uttalanden från styret kan man få uppfattningen att regionen är på väg i den riktningen men inget kunde vara mer fel. De faktiska åtgärder som vidtagits under första år som styre är att de tagits bort ett antal av Regionfullmäktige redan beslutade program och policys, en åtgärd som bara på marginalen påverkar regionens administration.

Regionen befinner sig i ett extremt svårt läge, stora ekonomiska underskott, hyrpersonalkostnader som rusar i höjden och stora kostnader för investeringar väntar. Nu är det dags att gå från ord till handling därför föreslår vi.

- Att en särskild anställningsprövning ska införas i samtliga nämnder och styrelser. Detta innebär att samtliga anställningar ovanför första linjens chef ska prövas av presidiet i respektive nämnd eller styrelse. Restriktivitet ska gälla vid anställning av personal i våra bolag.

Kenneth Östberg (S)

YTTRANDE ÖVER MOTION OM ANSTÄLLNINGSPRÖVNING I NÄMNDER OCH STYRELSE

Kenneth Östberg (S) föreslår i en motion inkommen 2023-11-01 att en särskild anställningsprövning ska införas i samtliga nämnder och styrelser. Detta innebär att samtliga anställningar ovanför första linjens chef ska prövas av presidiet i respektive nämnd eller styrelse. Restriktivitet ska gälla vid anställning av personal i våra bolag.

Regionstyrelsens yttrande

Region Västmanlands samtliga förvaltningar inklusive Närvården och Nytt Akutsjukhus Västerås har under 2023-2024 tillämpat anställningsprövningar på ett eller annat sätt. Trots detta har antalet anställda i Regionen stadigt ökat under de senaste åren. Med anledning av detta infördes 2024-03-20 ett anställningsstopp för att komma till rätta med den utvecklingen och minska regionens kostnadsmassa.

Uppdraget som central arbetsgivarorganisation har i Region Västmanland delegerats från regionstyrelsen till regionstyrelsens arbetsutskott. Detta innebär att regionstyrelsens arbetsutskott, och inte respektive nämnd, har arbetsgivaransvaret, varför förslaget om att presidiet i respektive nämnd ska pröva anställningarna inte är genomförbart.

Vad gäller eventuella anställningsprövningar i våra hel- eller delägda bolag är det en fråga för respektive bolags styrelse. Både Folk tandvården och Svealandstrafiken tillämpar dock anställningsprövningarna i dagsläget.

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktiges beslut

Motionen avslås.

30

RV240324

MOTION

Motion angående CEMR:s uppdaterade deklaration för jämställdhet

Hösten 2006 beslutade dåvarande landstingsfullmäktige i Västmanland att som första landsting i Sverige underteckna CEMR:s (Council of European Municipalities and Regions) deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män.

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. Vi måste göra det grundläggande arbetet med att integrera jämställdheten i styrning och ledningen av Region Västmanland.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) är ett verktyg för kommuner och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i all verksamhet. Deklarationen uppdaterades i december 2022 framför allt med nio nya artiklar inom sakområden som tidigare täcktes otillräckligt eller inte alls. Den uppdaterade CEMR-deklarationen finns sedan januari 2024 översatt till svenska.

SKR står bakom CEMR-deklarationen och rekommenderar kommuner och regioner att underteckna den.

Med anledning av ovanstående vill Centerpartiet i Västmanland

Att Region Västmanland undertecknar den uppdaterade versionen av CEMR:s jämställdhetsdeklaration.

Västerås 2024-03-25

För Centerpartiets regiongrupp

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Barbro Larsson", with a long horizontal flourish extending to the right.

Barbro Larsson (C) regionråd i opposition

YTTRANDE ÖVER MOTION AVSEENDE CEMR:S UPPDATERADE DEKLARATION FÖR JÄMSTÄLLDHET

Barbro Larsson, C

föreslår i en motion inkommen 2024-03-25 att:

- Region Västmanland undertecknar den uppdaterade versionen av CEMR:s jämställdhetsdeklaration

Regionstyrelsens yttrande

Region Västmanland, då Landstinget Västmanland, undertecknade deklARATIONEN 2006 och har således redan förbundet sig att arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor för såväl invånare, patienter och servicetagare, som medarbetare och förtroendevalda.

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, Council of European Municipalities and Regions (CEMR), beslutade den 6 december 2022 att uppdatera den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN) från 2006 med nio nya artiklar om sakområden som inte täcktes alls eller otillräckligt av deklARATIONEN från 2006. SKR står bakom CEMR-deklARATIONEN och rekommenderar kommuner och regioner att underteckna den.

Ett förslag har tagits fram under våren 2024 och Regionstyrelsen föreslår i ett ärende till Regionfullmäktige i juni 2024 att Region Västmanland ansluter sig till CEMR-deklARATIONENS nio nya artiklar.

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktiges beslut

Motionen anses besvarad.